

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ประกาศกระทรวงการคลัง

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับ

ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๓๙

โดยที่ได้มีการตราพระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ขึ้น และกฎหมายดังกล่าวมีหลักการเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปจากแนวทางปฏิบัติในเรื่องความรับผิดทางแพ่งที่ทางราชการถือปฏิบัติในปัจจุบัน โดยได้แยกความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ออกเป็นเหตุที่เนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่และไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ โดยเมื่อมีความเสียหายเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่นั้น หน่วยงานของรัฐจะต้องรับภาระชดใช้ค่าเสียหายไปก่อน ส่วนเจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐเพียงใดนั้น ให้ไปไล่เบียดต่อไปในภายหลัง โดยจะยึดหลักว่าจะเรียกเอาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเฉพาะกรณีความเสียหายนั้นเกิดขึ้นโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น นอกจากนี้ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทนได้โดยคำนึงถึงรายได้ ฐานะ ครอบครัวและความรับผิดชอบ และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย สำหรับความเสียหายที่เกิดจากการที่ไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องถูกฟ้องและชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นการส่วนตัวโดยไม่เกี่ยวกับทางราชการ สมควรวางระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้วางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่ง ซึ่งออกตามมติคณะรัฐมนตรี โดยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วน ที่ นว ๑๕๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๓

(๒) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ ๑๓๕๘๒, ๑๓๕๘๓ (บคร)/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๐๔

(๓) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๖๔๖๖ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๐๙

(๔) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๑๐๒๘๓ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๑๖

(๕) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/ว.๒๗๒๗๔ ลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๒๕

(๖) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๒๑๗๓๘ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๒๘

(๗) หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๕๑๔/๒๓๐๒ ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๒๙

(๘) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๑๒๔๖๑ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๐

(๙) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๕๒๓๓๓ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๓๐

(๑๐) หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๕๑๔/๕๙๗๕ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๐

(๑๑) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๒๓๒๒๘ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม

๒๕๓๑

(๑๒) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๖๓๑๑๙ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม

๒๕๓๑

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด บรรดาซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือถูกสั่งให้ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิด

“ผู้แต่งตั้ง” หมายความว่า ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อปฏิบัติตามระเบียบนี้

“ความเสียหาย” หมายความว่า ความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดอย่างใด ๆ แต่ไม่

รวมถึงการออกคำสั่งหรือกฎ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑

กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๖ ในหมวดนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๗ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้า และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้

หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดขึ้นคณะ
หนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้
นั้นต้องชดใช้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของ
หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร

กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดว่าในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าความ
เสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใด จะให้มีผู้แทนของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วย
ก็ได้

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของ
คณะกรรมการไว้ด้วย

ข้อ ๙ ถ้าเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่
หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายแจ้งต่อผู้บังคับบัญชา และให้มีการ
รายงานตามลำดับชั้นจนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัด เว้นแต่

(๑) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นรัฐมนตรี ให้แจ้งต่อนายกรัฐมนตรี

(๒) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นกรรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานใน
หน่วยงานของรัฐแห่งใด ให้แจ้งต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(๓) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นผู้ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใด
ให้แจ้งต่อกระทรวงการคลัง

(๔) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชาและมีใ
้ปฏิบัติงานในราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา
หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้แจ้งต่อผู้มี
อำนาจกำกับดูแล ผู้แต่งตั้งตน หรือผู้ซึ่งสั่งให้ตนปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๑๐ ในกรณีความเสียหายเกิดขึ้นตามข้อ ๙ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับ
ความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดหรือผู้ซึ่งระเบียบนี้กำหนดให้เป็น
ผู้รับแจ้งตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แล้วแต่กรณี มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่ง และหรือ
ความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ
ตามข้อ ๘ หรือข้อ ๑๐ บรรดาที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

ข้อ ๑๒^๒ ในกรณีที่ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ ข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑
แต่งตั้งคณะกรรมการหรือเห็นว่าไม่มีเหตุที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้ง
คณะกรรมการรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของผู้มีอำนาจ

^๒ ข้อ ๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติ
เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

แต่งตั้งนั้นเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการแต่งตั้งหรือไม่แต่งตั้งคณะกรรมการ หากการนั้นไม่ถูกต้องให้สั่งแก้ไขใหม่ให้ถูกต้อง

ถ้าผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ ข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ไม่แก้ไขใหม่ให้ถูกต้องตามคำสั่งในวรรคหนึ่งภายในเวลาอันสมควร ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการแทนผู้มีอำนาจแต่งตั้งนั้นได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๑๒/๑^๓ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐกระทำให้เกิดความเสียหายหรือมีส่วนกระทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ

ข้อ ๑๓ ในการประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนใดคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่แทน

มติที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการที่ไม่เห็นด้วยกับมติที่ประชุม อาจทำความเห็นแย้งมติที่ประชุมรวมไว้ในความเห็นของคณะกรรมการได้

ข้อ ๑๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่พิจารณาข้อเท็จจริงอันเกี่ยวกับการกระทำละเมิด โดยตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้อง รับฟังพยานบุคคล หรือพยานผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบเอกสาร วัตถุ หรือสถานที่ กระทั่งการคลั่งอาจกำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริง การทำบันทึกและการรายงานผล เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการทั่วไปได้

ข้อ ๑๕ คณะกรรมการต้องให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม

ข้อ ๑๖ เมื่อคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้วให้เสนอความเห็นไปยังผู้แต่งตั้ง ถ้าผู้แต่งตั้งขอให้ทบทวนหรือสอบสวนเพิ่มเติม ให้คณะกรรมการรีบดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่ผู้แต่งตั้งกำหนด

ความเห็นของคณะกรรมการต้องมีข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่แจ่มชัด และต้องมีพยานหลักฐานที่สนับสนุนประกอบด้วยความเห็นของคณะกรรมการไม่ผูกมัดผู้แต่งตั้งหรือรัฐที่จะมีความเห็นเป็นอย่างอื่น

^๓ ข้อ ๑๒/๑ เพิ่มโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

ข้อ ๑๗ เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมีต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาโดยไม่ชักช้า และให้มีอำนาจตรวจสอบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่เห็นสมควรจะให้บุคคลใดส่งพยานหลักฐานหรือมาให้ถ้อยคำเพื่อประกอบการพิจารณาเพิ่มเติมอีกก็ได้

ในระหว่างการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งสั่งการให้เตรียมเรื่องให้พร้อมสำหรับการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทน หรือดำเนินการฟ้องคดีเพื่อมิให้ขาดอายุความสองปีนับจากวันที่ผู้แต่งตั้งวินิจฉัยสั่งการ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหกเดือน ถ้ากระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เว้นแต่ในกรณีหน่วยงานของรัฐนั้นเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ถ้ากระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ข้อ ๑๘ เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังและแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ รวมทั้งราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้แต่งตั้งของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นสั่งการไปตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

เมื่อหน่วยงานของรัฐที่เสียหายตามวรรคหนึ่งสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลังแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งดำเนินการเพื่อออกคำสั่งให้ผู้ต้องรับผิดชอบชำระค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องคดีต่อศาลอย่าให้ขาดอายุความ

ในกรณีที่ปรากฏตามความเห็นของกระทรวงการคลังว่ามีผู้ใดต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพิ่มขึ้นหรือต่างไปจากสำนวนที่ผู้แต่งตั้งส่งให้ตรวจสอบ หากยังไม่เคยมีการสอบผู้นั้นในฐานะผู้ต้องรับผิดมาก่อน ให้ผู้แต่งตั้งส่งเรื่องให้คณะกรรมการทำการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบนั้นเพื่อประกอบการวินิจฉัยสั่งการ ถ้าผลของคำวินิจฉัยของผู้แต่งตั้งตรงกับความเห็นของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งสั่งการให้ผู้นั้นรับผิดแล้วรายงานกระทรวงการคลังเพื่อทราบ ถ้าผลของคำวินิจฉัยของผู้แต่งตั้งต่างไปจากความเห็นของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งรายงาน

๕ ข้อ ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

กระทรวงการคลังพิจารณาให้ความเห็นอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ ให้นำความในข้อ ๑๗ วรรคสี่และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๙ (ยกเลิก)

ข้อ ๒๐ ในกรณีร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ให้ผู้แต่งตั้ง ร่วมร่วมกันวินิจฉัยสั่งการ และเสนอความเห็นทั้งหมด ไม่ว่าจะเห็นตรงกันหรือไม่ ไปยัง กระทรวงการคลัง และเมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ แล้ว ถ้าผลในชั้นที่สุดผู้แต่งตั้งร่วม ยังมีความเห็นตามข้อ ๑๘ แตกต่างกันจนหาข้อยุติไม่ได้ ก็ให้เสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีวินิจฉัยชี้ขาด

ข้อ ๒๑ ในการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ให้มี “คณะกรรมการพิจารณาความ รับผิดชอบทางแพ่ง” เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นต่อกระทรวงการคลัง ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งประกอบด้วยอธิบดีกรมบัญชีกลางเป็นประธาน กรรมการ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงาน ตรวจเงินแผ่นดิน และผู้แทนกระทรวงการคลังตามจำนวนที่จำเป็น ซึ่งปลัดกระทรวงการคลังแต่งตั้ง เป็นกรรมการ คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดชอบทางแพ่งอาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติ หน้าที่ตามที่มอบหมายได้

ในการประชุมของคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดชอบทางแพ่งให้นำความในข้อ ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๒๒ ในกรณีที่ความเสียหายเกิดแก่เงิน ให้ใช้เป็นเงินแต่เพียงอย่างเดียว

ข้อ ๒๓ ในกรณีที่ความเสียหายมิได้เกิดแก่เงิน จะดำเนินการดังต่อไปนี้แทนการ ชำระเงินก็ได้

(๑) ชดใช้เป็นทรัพย์สินอย่างเดียวกันโดยมีสภาพ คุณภาพ ปริมาณ และลักษณะ เดียวกันกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายและใช้งานแทนได้เช่นเดียวกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือ เสียหาย โดยทำสัญญายินยอมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นทรัพย์สินดังกล่าว

(๒) ซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่ชำรุดเสียหายให้คงสภาพเดิม โดยทำสัญญาว่าจะ จัดการให้ทรัพย์สินคงสภาพเหมือนเดิมภายในเวลาไม่เกินหกเดือน

(๓) การชดใช้เป็นทรัพย์สินหรือการซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่แตกต่างไปจากกรกฤษฎีกา (๑) หรือ (๒) ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน

การชดใช้ค่าเสียหายเป็นทรัพย์สินหรือการซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินตามวรรค หนึ่ง ให้มีการตรวจรับตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุของทางราชการหรือของหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๕ ข้อ ๑๙ ยกเลิกโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับ ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

การทำสัญญาตามวรรคหนึ่งต้องจัดให้มีผู้ค้ำประกัน และในกรณีที่เห็นสมควรจะให้วางหลักประกันด้วยก็ได้

ข้อ ๒๔ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตาย ให้รับดำเนินการตามระเบียบนี้โดยอนุโลม เพื่อให้ได้ข้อยุติโดยเร็วและระมัดระวังอย่าให้ขาดอายุความมรดก ในกรณีที่ผู้แต่งตั้งเห็นว่าเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานของรัฐ ให้ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการเพื่อฟ้องผู้จัดการมรดกหรือทายาทต่อไป ในกรณีของผู้แต่งตั้งร่วมถ้ามีความเห็นแตกต่างกันให้ดำเนินการไปพลางก่อนตามความเห็นของผู้แต่งตั้งสำหรับหน่วยงานของรัฐที่เสียหาย และถ้าต่อมามีข้อยุติเป็นประการใดให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงการดำเนินการไปตามนั้น

ข้อ ๒๕ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบและขอผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทน ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในชั้นตอนใด ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายกำหนดจำนวนเงินที่ขอผ่อนชำระนั้นตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงรายได้ ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพตามฐานานุรูปของเจ้าหน้าที่ ความรับผิดชอบที่บุคคลนั้นมีอยู่ตามกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย ในการให้ผ่อนชำระ ต้องจัดให้มีผู้ค้ำประกัน และในกรณีที่เห็นสมควรจะให้วางหลักประกันด้วยก็ได้

ข้อ ๒๖ กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการค้ำประกัน การวางหลักประกัน หนังสือผ่อนชำระ และสัญญาค้ำประกันก็ได้

ข้อ ๒๗ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แม้ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายพิจารณาผ่อนผันตามความเหมาะสมตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนดและต้องไม่ดำเนินคดีล้มละลายแก่ผู้นั้น แต่ถ้าการที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้นั้นเกิดจากการประทุพผิตชัวยอย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่กระทำการใด ๆ อันเป็นการประทุพผิตชัวยอย่างร้ายแรงเพื่อให้หน่วยงานของรัฐไม่ได้รับชำระหนี้ครบถ้วน ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีล้มละลาย

ข้อ ๒๘ การประนีประนอมยอมความไม่ว่าจะเกิดขึ้นในชั้นตอนใดต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน เว้นแต่กระทรวงการคลังจะประกาศกำหนดเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๒๙ ในกรณีตามข้อ ๒๖ ข้อ ๒๗ หรือข้อ ๒๘ ถ้าเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐที่เป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ การดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบสำหรับหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

หมวด ๒

กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ข้อ ๓๐ ในหมวดนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๓๑ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเห็นว่าความเสียหายเกิดขึ้นเนื่องในการที่ตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้า และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น แต่ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นรัฐมนตรีหรือกรรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งไม่สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดหรือผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชา ให้ดำเนินการตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) และให้นำข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๓๒ ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัด หรือกระทรวงการคลัง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่มิได้สังกัดหน่วยงานใด หรือหน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่ง ในกรณีที่ความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน รับคำขอนั้นและดำเนินการตามระเบียบนี้โดยไม่ชักช้า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอผิดหน่วยงาน ให้หน่วยงานผู้รับคำขอรับส่งเรื่องไปยังหน่วยงานของรัฐที่เห็นว่าเป็นหน่วยงานของรัฐที่จะต้องรับผิดชอบพิจารณาต่อไปและให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ กรณีดังกล่าวนี้ให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐได้รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนับแต่วันที่ได้รับการรับคำขอที่ส่งมานั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๓๓ เมื่อได้รับคำขอตามข้อ ๓๒ และหน่วยงานของรัฐที่ได้รับคำขอไว้เห็นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตน ให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการต่อไปโดยไม่ชักช้า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๓๔ ในกรณีที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอ ให้หน่วยงานของรัฐที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนปฏิบัติตามที่กระทรวงการคลังกำหนด ให้คิดดอกเบี้ยตามอัตราดอกเบี้ยผิดนัดนับแต่วันกระทำละเมิดในจำนวนเงินที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอจนถึงวันชำระค่าสินไหมทดแทน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๓๕ ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการโดยไม่ชักช้า เว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อเตรียมการต่อสู่คดีต่อไป พร้อมทั้งรายงานให้กระทรวงการคลังทราบและปฏิบัติตามที่ได้รับคำแนะนำจากกระทรวงการคลัง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๓๖ ถ้าผู้แต่งตั้งเห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ หรือเมื่อได้ฟังความเห็นของคณะกรรมการหรือได้รับทราบผลการพิจารณาของ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ภาคผนวก ข
ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ)
ในเรื่องเสร็จที่ 110/2553

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
กรณีความเสียหายเกิดจากการออกคำสั่ง

กรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๐.๒/๓๒๘๙๒ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อหรือการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด สรุปความได้ว่า กรมการปกครองขอให้กรมบัญชีกลางพิจารณาข้อหาหรือ กรณีกรมการปกครองและกระทรวงมหาดไทยได้มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาตามคดีหมายเลขแดงที่ อ. ๓๒๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ให้เพิกถอนคำสั่งจังหวัดอุดรธานี ที่ ๓๓๑๑/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๕ ที่สั่งให้นาย ๑ ออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งมีผลให้ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ๒ คน คือ นาย ๒ และนาง ๒

๑. ออกจากตำแหน่งตามไปด้วย คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเห็นว่ากระบวนการพิจารณาออกคำสั่งทางปกครองให้นาย ๑ ออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านมิได้เป็นไปโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่ จึงไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบใช้คำสั่งเสียหายเป็นการเฉพาะตัว โดยกรมการปกครองและกระทรวงมหาดไทยจะต้องเป็นผู้จ่ายค่าตอบแทนเป็นเงิน ๕๘๕,๕๒๒.๐๕ บาท กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยและให้จังหวัดอุดรธานีส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ รวมทั้งให้จังหวัดอุดรธานีพิจารณาเกี่ยวกับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้นายยังยุทธฯ ต่อไป ซึ่งกรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่ากรณีดังกล่าวมีประเด็นปัญหาข้อกฎหมายที่จะต้องพิจารณาดังนี้

๑. นาย ๑ กับผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ๒ คน มีสิทธิได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ และกรมการปกครองควรให้ความเห็นชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ นาย ๑ กับผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ๒ คน หรือไม่

๒. หากพึงได้ว่าคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ของนาย ๑ กับผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ๒ คน ไม่ขาดอายุความแล้ว กระทรวงมหาดไทยหรือกรมการปกครองหน่วยงานใดจะต้องเป็นผู้ดำเนินการจ่ายค่าสินไหมทดแทนดังกล่าว

๓. การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณี นาย ๑ ขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามที่กระทรวงมหาดไทยและกรมการปกครองได้มอบ

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๔๐๕/๒๓๘ ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อำนาจให้จังหวัดอุดรธานีดำเนินการ ซึ่งจังหวัดอุดรธานีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดรวม ๒ คำสั่ง คือ กรณีนาย ๒-1 ขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีนาย ๒-1 และนาง ๒-๑ 1 ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน โดยใช้คณะกรรมการชุดเดียวกันได้หรือไม่ และคณะกรรมการดังกล่าวมีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมกรรมการหรือไม่

เนื่องจากกรณีตามข้อ ๑ ถึงข้อ ๓ ข้างต้นเป็นปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กรมการปกครองจึงได้หารือว่าความเห็นของกรมการปกครองตามหนังสือ ส่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๗.๓/๑๘๑๒๐ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ ถูกต้องหรือไม่ หากไม่ถูกต้องกรมการปกครองจะต้องถือปฏิบัติอย่างไร ตามระเบียบหรือกฎหมายใด

กรมบัญชีกลางพิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นข้อหารือของกรมการปกครองมีความสำคัญและเป็นประเด็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับ ดังนั้น เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายในกรณีดังกล่าวเป็นไปด้วยความถูกต้องและมีประสิทธิภาพ จึงขอหารือปัญหาดังกล่าวต่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และขอหารือประเด็นปัญหาเพิ่มเติมจากข้อหารือของกรมการปกครอง ดังนี้

๑. ส่วนงานการสอบสวนที่จังหวัดอุดรธานีจัดส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบกรณีนายชงสุทธา ขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามหนังสือจังหวัดอุดรธานี ที่ อค ๐๐๑๗/๑๑๕๗๙ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๒ ถือเป็นกรณีที่กระทรวงการคลังพิจารณาให้ความเห็นในฐานะหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่ดูแลการเงินของแผ่นดิน ตามนัยมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ใช่หรือไม่ และเมื่อกระทรวงการคลังแจ้งผลการพิจารณาเป็นประการใดแล้ว จังหวัดอุดรธานีหรือกรมการปกครองต้องผูกพันหรือสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลังหรือไม่ อย่างไร

๒. เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการพิจารณาให้ความเห็นของกระทรวงการคลังในกรณีหน่วยงานของรัฐส่งส่วนงานการสอบสวนที่มีความเสียหายเกิดจากการออกคำสั่งหรือกฎหมายให้พิจารณาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอทราบ ว่า กระทรวงการคลังสามารถกำหนดระเบียบเพื่อวางหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการพิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริงและการส่งส่วนงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ โดยกำหนดให้ใช้บังคับเฉพาะส่วนราชการประเภทกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาคเท่านั้น ไม่รวมรัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นของรัฐได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่าผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีได้มีคำสั่งให้นาย ๒-1 ออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านตามคำสั่งจังหวัดอุดรธานี ที่ ๓๓๑๑/๒๕๕๕

ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๕ ตามนัยมาตรา ๑๔ (๗) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๗ เนื่องจากได้รับรายงานการสอบสวนของนายอำเภอว่านาย ช. บกพร่องในหน้าที่หรือประพฤติน่าไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง และนายชงยุทธา ได้อุทธรณ์คำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๕ และได้ทราบคำสั่งยกอุทธรณ์ของกระทรวงมหาดไทยตามหนังสือลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ อันเป็นผลให้นาย ช. ออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน และส่งผลให้นาย ก. และนาง ค. ภา ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านอีก ๒ คน ออกจากตำแหน่งตามไปด้วย ต่อมานาย ช. ได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งจังหวัดอุดรธานี ที่ ๓๓๑๑/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๕ ตามมาตรา ๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยมีได้ฟ้องฐานละเมิดและเรียกค่าเสียหายตามมาตรา ๙ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ มาด้วย ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษายกฟ้องนาย ช. และนาย ก. ได้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นต่อศาลปกครองสูงสุด ซึ่งต่อมาศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาตามคดีหมายเลขแดงที่ อ. ๓๒๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๑ กลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเป็นให้เพิกถอนคำสั่งจังหวัดอุดรธานี ที่ ๓๓๑๑/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๕ เนื่องจากการใช้ดุลพินิจของผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีที่สั่งให้นาย ช. ออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย คำสั่งจังหวัดอุดรธานี ที่ ๓๓๑๑/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๕ จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และในวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๑ นาย ช. นาย ก. และนาง ค. ได้ยื่นคำขอให้จังหวัดอุดรธานีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วมีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง นาย ช. นาย ก. และนาง ค. มีสิทธิได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ และกรมการปกครองควรให้ความเห็นชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลทั้งสามหรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีเจตนารมณ์ที่จะมุ่งเยียวยาความเสียหายที่บุคคลภายนอกได้รับจากการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ จึงกำหนดให้บุคคลที่ได้รับความเสียหายสามารถใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๕^๑ หรือยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตาม

^๑มาตรา ๕ หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดให้ถือว่ากระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๑^๒ ได้ โดยการใช้สิทธิเรียกร้องของบุคคลภายนอกจะต้องดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ด้วย กล่าวคือ ถ้าเป็นการใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่อันมิได้เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ต้องดำเนินการยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ที่จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ทำการละเมิดตามมาตรา ๔๔๘^๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือถ้าเป็นการใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่อื่นเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ต้องดำเนินการยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑^๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ สำหรับการันสิทธิเรียกร้องโดยวิธีการยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้น ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยไว้ในคำสั่งที่ ๕๗๓/๒๕๕๕ สรุปความได้ว่า แม้พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ จะมีได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า ผู้เสียหายจะต้องยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ตนภายในระยะเวลาใด แต่ก็เป็นที่เห็นได้จากเหตุผลของเรื่องว่า ผู้เสียหายต้องยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ที่จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ทำการละเมิดเช่นเดียวกับการฟ้องคดีต่อศาล ซึ่งการพิจารณาว่าผู้เสียหายรู้ถึงการละเมิดอันเกิดจากการออกคำสั่งทางปกครองตั้งแต่เมื่อใดนั้น

^๒มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ผู้เสียหายเห็นว่า หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๕ ผู้เสียหายจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนก็ได้ ในการนี้หน่วยงานของรัฐต้องออกใบรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอนั้นโดยไม่ชักช้า เมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเช่นใดแล้วหากผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐก็ให้มีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย

ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอที่ได้รับตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หากเรื่องใดไม่อาจพิจารณาได้ทันในกำหนดนั้นจะต้องรายงานปัญหาและอุปสรรคให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือกำกับหรือควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทราบและขออนุมัติขยายระยะเวลาออกไปได้ แต่รัฐมนตรีดังกล่าวจะพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาให้อีกได้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

^๓มาตรา ๔๔๘ สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดนั้น ท่านว่าขาดอายุความเมื่อพ้นปีหนึ่งนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ที่จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันที่ทำการละเมิด

แต่ถ้าเรียกร้องค่าเสียหายในมูลอันเป็นความผิดมิโทษตามกฎหมายลักษณะอาญา และมีกำหนดอายุความทางอาญายาวกว่าที่กล่าวมานั้นไซ้ ท่านให้เอาอายุความที่ยาวกว่านั้นมาบังคับ

^๔มาตรา ๕๑ การฟ้องคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ให้ยื่นฟ้องภายในหนึ่งปี และการฟ้องคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) ให้ยื่นฟ้องภายในห้าปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดี

ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยไว้ในคำสั่งที่ ๘๙๐/๒๕๕๙ และที่ ๗๐๓/๒๕๕๑ สรุปได้ว่า ต้องถือวันที่ผู้เสียหายได้รับแจ้งคำสั่งทางปกครองหรือได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ แล้วแต่กรณีมิใช่วันที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งทางปกครองและคดีถึงที่สุดแล้ว

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดอุตรธานีได้มีคำสั่งให้นาย ข. ออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านตามคำสั่งจังหวัดอุตรธานี ที่ ๓๓๑๑/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๕ และนาย ข. ได้อุทธรณ์คำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัดอุตรธานีเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๕ และได้ทราบคำสั่งยกอุทธรณ์ของกระทรวงมหาดไทยตามหนังสือลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ อันเป็นผลให้นาย ข. ออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านและส่งผลให้นาย ก. และนาง ก. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านอีก ๒ คน ออกจากตำแหน่งตามไปด้วย ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๑๘ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๘๙๐/๒๕๕๙ วินิจฉัยสรุปได้ว่า การฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ โดยมีได้ฟ้องฐานละเมิดและเรียกค่าเสียหายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันมาด้วย ไม่ทำให้กำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดสะดุดหยุดลงแต่อย่างใด เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ จึงได้รู้อย่างแน่ชัดในวันดังกล่าวว่าคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์เป็นเหตุละเมิดก่อให้เกิดผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีต้องใช้สิทธิฟ้องเรียกค่าเสียหายจากผู้กระทำละเมิดภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีมายื่นคำฟ้องเพิ่มเติมเรียกค่าเสียหายจากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองในมูลละเมิดเมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๐๓/๒๕๕๑ วินิจฉัยสรุปได้ว่า เดิมผู้ฟ้องคดีได้ฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดี เนื่องจากเห็นว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ออกคำสั่งดังกล่าวโดยละเว้นหน้าที่ที่จะกระทำการสอบสวนข้อเท็จจริงให้ครบถ้วน ไม่สอบพยานที่ผู้ฟ้องคดีนำมาประกอบการพิจารณา ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นได้พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยดังกล่าวแล้ว ต่อมาผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการออกคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี จึงฟ้องต่อศาลในคดีนี้เพื่อเรียกค่าเสียหายจากการที่ผู้ฟ้องคดีมีคำสั่งดังกล่าว กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ซึ่งต้องฟ้องคดีภายในกำหนดเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีที่เป็นมูลพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการออกคำสั่งทางปกครองตั้งแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่งลงโทษทางวินัยแล้ว จะอ้างว่าก่อนที่ศาลปกครองจะมีคำพิพากษา ผู้ฟ้องคดียังไม่ทราบว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายมิได้ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดซึ่งกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดีพร้อมกันกับเหตุแห่งการฟ้องคดีเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัย แต่ในการฟ้องคดีเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งนั้นผู้ฟ้องคดีมิได้เรียกค่าเสียหายในกรณีละเมิดมาด้วย ฉะนั้น วันที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยและคดีถึงที่สุดแล้ว จึงหาใช้วันเริ่มต้นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ไม่

มาตรา ๑๘ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบอยู่ในตำแหน่งคราวละห้าปี

พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๕๒ ต่อมา นาย ก. ได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งจังหวัดอุดรธานี ที่ ๓๓๑๑/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๕ ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยมีได้ฟ้องฐานละเมิดและเรียกค่าเสียหายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ มาด้วย ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษายกฟ้องนาย ข. และนาย ค. ได้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นต่อศาลปกครองสูงสุด ซึ่งต่อมาศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาตามคดีหมายเลขแดงที่ อ. ๓๒๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑ กลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเป็นให้เพิกถอนคำสั่งจังหวัดอุดรธานี ที่ ๓๓๑๑/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๕ ที่สั่งให้นาย ง. ๑. ๑. นอกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน กรณีจึงถือได้ว่า นาย ฉ. ๑. ๑. นาย ช. ๑. และนาง ค. ได้รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะต้องใช้คำสินไหมทดแทนตั้งแต่วันที่บุคคลทั้งสามทราบคำสั่งยกอุทธรณ์ของกระทรวงมหาดไทยแล้ว การที่นาย ง. ๑. นาย ช. ๑. และนาง ค. ได้ยื่นคำขอให้จังหวัดอุดรธานีชดใช้คำสินไหมทดแทนความ

นอกจากออกจากตำแหน่งตามวาระ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบต้องออกจากตำแหน่งเพราะขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ หรือเพราะเหตุเช่นเดียวกับที่ผู้ใหญ่บ้านต้องออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๔ (๒) ถึง (๗)

ถ้าตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองหรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบว่างลง ให้มีการคัดเลือกผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองหรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบแทน และให้น้ำความในมาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ผู้ซึ่งได้รับคัดเลือกตามวรรคสามอยู่ในตำแหน่งตามวาระของผู้ซึ่งตนแทน

เมื่อผู้ใหญ่บ้านต้องออกจากตำแหน่งไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบต้องออกจากตำแหน่งด้วย

“มาตรา ๙ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่งหรือการกระทำอื่นใดเนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่สุจริต หรือมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะเป็นการสร้างชั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

๑๓๑

๑๓๑

“มาตรา ๙ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้

๑๓๑

๑๓๑

(๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

๑๓๑

๑๓๑

เสียหายตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นกรณีที่บุคคลทั้งสามไม่ได้ยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายจากการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ฯ ภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามนัยคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่กล่าวมาแล้ว ดังนั้น นาย ๕ นาย ๗ และนาง ๑ จึงไม่มีสิทธิได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ประเด็นที่สอง หากฟังได้ว่าคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ของนาย ๕ นาย ๗ และนาง ๑ ไม่ขาดอายุความแล้ว กระทรวงมหาดไทยหรือกรมการปกครองหน่วยงานใด จะต้องเป็นผู้ดำเนินการจ่ายค่าสินไหมทดแทนดังกล่าว เห็นว่า กรณีนี้หากจะต้องมีการรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีซึ่งเป็นผู้ออกคำสั่งให้นายชงยุทธฯ ออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน เป็นหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามนัยมาตรา ๕^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

ประเด็นที่สาม ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีโดยได้รับมอบอำนาจจากกระทรวงมหาดไทยและกรมการปกครอง สามารถออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดทางละเมิดชุดเดียวกันเพื่อสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีที่นาย ๕ และกรณีที่นาย ๗ และนาง ๑ ได้รับความเสียหายจากคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีที่ให้นายชงยุทธฯ ออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านได้หรือไม่ และคณะกรรมการดังกล่าวมีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมกรรมการตามพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือไม่ เห็นว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีสามารถแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดชุดเดียวกันได้ เนื่องจากการแต่งตั้งคณะกรรมการชุดเดียวกันนี้ไม่เป็นการกระทำที่เป็นการขัดกันซึ่งอำนาจหน้าที่ แต่ทั้งนี้ กรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจะต้องไม่เป็นบุคคลตามมาตรา ๑๑^{๑๑} หรือไม่มีเหตุอื่นใดเกี่ยวกับกรรมการซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่

^{๑๑}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^{๑๑}มาตรา ๑๓ เจ้าหน้าที่ดังต่อไปนี้จะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้

(๑) เป็นคู่กรณีเอง

(๒) เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของคู่กรณี

(๓) เป็นญาติของคู่กรณี คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงภายในสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางแต่งงานนับได้เพียงสองชั้น

(๔) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้พิทักษ์หรือผู้แทนหรือตัวแทนของคู่กรณี

(๕) เป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกหนี้ หรือเป็นนายจ้างของคู่กรณี

(๖) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

เป็นกลางตามมาตรา ๑๖^{๖๖} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และ โดยที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบที่กระทำความผิดไทยและกรมการปกครองมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีเป็นผู้แต่งตั้งนั้น มิใช่คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งตามกฎหมาย แต่เป็นคณะกรรมการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีเป็นผู้แต่งตั้ง คณะกรรมการดังกล่าวจึงมิใช่ "คณะกรรมการ"^{๖๗} ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชกฤษฎีกาเบี่ยประชุมกรรมการ พ.ศ. ๒๕๕๗ จึงไม่มีสิทธิได้รับเบี่ยประชุมกรรมการตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวแต่อย่างใด

สำหรับประเด็นที่กรมบัญชีกลางขอหารือเพิ่มเติม นั้น

ประเด็นที่หนึ่ง ส่วนงานการสอบสวนที่จังหวัดอุดรธานีจัดส่งให้กระทรวงการคลัง ตรวจสอบ กรณีนายชงยุทธฯ ขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ถือเป็นกรณีที่กระทรวงการคลัง พิจารณาให้ความเห็นในฐานะหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่ดูแลการเงินของแผ่นดิน ตามนัยมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๕๕ ใช่หรือไม่ และเมื่อ กระทรวงการคลังแจ้งผลการพิจารณาเป็นประการใดแล้ว จังหวัดอุดรธานีหรือกรมการปกครอง ต้องผูกพันหรือสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลังหรือไม่ อย่างไร เห็นว่า การที่ กระทรวงการคลังต้องพิจารณาส่วนงานการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบที่กระทำความผิดของเจ้าหน้าที่ที่ จังหวัดอุดรธานีจัดส่งให้ ก็เนื่องมาจากกระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ดูแลด้าน

^{๖๖}มาตรา ๑๖ ในกรณีมีเหตุอื่นใดนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓ เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่หรือ กรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทาง ปกครองไม่เป็นกลาง เจ้าหน้าที่หรือกรรมการผู้นั้นจะทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นไม่ได้

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ถ้าผู้นั้นเห็นเองว่าตนมีกรณีดังกล่าว ให้ผู้นั้นหยุดการพิจารณาเรื่องไว้ก่อนและแจ้งให้ ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งหรือประธานกรรมการทราบ แล้วแต่กรณี

(๒) ถ้ามีคู่กรณีคัดค้านว่าผู้นั้นมีเหตุดังกล่าว หากผู้นั้นเห็นว่าตนไม่มีเหตุตามที่คัดค้านนั้น ผู้ นั้นจะทำการพิจารณาเรื่องต่อไปก็ได้แต่ต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งหรือประธานกรรมการ ทราบ แล้วแต่กรณี

(๓) ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นหรือคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครอง ซึ่งผู้นั้น เป็นกรรมการอยู่มีคำสั่งหรือมีมติโดยไม่ชักช้า แล้วแต่กรณี ว่าผู้นั้นมีอำนาจในการพิจารณาทางปกครองในเรื่อง นั้นหรือไม่

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔ วรรคสอง และมาตรา ๑๕ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่มาใช้ บังคับโดยอนุโลม

^{๖๗}มาตรา ๕ ในพระราชกฤษฎีกานี้

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งตามกฎหมาย โดยประกาศพระบรมราชโองการ หรือโดยประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล หรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัดซึ่งได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

การเงินการคลังของแผ่นดินตามนัยมาตรา ๑๐^๑ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ประกอบกับพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ซึ่งใช้บังคับกับการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทุกกรณี รวมถึงการออกคำสั่งและกฎด้วย นั้น ในมาตรา ๑๐ วรรคสอง^๒ ได้บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ดังนั้น หากกระทรวงการคลังได้แจ้งผลการพิจารณาสำนวนการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิดให้จังหวัดอุดรธานีทราบ จังหวัดอุดรธานีซึ่งเป็นราชการส่วนภูมิภาค หรือกรมการปกครองซึ่งเป็นราชการส่วนกลาง ก็ต้องผูกพันและสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลังด้วย

ประเด็นที่สอง กระทรวงการคลังสามารถกำหนดระเบียบเพื่อวางหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการพิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริงและการส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ กรณีความเสียหายเกิดจากการออกคำสั่งหรือกฎ โดยกำหนดให้ใช้บังคับเฉพาะส่วนราชการประเภทกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาคเท่านั้น ไม่รวมรัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นของรัฐได้หรือไม่ เห็นว่า การออกระเบียบเพื่อวางหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการพิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำละเมิด และการส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ กรณีความเสียหายเกิดจากการออกคำสั่งหรือกฎ โดยให้มีผลผูกพันทางกฎหมายกับส่วนราชการประเภทกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาคนั้น จะกระทำได้อีกแต่โดยมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายให้อำนาจไว้ ทั้งนี้ โดยเทียบเคียงจากความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ที่เคยวินิจฉัยไว้ในเรื่องเสรีที่ ๕๘๑/๒๕๕๑^๓ ซึ่งเมื่อพิจารณาบทบัญญัติในพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

^๑มาตรา ๑๐ กระทรวงการคลังมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเงินการคลังแผ่นดิน การประเมินราคาทรัพย์สิน การบริหารพัสดุภาครัฐ กิจการเกี่ยวกับที่ราชพัสดุ ทรัพย์สินของแผ่นดิน ภาษีอากรการรับราชการ กิจการทหารยศได้ที่รัฐมีอำนาจดำเนินการได้แต่ผู้เดียวตามกฎหมายและไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการอื่น การบริหารหนี้สาธารณะ การบริหารและการพัฒนาธุรกิจและหลักทรัพย์สินของรัฐ และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการคลังหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงการคลัง

^๒มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่การเรียกคำสั่งใหม่ทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ห้ามมิใช้การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบ แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดชอบ ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

^๓บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การจัดให้มีระเบียบเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๒๕๓ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๑ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ฯ แล้ว ไม่ปรากฏว่ามีบทบัญญัติมาตราใดที่ให้อำนาจกระทรวงการคลังออกระเบียบในลักษณะดังกล่าวไว้ ส่วนกรณีข้อ ๑๔^๑ วรรคสอง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้อำนาจกระทรวงการคลัง กำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำละเมิด การทำบันทึกและการรายงานผล เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการทั่วไปได้ นั้น โดยที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวไม่ใช้บังคับกับความเสียหายที่เกิดจากการออกคำสั่งหรือกฎ ทั้งนี้ ตามนัยข้อ ๕^๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ด้วยเหตุนี้ กระทรวงการคลังจึงไม่อาจอาศัยอำนาจตามข้อ ๑๔ วรรคสอง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ กำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำละเมิด การทำบันทึกและการรายงานผลความเสียหายที่เกิดจากการออกคำสั่งหรือกฎ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการทั่วไปได้เช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ดี เพื่อให้การพิจารณาการสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำละเมิด และการส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ กรณีความเสียหายเกิดจากการออกคำสั่งหรือกฎของหน่วยงานของรัฐมีความชัดเจนและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน กระทรวงการคลังอาจวางแนวทางปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวขึ้นให้บังคับได้ แต่แนวทางปฏิบัติที่กำหนดขึ้นเป็นแต่เพียงแนวทางปฏิบัติภายในส่วนราชการเท่านั้น

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ
(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

^๑ข้อ ๑๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่พิจารณาข้อเท็จจริงอันเกี่ยวกับการกระทำละเมิด โดยตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้อง รับฟังพยานบุคคล หรือพยานผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบเอกสาร วัตถุ หรือสถานที่

กระทรวงการคลังอาจกำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริง การทำบันทึกและการรายงานผล เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการทั่วไปได้

^๒ข้อ ๕ ในระเบียบนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

"ความเสียหาย" หมายความว่า ความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดอย่างใด ๆ แต่ไม่รวมถึงการออกคำสั่งหรือกฎ

ฯลฯ

ฯลฯ

ภาคผนวก ค
คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 573/2549

○ คำสั่ง

(ต. ๒๑)

คำร้องที่ ๓๕๐/๒๕๔๙
คำสั่งที่ ๕๗๓/๒๕๔๙

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๑๖ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙

ระหว่าง

ผู้ฟ้องคดี

กรมการปกครอง

ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง ในคดีหมายเลขคำที่ ๑๖/๒๕๔๙ หมายเลขแดงที่ ๙๙/๒๕๔๙ ของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองนครราชสีมา)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องและแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องว่า เดิมผู้ฟ้องคดีรับราชการในตำแหน่งปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครอง ๕) อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ผู้ฟ้องคดีได้ขอลาออกจากราชการ เนื่องจากป่วยเป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง จากนั้นผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องขอกลับเข้ารับราชการใหม่ในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ตามมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ภายหลังการยื่นคำร้องดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีได้ติดตามผลการพิจารณาตลอดมา จนกระทั่งเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๔๖

/ผู้ว่าราชการ...

ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิได้มีหนังสือจังหวัดชัยภูมิ ที่ ชย ๐๐๑๗.๑/๑๐๗๒๐ ถึงอธิบดีกรมการปกครองว่า ตามที่จังหวัดชัยภูมิได้ส่งเรื่องคำร้องขอกลับเข้ารับราชการของผู้ฟ้องคดีให้กรมการปกครองพิจารณา นั้น จังหวัดยังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาแต่อย่างใด แต่ได้เคยประสานมายังกรมการปกครองแล้วได้รับแจ้งว่า คำร้องของผู้ฟ้องคดีจะหมดอายุความเมื่อครบ ๑ ปี หากผู้ฟ้องคดียังมีความประสงค์ที่จะเข้ารับราชการ ก็ให้ดำเนินการยื่นคำร้องใหม่ ซึ่งบัดนี้ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องขอกลับเข้ารับราชการอีกครั้งหนึ่งแล้ว จึงขอให้กรมการปกครองพิจารณาดำเนินการต่อไป ต่อมาอธิบดีกรมการปกครองได้มีหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๒๑/๗๗๔๑ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๖ เรื่อง การบรรจุกลับเข้ารับราชการ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิจำแนบว่า ผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถบรรจุและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการได้ เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีต้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๑ ที่ไม่ให้เพิ่มอัตราใหม่ และให้ยุบเลิกตำแหน่งทดแทนตำแหน่งที่เกษียณอายุราชการในแต่ละปีงบประมาณ จำนวนร้อยละ ๘๐ ของจำนวนอัตรากำลังข้าราชการที่เกษียณอายุราชการ ที่เหลืออีกร้อยละ ๒๐ ให้จัดสรรให้กับส่วนราชการต่างๆ ตามความจำเป็น ส่งผลให้ในแต่ละปีผู้ถูกฟ้องคดีต้องยุบเลิกตำแหน่งเป็นจำนวนมาก จึงไม่มีตำแหน่งว่างที่สามารถบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการได้ หลังจากนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิได้มีหนังสือจังหวัดชัยภูมิ ที่ ชย ๐๐๑๗.๑/๑๖๖๓๑ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๗ เรื่อง การบรรจุกลับเข้ารับราชการ ถึงผู้ฟ้องคดีโดยแจ้งว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้พิจารณาแล้วเห็นควรไม่บรรจุผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ ทั้งนี้ การพิจารณาคำร้องขอบรรจุกลับเข้ารับราชการของผู้ที่ออกจากราชการไปแล้วและขอกลับเข้ารับราชการตามมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น เป็นดุลพินิจของหัวหน้าส่วนราชการ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่ากรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่พิจารณาคำร้องขอบรรจุกลับเข้ารับราชการของผู้ฟ้องคดีตามระเบียบกฎหมายทั้งที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องดังกล่าวตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีเสียสิทธิ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดี ลงวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๔๘ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ต่อมาอธิบดีกรมการปกครองได้มีหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๗.๓/๒๑๐๑๕ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๘ เรื่อง ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีต้องรับผิดชอบในผลละเมิด ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิโดยให้แจ้งต่อผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้นำคำร้องขอกลับเข้ารับราชการของ

/ผู้ฟ้องคดี...

ผู้ฟ้องคดีขึ้นพิจารณาแล้ว โดยพิจารณาไม่บรรจุผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการตามที่ร้องขอ
จึงหาไซกรณีที่ถูกฟ้องคดีไม่นำคำร้องขอกลับเข้ารับราชการของผู้ฟ้องคดีมาพิจารณา
ตามที่กล่าวอ้างแต่อย่างใด จึงหาอาจทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย และกรณีนี้มีไซกรณี
ที่เจ้าหน้าที่สังกัดกรมการปกครองกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี อันจะทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีต้องรับผิด
ต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจยื่นคำร้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าว จึงนำคดี
มาฟ้องต่อศาล

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. ให้พิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่
ผู้ฟ้องคดี ซึ่งอาจได้รับเป็นค่าจ้างประจำเดือนถึงวันที่ยื่นฟ้องเป็นเงิน ๑,๐๗๐,๐๐๐ บาท

๒. ให้พิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่
ผู้ฟ้องคดีที่ต้องเสื่อมเสียชื่อเสียง ความก้าวหน้าในอาชีพการงาน เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ศาลปกครองชั้นต้นได้สวนผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๙ ได้ความว่า
ผู้ฟ้องคดีได้ลาออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๓๓ ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้ยื่นเรื่อง
ขอกลับเข้ารับราชการเมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙ และได้รับแจ้งจากผู้ว่าราชการจังหวัด
ชัยภูมิ ตามหนังสือ ที่ ชย ๐๐๑๗.๑/๑๓๕๖๖ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๖ พร้อมแนบหนังสือ
ของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ มท ๐๓๐๒.๑/๙๗๔ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ว่า ผู้ถูกฟ้องคดี
ไม่มีตำแหน่งว่างที่สามารถจะบรรจุและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเข้ารับราชการได้ เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดี
ต้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๑ ที่ไม่ให้เพิ่มอัตราใหม่และ
ให้ยุบเลิกตำแหน่งทดแทนตำแหน่งที่เกษียณอายุราชการในแต่ละปีงบประมาณ ซึ่งผู้ฟ้องคดี
ไม่ได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวและได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองนครราชสีมาเมื่อปี ๒๕๔๖
ศาลมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๔๖ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมิได้
อุทธรณ์คำสั่งก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลจึงเป็นกรณีที่มีได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมาย
กำหนดไว้ หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๗ ถึงผู้ว่าราชการ
จังหวัดชัยภูมิ โดยขอความอนุเคราะห์ให้พิจารณาแก้ไขความเดือดร้อนและความเสียหายที่
เกิดขึ้นจากการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ จังหวัดชัยภูมิจึงได้มีหนังสือ ที่ ชย ๐๐๑๗.๑/๑๖๖๓๑

/ลงวันที่...

ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๗ ถึงผู้ฟ้องคดีแจ้งว่า ผู้ถูกฟ้องคดีแจ้งว่าการพิจารณาคำร้องขอบรรจุกลับเข้ารับราชการของผู้ที่ออกจากราชการไปแล้วและขอกลับเข้ารับราชการตามมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น เป็นอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการในการใช้ดุลพินิจ ทั้งนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีได้พิจารณาไม่บรรจุผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการแล้ว ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงอธิบดีกรมการปกครอง ฉบับลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๘ ให้พิจารณาทบทวนคำสั่งการขอกลับเข้ารับราชการ และหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๔๘ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีต้องรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีไม่นำคำขอกลับเข้ารับราชการของผู้ฟ้องคดีมาพิจารณาตามขั้นตอนของระเบียบกฎหมาย ซึ่งอธิบดีกรมการปกครองได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๓๐๗.๓/๒๑๐๑๕ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๘ เรื่อง ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีต้องรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดถึงผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้พิจารณาไม่บรรจุผู้ฟ้องคดีให้กลับเข้ารับราชการแล้ว จึงหาอาจทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายตามข้อกล่าวอ้างแต่อย่างใด และหาใช่เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่สังกัดผู้ถูกฟ้องคดีกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีอื่นจะทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีต้องรับผิดชอบต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับหนังสือดังกล่าวของอธิบดีกรมการปกครอง จึงขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้เงินและค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน ๑๑,๗๐๐,๐๐๐ บาท

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงในคดีนี้รับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอกลับเข้ารับราชการตามมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙ ต่อมาผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิได้มีหนังสือจังหวัดชัยภูมิ ที่ ชย ๐๐๑๗.๑/๑๓๕๖๖ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๖ พร้อมแนบหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ มท ๐๓๐๒.๑/๙๗๔๑ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๖ แจ้งว่า ผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถบรรจุและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเข้ารับราชการได้โดยให้เหตุผลว่า ผู้ถูกฟ้องคดีต้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๑ ที่ไม่ให้เพิ่มอัตราใหม่และให้ยุบเลิกตำแหน่งทดแทนตำแหน่งที่เกษียณอายุราชการ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีไม่นำคำร้องขอบรรจุกลับเข้ารับราชการพิจารณาตามขั้นตอนของระเบียบและกฎหมายเป็นเหตุ

ให้ผู้ฟ้องคดี...

ให้ผู้ฟ้องคดีเสียสิทธิ ซึ่งผู้ฟ้องคดีไม่ได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่ได้นำคดีมาฟ้องศาลปกครองนครราชสีมา เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๖ และศาลมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา ในคดีหมายเลขดำที่ ๒๔๒/๒๕๔๖ หมายเลขแดงที่ ๓๔๒/๒๕๔๖ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายตามที่กฎหมายกำหนด ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๔๘ ถึงอธิบดีกรมการปกครอง ขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีต้องรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ หลังจากนั้นอธิบดีกรมการปกครองได้มีหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๗/๒๑๐๑๕ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๘ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ ความสรุปได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้พิจารณาไม่รับบรรจุผู้ฟ้องคดีให้กลับเข้ารับราชการแล้ว จึงหาอาจทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายตามข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด และในกรณีนี้หาใช่เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่สังกัดผู้ถูกฟ้องคดีกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี อันจะทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีต้องรับผิดตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงไม่สามารถยื่นคำร้องขอตาม มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอได้ กรณีจึงมีลักษณะเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งจะต้องยื่นฟ้องภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๖ แต่ได้นำคดีมาฟ้องศาลขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในมูลละเมิด โดยส่งคำฟ้องทางไปรษณีย์ลงทะเบียนเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๙ อันเป็นการยื่นคำฟ้องที่ล่วงเลยกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี ตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ และการฟ้องคดีนี้ไม่เข้าลักษณะเป็นการฟ้องคดีเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะหรือสถานะของบุคคลซึ่งจะยื่นฟ้องเมื่อใดก็ได้ ประกอบกับการรับคำฟ้องไว้พิจารณาไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่นตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๔๘ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีรับผิดทางละเมิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ไม่เป็นเหตุให้ระยะเวลาการฟ้องคดีในเรื่องนี้ขยายออกไปซึ่งจะทำให้ผู้ฟ้องคดี

/มีสิทธิฟ้องคดี...

มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้แต่อย่างไร ศาลปกครองชั้นต้นจึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา ความว่า คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาของศาลปกครองชั้นต้นคลาดเคลื่อนต่อข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย เนื่องจากคดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรจากการที่ผู้ฟ้องคดีเคยมีคำร้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีบรรจุผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ติดตามผลการพิจารณาตลอดมาเป็นระยะๆ ต่อมาจังหวัดชัยภูมิได้มีหนังสือ ที่ ชย ๐๐๑๗.๑/๑๐๗๒๐ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๔๖ ถึงอธิบดีกรมการปกครอง เพื่อติดตามเรื่องของผู้ฟ้องคดีและแจ้งว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องขอกลับเข้ารับราชการใหม่อีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการพิจารณาคำร้องขอของผู้ฟ้องคดีต่อไป ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๒.๑/๙๗๔๑ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ เรื่องการบรรจุกลับเข้ารับราชการของผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถบรรจุและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีได้ ทั้งนี้ เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๑ ต่อมาจังหวัดชัยภูมิได้มีหนังสือที่ ชย ๐๐๑๗.๑/๑๖๖๓๑ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๗ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาคำร้องของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่าการพิจารณาขอบรรจุกลับเข้ารับราชการของผู้ถูกฟ้องคดีนั้นเป็นอำนาจดุลพินิจของหัวหน้าส่วนราชการ พร้อมกับยืนยันว่าได้พิจารณาแล้วไม่สามารถบรรจุผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการได้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า เมื่อพิจารณาจากหนังสือฉบับดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดี จะเห็นได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดียืนยันว่าได้พิจารณาคำร้องของผู้ฟ้องคดีเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่หากพิจารณาหนังสือจังหวัดชัยภูมิ ที่ ๐๐๑๘.๑/๓๒๘ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๐ ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องได้รับคำร้องของผู้ฟ้องคดีในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ดังนั้น จึงเป็นไปได้ที่ผู้ฟ้องคดีจะพิจารณาคำร้องของผู้ฟ้องคดีในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่วนหนังสือที่ มท ๐๓๐๒.๑/๙๗๔๑ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ที่ปฏิเสธไม่รับผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ นั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่ใช่คำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นแต่เพียงการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๑

/เท่านั้น...

เท่านั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

ศาลปกครองสูงสุดพิเคราะห์แล้วเห็นว่า คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า การที่เจ้าหน้าที่ในสังกัดผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาคำขอกลับเข้ารับราชการที่ผู้ฟ้องคดียื่นต่อผู้ถูกฟ้องคดีเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ผ่านผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิล่าช้าเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีเสียสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาบรรจุและแต่งตั้งให้กลับเข้ารับราชการเนื่องจากคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๑ ไม่ให้มีการเพิ่มอัตราใหม่และให้ยุบเลิกตำแหน่งทดแทนตำแหน่งที่เกษียณอายุราชการในแต่ละปีงบประมาณร้อยละ ๘๐ ของจำนวนอัตรากำลังข้าราชการที่เกษียณอายุราชการ ที่เหลืออีกร้อยละ ๒๐ ให้จัดสรรให้แก่ส่วนราชการต่างๆ ตามความจำเป็น ขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นค่าจ้างประจำเดือนซึ่งผู้ฟ้องคดีอาจได้รับจำนวน ๑,๐๗๐,๐๐๐ บาท และค่าเสื่อมเสียชื่อเสียงความก้าวหน้าในอาชีพการงานจำนวน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งของศาลปกครองตามนัยมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่โดยที่มาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน บัญญัติว่า การฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่นหรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ให้ยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดี กรณีจึงมีปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีนี้ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ในกรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำการละเมิดต่อบุคคลภายนอกในการปฏิบัติหน้าที่ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

/บัญญัติให้...

บัญญัติให้ผู้เสียหายใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้สองทาง กล่าวคือ ผู้เสียหายอาจฟ้องต่อศาลขอให้พิพากษาให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดอยู่ในสังกัดหรือกระทรวงการคลังในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดี หรืออีกนัยหนึ่งภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ที่จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันทำละเมิดทางหนึ่ง กับผู้เสียหายอาจยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดอยู่ในสังกัดหรือกระทรวงการคลังในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ตนอีกทางหนึ่ง ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนนั้น มาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐต้องออกไปรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หากเรื่องใดไม่อาจพิจารณาได้ทันในกำหนดนั้นจะต้องรายงานปัญหาและอุปสรรคให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือกำกับหรือควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทราบและขออนุมัติขยายระยะเวลาออกไปได้ แต่รัฐมนตรีดังกล่าวจะพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาให้อีกได้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน เมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเช่นใดแล้ว หากผู้เสียหายยังไม่พอใจผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐ ผู้เสียหายมีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ควรได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย เมื่อได้มีการจัดตั้งศาลปกครองขึ้นแล้ว มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว บัญญัติให้ถือว่าสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ในคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองเป็นสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองและ มาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้ถือว่าสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ในคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองเป็นสิทธิฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม แม้กฎหมายจะมีได้บัญญัติไว้อย่างชัดแจ้งว่าผู้เสียหายจะต้องยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนภายในระยะเวลาใด แต่ก็เป็นที่เห็นได้จากเหตุผลของเรื่อง

ว่าผู้เสียหาย...

ว่าผู้เสียหายต้องยื่นขอต่อหน่วยงานของรัฐภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันทำละเมิดเช่นเดียวกับการฟ้องคดีต่อศาล ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนเมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้ว แม้หน่วยงานของรัฐจะพิจารณาคำขอนั้น ผู้เสียหายซึ่งไม่พอใจผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐก็มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๑๑ ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้อีกไม่ กรณีเช่นนี้ต้องถือว่าเป็นการใช้สิทธิฟ้องคดีเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดแล้ว

ข้อเท็จจริงปรากฏตามคำฟ้องและการไต่สวนผู้ฟ้องคดีของศาลปกครองชั้นต้นว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๓๐๒.๑/๕๗๔๑ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิแจ้งว่าผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถบรรจุและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเข้ารับราชการได้เพราะต้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๑ ที่ไม่ให้มีการเพิ่มอัตราใหม่และให้ยุบเลิกตำแหน่งทดแทนตำแหน่งที่เกษียณอายุราชการในแต่ละปีงบประมาณร้อยละ ๘๐ ของจำนวนอัตรากำลังข้าราชการที่เกษียณอายุราชการ ที่เหลืออีกร้อยละ ๒๐ ให้จัดสรรให้แก่ส่วนราชการต่างๆ ตามความจำเป็น และผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิได้มีหนังสือ ที่ ชย ๐๐๑๗.๑/๑๓๕๖๖ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๖ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบถึงการที่ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิเสธคำขอลงกลับเข้ารับราชการของผู้ฟ้องคดีพร้อมทั้งแนบหนังสือดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีไปด้วย ผู้ฟ้องคดีไม่พอใจจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๖ เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๒๔๒/๒๕๔๖ ของศาลปกครองชั้นต้น กรณีจึงเชื่อได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้ถึงการที่เจ้าหน้าที่ในสังกัดผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาคำขอลงกลับเข้ารับราชการของตนล่าช้าอันเป็นการกระทำละเมิดตนในการปฏิบัติหน้าที่ และรู้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ตนในวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๖ เป็นอย่างช้า ผู้ฟ้องคดีจึงต้องฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้นขอให้พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนหรือยื่นคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนภายในหนึ่งปีนับแต่วันดังกล่าว คือภายในวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๔๗ แต่ผู้ฟ้องคดีก็หาได้ดำเนินการเช่นว่านี้

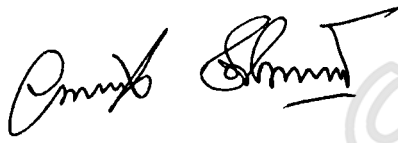

/ภายใน...

ภายในระยะเวลาดังกล่าวไม่ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๔๘ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีขอให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตน และเมื่อได้ทราบว่าผู้ถูกฟ้องคดีปฏิเสธไม่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้ตามหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ มท ๐๓๐๗/๒๑๐๑๕ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๘ ที่มีถึงผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองชั้นต้นทางไปรษณีย์ลงทะเบียนโดยส่งคำฟ้องแก่เจ้าพนักงานไปรษณีย์เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๙ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดแล้ว ที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความนั้น ชอบแล้ว

จึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

นายวรพจน์ วิศรุตพิชญ์
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

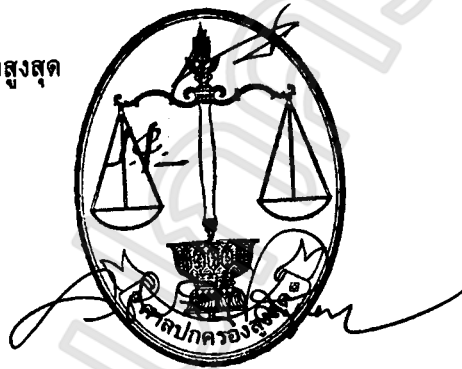
ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายคำริ วัฒนสิงหะ
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

นายปรีชา ขวลิตรำรง
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายวิชัย ชื่นชมพูนุท
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายจรูญ อินทจาร
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ภาคผนวก ง
คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 624/2553

สำเนา

○ คำสั่ง

(ต. ๒๑)

คำร้องที่ ๕๗๐/๒๕๕๓
คำสั่งที่ ๖๒๕ /๒๕๕๓

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๒๗ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

ระหว่าง

ผู้ฟ้องคดี

- องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกง ที่ ๑
- จังหวัดขอนแก่น ที่ ๒
- เทศบาลตำบลหนองแก ที่ ๓
- เทศบาลตำบลบ้านฝาง ที่ ๔

ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง ในคดีหมายเลขดำที่ ๑๕๔/๒๕๕๓ หมายเลขแดงที่ ๑๑๓/๒๕๕๓ ของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองขอนแก่น)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ผู้ฟ้องคดีรับราชการในตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกง สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกง อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี กรณีถูกกล่าวหาว่าปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต และต่อมา นายกององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกงได้มีคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกง ที่ ๕๕/๒๕๔๗

/เมื่อวันที่...

เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๗ ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ตามมติของคณะกรรมการดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวแต่คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดขอนแก่นได้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรมเนื่องจากกระบวนการสอบสวนตั้งแต่ขั้นผู้ทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ การแต่งตั้งคณะกรรมการ ระยะเวลาการสอบสวน และกระบวนการสอบสวนซึ่งไม่เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้ต่อสู้และแสดงพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามที่ถูกกล่าวหา เป็นไปโดยมิชอบ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเป็นคดีหมายเลขดำที่ ๓๕/๒๕๔๘ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ต่อมา ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษาเป็นคดีหมายเลขแดง ที่ ๓๘๕/๒๕๔๘ ให้เพิกถอนคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกง ที่ ๕๕/๒๕๔๗ เรื่อง ลงโทษไล่ออกจากราชการ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๗ เนื่องจากกระบวนการสอบสวนเป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าว และศาลปกครองสูงสุดได้รับอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไว้พิจารณาเป็นคดีหมายเลขดำที่ อ.๗๘๐/๒๕๔๘ ขณะที่คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการสอบสวนวินัยผู้ฟ้องคดีใหม่ โดยคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีชุดเดิม พร้อมกับมีคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกง ที่ ๓๕๑/๒๕๕๐ เรื่อง ลงโทษไล่ออกจากราชการ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการซ้ำอีก พร้อมกับให้เพิกถอนคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกง ที่ ๕๕/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๗ ตามผลของคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการครั้งใหม่และได้นำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเป็นคดีหมายเลขดำที่ ๑๘๗/๒๕๕๑ ขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว นอกจากนั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การให้คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีชุดเดิมทำการสอบสวนพิจารณาข้อกล่าวหาผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยใหม่อีกครั้ง ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งคณะกรรมการสอบสวนแล้วว่าไม่มีอำนาจสอบสวนซ้ำอีกและขอให้ยุติการสอบสวน แต่คณะกรรมการสอบสวนยังคงดำเนินการสอบสวนต่อไป เป็นการกระทำโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย การกระทำของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยในการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้ฟ้องคดีใหม่ แล้วนายองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกงได้นำผลการดำเนินการนั้นมาออกคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายต้องถูกไล่ออกจากราชการ ขาดรายได้มาเลี้ยงครอบครัว ขาดโอกาส

ในการ...

ในการเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ราชการและต้องเสื่อมเสียชื่อเสียงและวงศ์ตระกูล อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ร้องขอต่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ซึ่งเป็นต้นสังกัดของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยร้ายแรงผู้ฟ้องคดีให้ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินทั้งสิ้น ๘๔๕,๖๗๓ บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ของต้นเงินดังกล่าว นับจากวันที่ได้รับคำร้องจนกว่าจะชำระเสร็จ และต่อมาผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ชดใช้ค่าเสียหายอีกครั้งหนึ่งเป็นเงินทั้งสิ้น ๑,๑๕๕,๖๗๓ บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ของต้นเงินดังกล่าว นับจากวันที่ได้รับคำร้องจนกว่าจะชำระเสร็จ แต่ปรากฏว่าจนถึงปัจจุบันผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ยังไม่มีการชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง

ขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ร่วมกันชำระค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นเงิน ๑,๓๔๑,๔๔๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับจากวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องขอต่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ดังกล่าว เป็นเงิน ๑๐๐,๖๐๘ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑,๔๔๒,๐๔๘ บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๑,๓๔๑,๔๔๐ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๓ ต่อศาล ขอดำเนินคดีโดยได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล

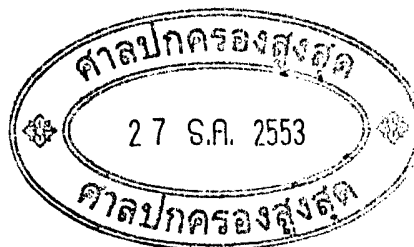
ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้เสียหายอาจใช้สิทธิยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดชอบให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นได้ และหากผู้เสียหายไม่พอใจผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐดังกล่าว ผู้เสียหายมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐนั้นมีคำวินิจฉัยตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบมาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ในทางกลับกันถ้าหน่วยงานของรัฐผู้รับคำขอของผู้เสียหายไม่พิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้เสียหายก็ย่อมมีสิทธินำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอนั้น ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๑ ประกอบกับมาตรา ๑๔

/แห่ง...

แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบมาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ด้วยเช่นกัน เมื่อข้อเท็จจริงในคดีนี้รับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดให้รับผิดชอบในผลแห่งละเมิดจากการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการใช้สิทธิตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งปรากฏตามเอกสารหลักฐานใบตอบรับในประเทศว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ได้รับคำขอเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ แต่ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ได้มีคำวินิจฉัยภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอของผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ คือ ภายในวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ตามนัยมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบกับมาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้นำคดีนี้มายื่นฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๓ จึงเป็นการฟ้องคดีที่พ้นกำหนดเวลาในการฟ้องคดีตามที่กฎหมายกำหนดไว้ดังกล่าวแล้ว ดังนั้น ศาลจึงไม่มีอำนาจรับคำฟ้องไว้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ จึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ และเมื่อศาลมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องพิจารณามีคำสั่งเกี่ยวกับคำร้องขอดำเนินคดีโดยได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลของผู้ฟ้องคดี

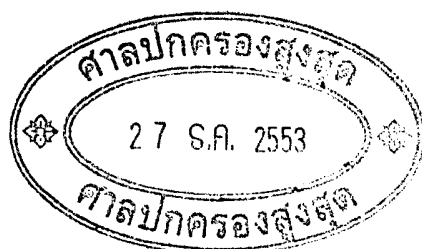
ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา ความว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้นว่า การกระทำของผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นการสอบสวน การให้ความเห็นชอบ และการมีคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกง ที่ ๓๕๑/๒๕๕๐ เรื่อง ลงโทษไล่ออกจากราชการ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการซ้ำอีก เป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีออกจากราชการดังกล่าว จนศาลได้มีคำสั่งรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาเป็นคดีหมายเลขดำที่ ๑๘๗/๒๕๕๑ แล้ว ต่อมา ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การกระทำของผู้ที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายอย่างมาก จึงได้ยื่นคำร้องเป็นหนังสือฉบับลงวันที่ ๑๒

/พฤศจิกายน ๒๕๕๑...

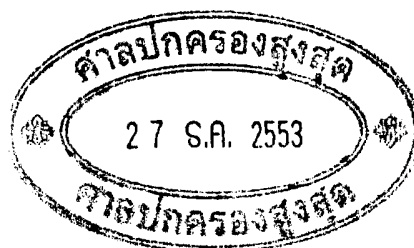
พฤศจิกายน ๒๕๕๑ และฉบับลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้รับคำร้องขอของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวไว้แล้วเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ จึงควรพิจารณาดำเนินการตามคำร้องขอค่าเสียหายและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทราบภายในกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน แต่ก็ไม่ปรากฏว่าได้มีการพิจารณาค่าเสียหายและแจ้งผลให้ผู้ฟ้องคดีทราบแต่อย่างใด อย่างไรก็ตามผู้ฟ้องคดีเห็นว่ากรณีดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองยังสามารถยื่นขอขยายเวลาการพิจารณาคำร้องของผู้ฟ้องคดีต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัดออกไปได้อีกหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองย่อมมีอำนาจที่จะพิจารณาคำร้องของผู้ฟ้องคดีได้ภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดไว้ซึ่งมีกำหนดเวลาสามร้อยหกสิบวัน นับจากวันที่ได้รับคำร้องขอ และจะครบกำหนดเวลาพิจารณาในวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ แต่เมื่อครบกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วยังไม่มีการแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทราบแต่ประการใด จึงต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง และหากถือตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ว่าผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องคดีนี้ภายในกำหนดเก้าสิบวัน นับจากวันพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่รับคำขอของผู้ฟ้องคดีแล้ว การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีนี้มายื่นฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีภายในกำหนดเวลาการฟ้องคดีตามที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว ขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งให้รับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณา และยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลตามคำร้องขอของผู้ฟ้องคดี

ศาลปกครองสูงสุดพิเคราะห์แล้วเห็นว่า ในกรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำความผิดต่อบุคคลภายนอกในการปฏิบัติหน้าที่ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติให้ผู้เสียหายใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้สองทาง กล่าวคือผู้เสียหายอาจฟ้องต่อศาลขอให้พิพากษาให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดอยู่ในสังกัดหรือกระทรวงการคลังในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่รู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี หรืออีกนัยหนึ่งภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ว่าผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันทำละเมิดทางหนึ่งกับผู้เสียหายอาจยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดอยู่ในสังกัดหรือกระทรวงการคลังในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ตนอีกทางหนึ่ง ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณา

/ชดใช้ค่าสินไหม...

ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนนั้น มาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติ
 ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐต้องออกใบรับ
 คำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หากเรื่องใด
 ไม่อาจพิจารณาได้ทันในกำหนดนั้นจะต้องรายงานปัญหาและอุปสรรคให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัด
 หรือกำกับหรือควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทราบและขออนุมัติขยายระยะเวลาออกไปได้
 แต่รัฐมนตรีดังกล่าวจะพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาให้อีกได้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน
 เมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเช่นใดแล้วหากผู้เสียหายยังไม่พอใจผลการวินิจฉัยของหน่วยงาน
 ของรัฐ ผู้เสียหายมีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วย
 คณะกรรมการกฤษฎีกาได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ควรได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย เมื่อได้มีการ
 จัดตั้งศาลปกครองขึ้นแล้วมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกอบกับมาตรา ๑๐๖
 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้
 ถือว่าสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ในคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง
 เป็นสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง และให้ถือว่าสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์
 ในคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองเป็นสิทธิฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม เมื่อข้อเท็จจริง
 ปรากฏว่า ภายหลังจากที่คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงได้ดำเนินการสอบสวน
 ผู้ฟ้องคดีใหม่และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกงได้มีคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบล
 บ้านกง ที่ ๓๕๑/๒๕๕๐ เรื่อง ลงโทษไล่ออกจากราชการ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๐
 ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการแล้ว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการดำเนินการสอบสวนวินัยและคำสั่ง
 ดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๒
 พฤศจิกายน ๒๕๕๑ และลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่รับผิดชอบชดใช้
 ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีอันเนื่องจากการกระทำดังกล่าว และผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ได้รับคำขอของ
 ผู้ฟ้องคดีไว้แล้วเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ และวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ตามลำดับ
 แต่มิได้มีการพิจารณาคำขอให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ทั้งยังไม่ปรากฏว่าได้มีการ
 ขออนุมัติขยายระยะเวลาการพิจารณาคำขอดังกล่าวออกไปอีกแต่อย่างใด กรณีจึงถือได้ว่า
 ผู้ฟ้องคดีได้เลือกที่จะใช้สิทธิยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐเพื่อให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหม
 ทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิด
 ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว และเมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ไม่พิจารณา
 ดำเนินการตามคำขอของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่

/ได้รับคำขอ...

ได้รับคำขอของผู้ฟ้องคดี คือ ภายในวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๒ เป็นอย่างช้า ผู้ฟ้องคดีก็ชอบที่จะใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ครบหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ได้รับคำขอของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา กล่าวคือ ภายในวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ และโดยที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกง และคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกง แต่งตั้งขึ้นเพื่อทำการสอบสวนผู้ฟ้องคดีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงต่างก็เป็นเจ้าหน้าที่ตามบทนิยาม เจ้าหน้าที่ ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามบทนิยาม เจ้าหน้าที่ของรัฐ ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ก็เป็นหน่วยงานของรัฐตามบทนิยาม หน่วยงานของรัฐ ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และเป็นหน่วยงานทางปกครองตามบทนิยาม หน่วยงานทางปกครอง ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ทั้งการดำเนินการสอบสวนผู้ฟ้องคดีที่กระทำโดยคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงดังกล่าว และการที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกงมีคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกง ที่ ๓๕๑/๒๕๕๐ เรื่อง ลงโทษไล่ออกจากราชการ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ สั่งลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดีใหม่ โดยให้ไล่ออกจากราชการ ซึ่งผู้ฟ้องคดีอ้างมาในคำฟ้องว่าเป็นการกระทำละเมิดผู้ฟ้องคดีนั้น ก็เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายที่มีลักษณะเป็นการเตรียมการและการดำเนินการเพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครองและออกคำสั่งทางปกครอง คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายและจากคำสั่งทางปกครอง ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะใช้สิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองภายในกำหนดเวลาดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๓ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดแล้ว อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทำนองว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีนี้ภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว จึงฟังไม่ขึ้น ที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ โดยไม่จำต้อง

/พิจารณา...

พิจารณามีคำสั่งเกี่ยวกับคำร้องขอดำเนินคดีโดยได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลของ
ผู้ฟ้องคดีนั้น ชอบแล้ว

จึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

นายบรรพจน์ วิศรุตพิชญ์
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการเจ้าของสำนวนและ
ตุลาการองค์คณะ

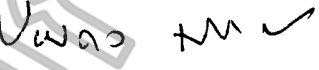
นายปรีชา ซวลิตธำรง
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

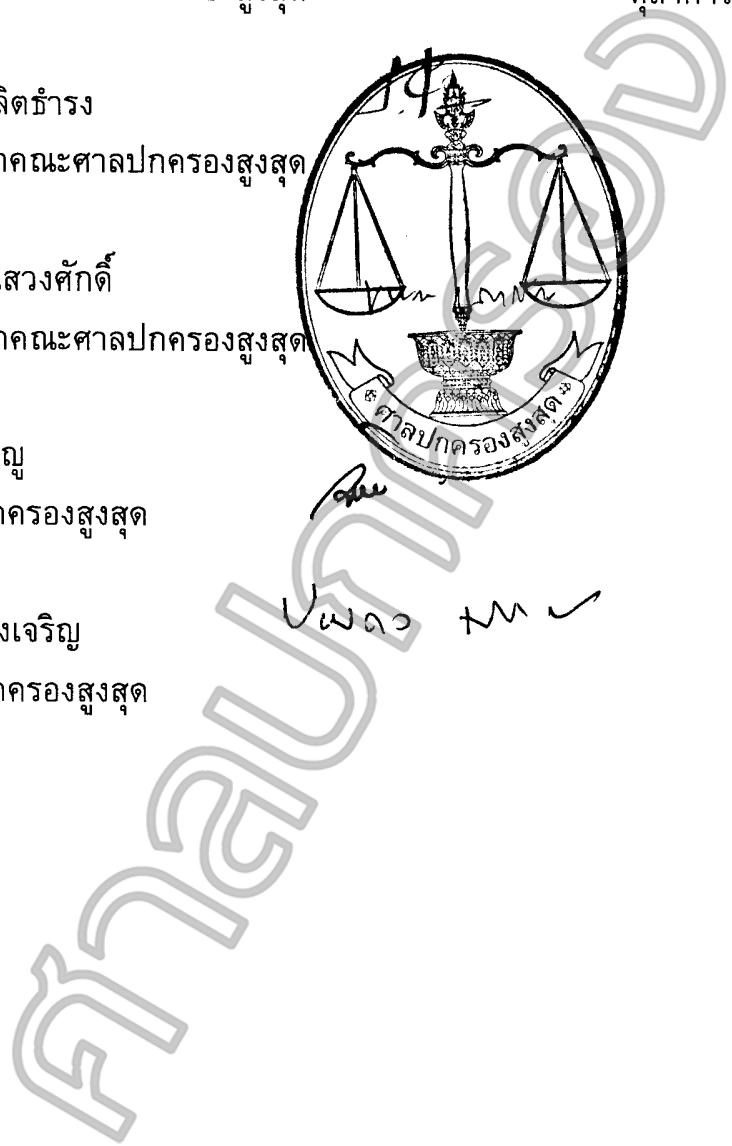
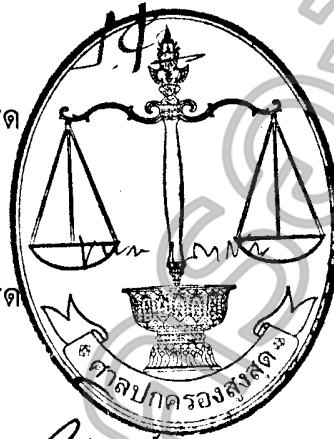
นายชาญชัย แสงศักดิ์
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการองค์คณะ

นายวิษณุ วรรณฤณ
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายนพดล เสงเจริญ
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ภาคผนวก จ
คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คพ. 29/2564

๓๕ เม.ย. ๒๕๖๔

(ต. ๒๑)

○ คำสั่ง

คำร้องที่ คผ. ๑๐/๒๕๖๓

คำสั่งที่ คผ. ๒๙ /๒๕๖๔

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๑๖ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง

[Redacted Name]
[Redacted Name]

ผู้ฟ้องคดี

กรมที่ดิน

ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง ในคดีหมายเลขดำที่ ๗๑๙/๒๕๖๐ หมายเลขแดงที่ ๑๙๓๕/๒๕๖๒ ของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองกลาง)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๗ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาปากช่อง จดทะเบียนขายฝากที่ดินตามหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๖๙ ตำบลวังกะทะ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา เนื้อที่ ๒๑ ไร่ ๓ งาน ๖๓ ตารางวา ตามหนังสือสัญญาขายฝาก ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๗ ระหว่าง บริษัท สิ้นนครฟาร์ม จำกัด โดยนายทวีชัย เกษรมาลา ผู้ขายฝาก กับผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ผู้รับซื้อฝาก มีกำหนด ๖ เดือน ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘

/เจ้าหน้าที่...

เจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาปากช่อง มาพบผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และแจ้งให้นำ น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว ไปพบเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาปากช่อง ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงไปพบและได้รับแจ้งว่า น.ส. ๓ ก. ฉบับที่อยู่ในความครอบครองของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ น่าจะปลอม พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ นำไปส่งมอบให้แก่พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรปากช่อง เพื่อส่งกองพิสูจน์หลักฐานกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตรวจพิสูจน์ต่อไป ซึ่งผู้ฟ้องคดีที่ ๑ นำไปส่งมอบให้แก่พนักงานสอบสวน และในวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ได้ร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรปากช่อง ให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดดังกล่าว ต่อมาผู้ฟ้องคดีทั้งสองมอบอำนาจให้ทนายความ มีหนังสือบอกกล่าวไปยังบริษัท สินนครฟาร์ม จำกัด ให้ส่งมอบการครอบครองที่ดินตาม น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๖๙ แต่บริษัทดังกล่าวเพิกเฉย ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงฟ้องบริษัท สินนครฟาร์ม จำกัด เป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดสัคคีวัน เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๙ เป็นคดีแพ่งหมายเลขดำที่ พ. ๓๙/๒๕๕๙ ความผิดฐานขี้ปไล่และขายฝาก และต่อมาเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๙ ศาลจังหวัดสัคคีวันนัดไกล่เกลี่ย โดยบริษัท สินนครฟาร์ม จำกัด ปฏิเสธว่าไม่เคยมอบอำนาจให้ทนายชัชไปจดทะเบียนขายฝากที่ดิน และได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรปากช่อง เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘ จนทราบตัวผู้กระทำความผิดฐานปลอมเอกสาร ได้แก่ น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๖๙ รายงานการประชุมของบริษัท สินนครฟาร์ม จำกัด และหนังสือมอบอำนาจให้จดทะเบียนจำนองและขายฝากที่ดิน ซึ่งพนักงานอัยการจังหวัดสัคคีวันเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาต่อศาลแล้ว นอกจากนี้ บริษัท สินนครฟาร์ม จำกัด ยังอ้างรายงานการตรวจพิสูจน์ของกองพิสูจน์หลักฐานกลาง รายงานที่ ๐๖๘๙/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘ ว่า น.ส. ๓ ก. ฉบับที่อยู่ในความครอบครองของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ น่าจะเป็นเอกสารปลอม ซึ่งหากพฤติการณ์แห่งคดีและพยานหลักฐานเป็นดังที่บริษัท สินนครฟาร์ม จำกัด กล่าวอ้าง ผู้ฟ้องคดีทั้งสองย่อมไม่อาจฟ้องบังคับให้ส่งมอบที่ดินได้ จึงขอถอนฟ้องคดีแพ่งดังกล่าว ศาลจังหวัดสัคคีวันมีคำสั่ง เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๙ อนุญาตให้ถอนฟ้องและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า การที่พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ตรวจสอบหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๖๙ และหนังสือมอบอำนาจของบริษัท สินนครฟาร์ม จำกัด ว่า เป็นเอกสารที่ถูกต้องแท้จริงหรือไม่ และได้จดทะเบียนขายฝากที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๗ เป็นการละเลยต่อหน้าที่หรือกระทำการโดยประมาทเลินเล่อ ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง

/ได้รับ...

ได้รับความเสียหายจากการรับซื้อฝากที่ดิน ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงยื่นคำขอต่ออธิบดีกรมที่ดิน ตามหนังสือลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๙ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐรับผิดชอบ ในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำให้การปฏิบัติหน้าที่ ตามนัยมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน จำนวน ๑๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๗ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกเฉย ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงนำคดีมาฟ้อง ต่อศาลปกครองชั้นต้น

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง จำนวน ๑๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของเงินจำนวนดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ

๒. ให้คืนค่าธรรมเนียมศาลแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้ว เห็นว่า ข้อเท็จจริงปรากฏตามรายงาน การสอบสวนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ คดีอาญาที่ ๖๑๑/๒๕๕๘ เสนออัยการ จังหวัดสกลนคร ว่า เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ (ผู้กล่าวหาที่ ๑) และ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ (ผู้กล่าวหาที่ ๒) ได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรปากช่อง ในฐานความผิดร่วมกันฉ้อโกง ร่วมกันปลอมและใช้เอกสารปลอม ร่วมกันปลอมและ ใช้เอกสารสิทธิปลอม และร่วมกันปลอมและใช้เอกสารสิทธิอันเป็นเอกสารราชการปลอม กรณีผู้ฟ้องคดีทั้งสองรับซื้อฝากที่ดินตามหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๖๙ ตำบลวังกะทะ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา แต่ภายหลัง ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาปากช่อง ว่า หนังสือรับรองการทำประโยชน์ฉบับที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถือและครอบครองอยู่น่าจะเป็น เอกสารปลอม ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงมาแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดี กับผู้ก่อเหตุจนกว่าคดีจะถึงที่สุด จึงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รู้ถึงมูลละเมิดจากการที่ เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีจดทะเบียนขายฝากที่ดินตามหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ซึ่งเป็นเอกสารสิทธิปลอม ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นผู้รับซื้อฝากที่ดินได้รับความเสียหาย อันเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำความผิดต่อบุคคลภายนอกในการปฏิบัติหน้าที่ อย่างชัดที่สุดในวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ซึ่งกรณีดังกล่าวพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิด

/ของเจ้าหน้าที่...

ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติให้ผู้เสียหายอาจใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจาก
 หน่วยงานของรัฐต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดได้สองประการ กล่าวคือ ประการแรก
 ผู้เสียหายอาจฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขอให้ศาลพิพากษาให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
 โดยยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่
 วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดี หรืออีกนัยหนึ่งภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้ถึงการละเมิด
 และรู้ตัวผู้ที่จะพึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันทำละเมิด ประการที่สอง
 ผู้เสียหายอาจยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ตน
 แม้พระราชบัญญัติดังกล่าวมิได้บัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่าผู้เสียหายจะต้องยื่นคำขอต่อ
 หน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตน
 ภายในระยะเวลาใด แต่อาจเทียบเคียงได้กับกรณีการใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาล ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง
 ซึ่งเป็นผู้เสียหายจึงต้องยื่นคำขอต่อผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดชอบ
 ในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่
 ผู้ฟ้องคดีทั้งสองรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ที่จะพึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ไม่เกินสิบปี
 นับแต่วันทำละเมิด กล่าวคือ ภายในวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙ แต่เนื่องจากรวันดังกล่าว
 เป็นวันเสาร์ซึ่งเป็นวันหยุดทำการ จึงให้นับวันที่เริ่มทำการใหม่ต่อจากวันที่หยุดทำการนั้น
 เป็นวันสุดท้ายของระยะเวลาตามมาตรา ๑๙๓/๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
 ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงต้องยื่นคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
 สำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนภายในวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง
 มีหนังสือลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๙ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน จึงเป็นการ
 ยื่นคำขอเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด แม้ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้พิจารณาคำขอ
 ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ ก็ไม่เกิดสิทธิ
 ในการฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๑๑ ประกอบมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติ
 ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้อีก เนื่องจากเป็นการใช้สิทธิเรียกร้อง
 ค่าสินไหมทดแทนเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด และไม่เป็นการฟ้องคดีปกครอง
 เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือสถานะของบุคคลที่จะยื่นฟ้องเมื่อใดก็ได้
 หรือการฟ้องคดีจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่นที่ศาลปกครองจะรับไว้พิจารณาได้
 ตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒
 กรณีจึงไม่เป็นไปตามเงื่อนไขในการฟ้องคดี ศาลจึงไม่อาจรับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาได้

/ศาลปกครองชั้นต้น...

ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒ เพิกถอนรายงาน
กระบวนการพิจารณา ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ที่รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง
ไว้พิจารณา รวมทั้งกระบวนการพิจารณาต่อเนื่องหลังจากนั้นทั้งหมดแล้ว

ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดี
ออกจากสารบบความ คืบค้ำธรรมเนียมศาลทั้งหมดแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้อง
ไว้พิจารณา ความว่า การขายฝากเป็นการกระทำที่ถูกต้องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
มาตรา ๔๕๖ โดยได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ทั้งเชื่อว่า
เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้กระทำไปโดยถูกต้อง จึงมอบอำนาจให้ทนายความมีหนังสือ
บอกกล่าวไปยังบริษัท สินนครฟาร์ม จำกัด ให้ส่งมอบการครอบครองที่ดินตาม น.ส. ๓ ก.
เลขที่ ๖๙ แต่บริษัทดังกล่าวเพิกเฉย ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงได้ฟ้องบริษัท สินนครฟาร์ม จำกัด
เป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดสีกี้ว เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๙ จนเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน
๒๕๕๙ จำเลยได้นำเอกสารหลายรายการมาแสดงในห้องพิจารณาคดี ประกอบกับ
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมาได้นำเอกสารต่างๆ ตามที่ได้มีหมายเรียกมาแสดง
ซึ่งปรากฏว่ามีเอกสารอีกหลายรายการรวมทั้งใบ น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๖๙ หากมีการตรวจสอบ
เปรียบเทียบกัน จะปรากฏข้อแตกต่างได้อย่างชัดเจน ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงได้ทราบว่าการ
จดทะเบียนจำนองและขายฝาก น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๖๙ ดังกล่าวนี้นี้ เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี
อาจไม่ได้ทำการตรวจสอบเปรียบเทียบกับเอกสารที่อยู่ในความครอบครองของเจ้าหน้าที่
หรืออาจตรวจสอบโดยประมาทเลินเล่อ จึงได้ทำการจดทะเบียนขายฝากที่ดินดังกล่าว
ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับความเสียหาย อันเป็นการทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสอง
ซึ่งผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ผิดต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน ในวันที่ ๑๖
มิถุนายน ๒๕๕๙ จึงได้อาศัยพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕ ประกอบมาตรา ๑๑ ยื่นคำขอต่อผู้ถูกฟ้องคดีให้พิจารณาชดใช้
ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหาย เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๙ ยื่นฟ้องคดีต่อ
ศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๐ เนื่องจากพระราชบัญญัติความรับผิด
ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มิได้บัญญัติเรื่องความรับผิดของรัฐต่อผู้เสียหายไว้
รัฐจึงยังคงต้องรับผิดต่อผู้เสียหายตามหลักละเมิดในทางแพ่งเหมือนเดิม ซึ่งหลักละเมิด
ในทางแพ่ง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๘ บัญญัติให้ฟ้องเรียกร้อง

/ค่าเสียหาย...

ค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้ถึงการละเมิด คือ ต้องเป็นการรู้และต้องเป็นการรู้ถึงการละเมิด มิใช่เป็นการรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ตามความในมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ การละเมิดตามฟ้องในคดีนี้ คือ การกระทำของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ทำการจดทะเบียนขายฝาก น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๖๙ โดยมีได้ตรวจสอบเอกสารตามระเบียบ และกฎหมายกำหนด หรือตรวจสอบด้วยความประมาทเลินเล่อ อีกทั้ง ในวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง เจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาปากช่อง ยังไม่มีใครได้ว่า น.ส. ๓ ก. ฉบับที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถือครองอยู่นั้น เป็นเอกสารปลอมหรือไม่ เพราะยังไม่ได้รับการตรวจพิสูจน์จากกองพิสูจน์หลักฐานกลาง อาจเป็นเพียงควรรู้ แต่ก็เป็นการควรรู้ว่ามีคนปลอม น.ส. ๓ ก. ฉบับดังกล่าว ซึ่งมีได้รู้ถึงการละเมิดตามฟ้องในคดีนี้ นอกจากกฎหมายจะบัญญัติเฉพาะเจาะจงให้ต้องเป็นการรู้ถึงการละเมิดมิใช่เป็นการรู้หรือควรรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีแล้ว ยังจะต้องรู้ตัวผู้จะพึงใช้ค่าสินไหมทดแทนอีกองค์ประกอบหนึ่ง จึงจะเริ่มนับอายุความหนึ่งปี ตามบทบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๘ การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองร้องทุกข์ต่อหน่วยงานสอบสวน เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองรู้เพียงว่าผู้ที่จะรับผิดชอบในความเสียหายนี้ คือนายทวีชัย เกษรมาลา กับบริษัท สินนครฟาร์ม จำกัด เท่านั้น

ขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งกลับคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น และพิจารณาพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองตามคำขอท้ายฟ้อง และให้คืนค่าธรรมเนียมศาลแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า ศาลมีอำนาจรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ในกรณีที่ผู้เสียหายเห็นว่า หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดตามมาตรา ๕ ผู้เสียหายจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนก็ได้ ในการนี้ หน่วยงานของรัฐต้องออกไปรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอนั้นโดยไม่ชักช้า เมื่อหน่วยงานของรัฐ

/มีคำสั่ง...

มีคำสั่งเช่นใดแล้ว หากผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐ ก็ให้มีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย วรรคสอง บัญญัติว่า ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอที่ได้รับตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หากเรื่องใดไม่อาจพิจารณาได้ทันในกำหนดนั้น จะต้องรายงานปัญหาและอุปสรรคให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือกำกับหรือควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทราบและขออนุมัติขยายระยะเวลาออกไปได้ แต่รัฐมนตรีดังกล่าวจะพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาให้อีกได้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน มาตรา ๑๔ บัญญัติว่า เมื่อได้มีการจัดตั้งศาลปกครองขึ้นแล้ว สิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามมาตรา ๑๑ ให้ถือว่าเป็นสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้... (๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย... มาตรา ๕๑ บัญญัติว่า การฟ้องคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ให้ยื่นฟ้องภายในหนึ่งปี... นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดี มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า การฟ้องคดีปกครองที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือสถานะของบุคคลจะยื่นฟ้องคดีเมื่อใดก็ได้ วรรคสอง บัญญัติว่า การฟ้องคดีปกครองที่ยื่นเมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีแล้ว ถ้าศาลปกครองเห็นว่าคดีที่ยื่นฟ้องนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่นโดยศาลเห็นเองหรือคู่กรณีมีคำขอ ศาลปกครองจะรับไว้พิจารณาก็ได้

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า หลังจากผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาปากช่อง ว่า หนังสือรับรองการทำประโยชน์ฉบับที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถูกลบและครอบครองอยู่น่าจะเป็นเอกสารปลอม ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรปากช่อง เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ให้ดำเนินคดีกับผู้ก่อเหตุจนกว่าคดีจะถึงที่สุด ในฐานะความผิดร่วมกันฉ้อโกง ร่วมกันปลอมและใช้เอกสารปลอม ร่วมกันปลอมและใช้เอกสารสิทธิปลอม และร่วมกันปลอมและใช้เอกสารสิทธิอันเป็นเอกสารราชการปลอม กรณีผู้ฟ้องคดีทั้งสองรับข้อผูกพันที่ดินตามหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๖๙ ตำบลวังกะทะ

/อำเภอปากช่อง...

อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ปรากฏตามรายงานการสอบสวนของสำนักงาน
ตำรวจแห่งชาติ คดีอาญาที่ ๖๑๑/๒๕๕๘ เสนออัยการจังหวัดสีกี้ว จากข้อเท็จจริงดังกล่าว
จึงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รู้ถึงมูลละเมิดจากการที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี
จดทะเบียนขายฝากที่ดินตามหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ซึ่งเป็นเอกสาร
สิทธิปลอม ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นผู้รับซื้อฝากที่ดินได้รับความเสียหาย อันเป็นกรณีที่
เจ้าหน้าที่กระทำการละเมิดต่อบุคคลภายนอกในการปฏิบัติหน้าที่ อย่างช้าที่สุดในวันที่ ๒๑
พฤษภาคม ๒๕๕๘ ซึ่งกรณีดังกล่าวพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติให้ผู้เสียหายอาจใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากหน่วยงานของรัฐ
ต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำการละเมิดได้สองวิธี ประการแรก ผู้เสียหายอาจฟ้องคดีต่อศาล
เพื่อขอให้ศาลพิพากษาให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน โดยยื่นฟ้องภายใน
หนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุ
แห่งการฟ้องคดี หรืออีกนัยหนึ่งภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ว่า
ผู้จะฟ้องต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันทำละเมิด ประการที่สอง ผู้เสียหาย
อาจยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ตน กรณีนี้
แม้พระราชบัญญัติดังกล่าวมิได้บัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่าผู้เสียหายจะต้องยื่นคำขอต่อ
หน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตน
ภายในระยะเวลาใด แต่การยื่นคำขอดังกล่าวเป็นวิธีการใช้สิทธิเรียกร้องวิธีหนึ่ง จึงต้องยื่น
ภายในระยะเวลาการใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาล เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองรู้ถึงมูลละเมิดจากการที่
เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีจดทะเบียนขายฝากที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเมื่อวันที่ ๒๑
พฤษภาคม ๒๕๕๘ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นผู้เสียหายจึงต้องยื่นคำขอต่อผู้ถูกฟ้องคดี
ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำการ
ปฏิบัติหน้าที่ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองรู้ถึงการละเมิดและรู้ว่าผู้จะฟ้องต้องใช้
ค่าสินไหมทดแทน แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันทำละเมิด กล่าวคือ ภายในวันที่ ๒๑ พฤษภาคม
๒๕๕๙ แต่เนื่องจากวันดังกล่าวเป็นวันเสาร์ซึ่งเป็นวันหยุดทำการ จึงให้นับวันที่เริ่มทำการใหม่
ต่อจากวันที่หยุดทำการนั้นเป็นวันสุดท้ายของระยะเวลาตามมาตรา ๑๙๓/๘ แห่งประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงต้องยื่นคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณา
ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนหรือฟ้องคดีต่อศาล ภายในวันที่ ๒๓
พฤษภาคม ๒๕๕๙ การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีหนังสือลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๙ ขอให้
ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน จึงเป็นการยื่นคำขอเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

/แม้ผู้ถูกฟ้องคดี...

แม้ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้พิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดีทั้งสองให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดก็ไม่เกิดสิทธิในการฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๑๑ ประกอบมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เนื่องจากการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด และคดีนี้ไม่เป็นการฟ้องคดีปกครองเกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือสถานะของบุคคลที่จะยื่นฟ้องเมื่อใดก็ได้ หรือการฟ้องคดีจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่นที่ศาลปกครองจะรับไว้พิจารณาได้ ตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ กรณีจึงไม่อาจรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีทั้งสองไว้พิจารณาได้ ที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอุทธรณ์ว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ฟ้องต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน ในวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๙ ฟังไม่ขึ้น

การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ รวมทั้งให้คืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง นั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วย

จึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

นายสมชัย วัฒนการุณ

ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายฤทัย หงส์สิริ

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นางศิริวรรณ จุลโพธิ์

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายไชยเดช ดันติเวสส

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายอนุสรณ์ ธีระภักทรานันท์

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ภาคผนวก ฉ
คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 14/2556

○ คำพิพากษา
(อุทธรณ์)

(ด. ๒๒)

คดีหมายเลขดำที่ อ. ๗๓๘/๒๕๕๑
คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๑๔ /๒๕๕๒

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๗ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๖

ระหว่าง
[Redacted]
กรรมที่ดิน

ผู้ฟ้องคดี

ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

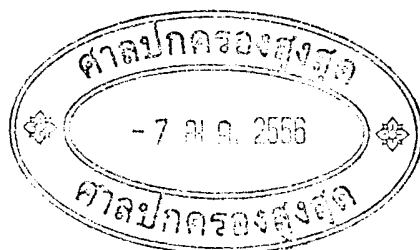
ผู้ถูกฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำพิพากษา ในคดีหมายเลขดำที่ ๑๖/๒๕๕๑ หมายเลขแดงที่ ๑๕๕/๒๕๕๑ ของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองเชียงใหม่)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๗๕๐ ตำบลไผ่โทน อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ เนื้อที่ ๔ ไร่ ๑ งาน ๔๓ ตารางวา โดยซื้อมาจากนางคำแดง โพธิ์เงิน และได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ว่าการอำเภอร่องกวาง เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๒๖ ภายหลังจากซื้อที่ดิน ผู้ฟ้องคดีได้กู้เงินจากธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) สาขาแพร่ มาปรับปรุงพัฒนาที่ดินเพื่อปลูกไม้ผล ได้แก่ มะขาม ลำไย มะพร้าว ต่อมา ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ผู้ฟ้องคดีได้เข้าร่วมโครงการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมครบวงจรของจังหวัดแพร่ จึงได้ไถ่ถอน

/จำนวน...

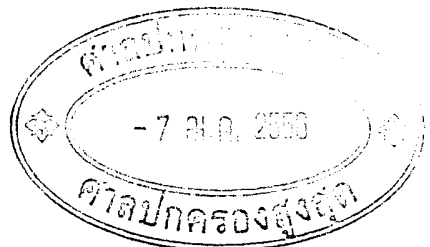
จำนวนที่ดินแปลงดังกล่าวจากธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) เพื่อนำไปจดทะเบียน
 จำนวนเป็นประกันหนี้เงินกู้กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแพร่
 แต่พนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีแจ้งว่า น.ส. ๓ ก. แปลงดังกล่าวออกโดยไม่ชอบด้วย
 กฎหมาย ต่อมา อธิบดีกรมที่ดินได้มีคำสั่งที่ ๒๙๖๒/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๖
 เพิกถอน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ โดยอ้างว่า น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว ได้ออกทับที่สงวนหวงห้าม
 ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตต์หวงห้ามที่ดินบริเวณเขาผาห่ม เขาแม่กะทิง เขาถ้ำบ่อแก้ว
 เขาห้วยแก๊ด เขาห้วยโรง และทางแยกเข้าไปชนหินในท้องที่ตำบลร่องกวาง และตำบลไผ่โทน
 อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ พุทธศักราช ๒๔๘๑ และเป็นที่ดินที่ราชพัสดุจังหวัดแพร่ได้ขึ้น
 ทะเบียนที่สงวนของกรมทางหลวงทะเบียนเลขที่ พร ๑๙ ตำบลไผ่โทน อำเภอร่องกวาง
 จังหวัดแพร่ เนื้อที่ ๑๕ ไร่ ๓ งาน ๖๖ ตารางวา ใช้ประโยชน์ในราชการกระทรวงคมนาคม
 (กรมทางหลวง) ปลูกสวนป่า ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๗ อุตธรณ์คำสั่งดังกล่าว
 ต่อผู้ถูกฟ้องคดี ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๕๑๖.๒/๘๒๔๕ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๗
 ถึงผู้ฟ้องคดีแจ้งว่า ปลัดกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้ว เห็นชอบด้วย
 ตามคำสั่งอธิบดีกรมที่ดินและให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐
 เป็นเอกสารสิทธิที่ทางราชการออกให้ ทำให้ผู้ฟ้องคดีเชื่อโดยสุจริตว่า น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว
 ถูกต้องตามกฎหมาย อีกทั้งมีการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมซื้อขายกันมาหลายครั้งแล้ว
 การที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีออก น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวโดยไม่ตรวจสอบว่า
 ออกทับที่สงวนหวงห้ามของทางราชการหรือไม่ จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่อ
 ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๔๘
 ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี ดังนี้ ค่าที่ดิน
 ตามราคาประเมินทุนทรัพย์เป็นเงินจำนวน ๑๓๐,๗๒๕ บาท เงินกู้จากธนาคารทหารไทย จำกัด
 (มหาชน) เป็นเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท และค่าสูญเสียโอกาสการลงทุนในกิจการอื่นๆ เป็นเงิน
 จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๓๓๐,๗๒๕ บาท และผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ลับ
 ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๐๕.๓/๑๘๐๘ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๘ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ถูกฟ้องคดี
 ไม่สามารถชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง
 ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี
 ดังนี้ ค่าที่ดินตามราคาประเมินทุนทรัพย์ในปัจจุบันเป็นเงินจำนวน ๑๓๐,๐๐๐ บาท
 เงินกู้จากธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

/เป็นเงิน...

เป็นเงินจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๔๓๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันฟ้องจนถึงวันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด

ผู้ถูกฟ้องคดีให้การว่า กระทรวงการคลัง โดยธนารักษ์จังหวัดแพร่ได้ยื่นคำขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในที่ราชพัสดุ ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนเป็นที่สงวนของกรมทางหลวง หมายเลขทะเบียนเลขที่ พร ๑๙ ตำบลไผ่โทน อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ เนื้อที่ ๑๕ ไร่ ๓ งาน ๖๖ ตารางวา ผู้ฟ้องคดีได้คัดค้านการรังวัดโดยอ้างว่าทับที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ ของผู้ฟ้องคดี จังหวัดแพร่ได้ตรวจสอบแล้วฟังได้ว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ประเภทใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะมาก่อนที่จะมีการออก น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ จังหวัดแพร่จึงได้ส่งเรื่องให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว ตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน อธิบดีกรมที่ดินมีคำสั่งที่ ๑๓๒๒/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๔๖ ตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามความในมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เพื่อดำเนินการเพิกถอน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ คณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนแล้วเห็นว่า น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ ออกไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากได้ออกทับที่สงวนหวงห้ามตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินบริเวณเขาผาหมู เขาแม่กะทิง เขาถ้ำบ่อแก้ว เขาห้วยแก๊ด เขาห้วยโรง และทางแยกเข้าไปชนหินในท้องที่ตำบลร้องกวาง และตำบลไผ่โทน อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ พุทธศักราช ๒๔๘๑ และเป็นที่ดินที่ทางราชพัสดุ จังหวัดแพร่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นที่สงวนของกรมทางหลวงทะเบียนเลขที่ พร ๑๙ ตำบลไผ่โทน อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ เนื้อที่ ๑๕ ไร่ ๓ งาน ๖๖ ตารางวา ใช้ประโยชน์ในราชการกระทรวงคมนาคม (กรมทางหลวง) ปลุกสวนป่า อธิบดีกรมที่ดินจึงมีคำสั่งที่ ๒๙๖๒/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๖ ให้เพิกถอน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ และได้มีหนังสือกรมที่ดินที่ มท ๐๕๑๖.๒/๓๗๘๙๖ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๖ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๗ ถึงผู้ถูกฟ้องคดี อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือ ที่ มท ๐๕๑๖.๒/๘๒๙๕ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๗ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ปลัดกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้ว เห็นชอบด้วยตามคำสั่งอธิบดีกรมที่ดินและให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๔๗ ซึ่งถือได้ว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีแล้ว หากผู้ฟ้องคดีประสงค์จะฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวต้องฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๔๗ หรือหากประสงค์จะฟ้องขอให้ชดใช้ค่าเสียหายต้องฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ ๑๙

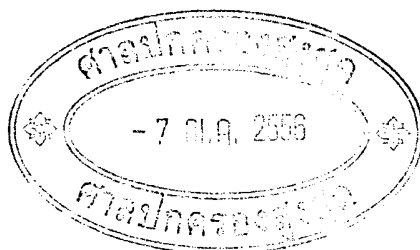

/มีนาคม ๒๕๔๗...

มีนาคม ๒๕๔๗ เช่นเดียวกัน การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๘ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อเป็นค่าที่ดินนั้น เป็นเรื่องที่ผู้ฟ้องคดีถูกรอนสิทธิโดยนางคำแดง ผู้ชาย ผู้ฟ้องคดีจึงขอที่จะไปใช้สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายดังกล่าวจากนางคำแดง ตามมาตรา ๔๗๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ส่วนกรณีกู้เงินจากธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) นั้น ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้จำนองที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ เป็นประกันเงินกู้กับธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) เป็นเงินจำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท แต่ผู้ฟ้องคดีได้ไถ่ถอนจำนองไปแล้วตั้งแต่วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๓๓ จึงไม่มีความเสียหายจากการกู้เงินดังกล่าว และค่าสูญเสียบโอกาสการลงทุนในกิจการอื่นๆ เป็นเงินจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท นั้น ผู้ฟ้องคดีมิได้แจกแจงรายละเอียดความเสียหายดังกล่าว นอกจากนี้ไม่ปรากฏว่าหน่วยงานที่ควบคุมดูแลที่สงวนหวงห้ามได้สั่งการให้ผู้ฟ้องคดีออกจากที่ดิน อันจะทำให้ผู้ฟ้องคดีเรียกค่าเสียหายได้แต่อย่างใด

ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การว่า ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะซื้อที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ ผู้ฟ้องคดีได้สอบถามพนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีแล้วว่า ที่ดินแปลงดังกล่าว ออกทับที่ดินสงวนหวงห้ามของทางราชการหรือไม่ พนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้ตรวจดูรูปถ่ายทางอากาศแล้วแจ้งว่าไม่ได้ทับที่สงวนหวงห้ามใดๆ ผู้ฟ้องคดีจึงตกลงซื้อที่ดินจากนางคำแดง หลังจากนั้นผู้ฟ้องคดีได้กู้เงินจากธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท มาปรับปรุงที่ดินเพื่อปลูกไม้ผลต่างๆ และต่อมาได้กู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวน ๒๕๐,๐๐๐ บาท มาลงทุนปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ส่วนกรณีค่าสูญเสียบโอกาสการลงทุนในกิจการอื่นนั้น เป็นค่าจ้างคนงานเฝ้าสวนและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ที่ผู้ถูกฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีแล้วนั้น ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๔๘ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายจากการเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ของผู้ฟ้องคดี และผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือลับ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๐๕.๓/๑๘๐๘ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๘ ปฏิเสธการชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีออก น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ โดยไม่ตรวจสอบว่าออกทับที่สงวนหวงห้ามของทางราชการหรือไม่ จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่อ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับ

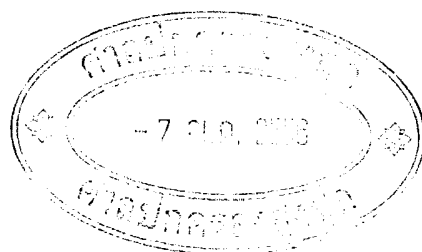
/ความเดือดร้อน...

ความเดือดร้อนเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๙ ซึ่งเป็นการฟ้องคดีภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามที่กฎหมายกำหนด

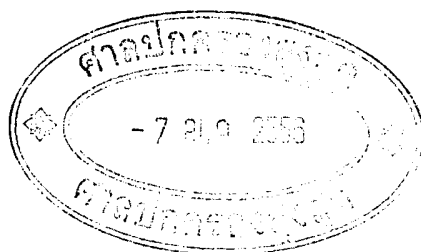
ผู้ถูกฟ้องคดีให้การเพิ่มเติมว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ตรวจสอบสารบบที่ดินแล้ว ไม่ปรากฏว่ามีข้อความหรือบันทึกถ้อยคำใดๆ ว่า ก่อนซื้อที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ ผู้ฟ้องคดีได้ติดต่อสอบถามพนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี แต่ได้ปรากฏถ้อยคำของผู้ฟ้องคดีที่ยืนยันว่าได้ติดต่อซื้อขายที่ดินกับเจ้าของที่ดินโดยตรง หากเกิดการผิดพลาด ผู้ฟ้องคดีขอรับผิดชอบทั้งสิ้น โดยตกลงซื้อขายกันในราคา ๖,๐๐๐ บาท สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีขอกู้เงินจากธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) เพื่อนำมาลงทุนนั้น เป็นความเสียหายที่เกิดจากการกระทำของผู้ฟ้องคดีเอง มิใช่เกิดจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจเรียกร้องให้ชดใช้ค่าเสียหายดังกล่าวได้ และเมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งของปลัดกระทรวงมหาดไทยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีตามหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๑๖.๒/๘๒๕๕ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๔๗ จึงถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี หากผู้ฟ้องคดีประสงค์จะฟ้องคัดค้านคำสั่งดังกล่าวจะต้องฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับหนังสือดังกล่าว หรือหากประสงค์จะฟ้องเรียกค่าเสียหายก็ต้องฟ้องภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่ ได้รับหนังสือดังกล่าว เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ การที่ผู้ฟ้องคดี นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๙ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว และการฟ้องคดีนี้ไม่ใช่การฟ้องคดีที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือหรือสถานะของบุคคล ที่จะยื่นฟ้องเมื่อใดก็ได้และมีใช้ การฟ้องคดีที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่นที่ศาลจะรับไว้พิจารณาก็ได้ ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างในคำคัดค้านคำให้การว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี ออก น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ โดยไม่ได้ตรวจสอบก่อนว่าทับที่สงวนหวงห้ามของทางราชการหรือไม่ เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่อทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายนั้น เป็นคำคัดค้าน คำให้การโดยมีประเด็นเพิ่มขึ้นใหม่ต่างจากคำฟ้อง คำให้การ หรือที่ศาลกำหนด ศาลจึงไม่อาจ รับคำคัดค้านคำให้การในประเด็นดังกล่าวไว้พิจารณาตามข้อ ๔๘ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

/ศาลปกครอง...

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า เหตุแห่งการฟ้องคดีนี้เนื่องมาจาก ผู้ฟ้องคดีไม่พอใจคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ปฏิเสธการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ฟ้องคดี ยื่นคำขอตามมาตรา ๑๑ ประกอบมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งตามมาตรา ๑๔ ประกอบมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน กำหนดให้ถือเป็นสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือแจ้งปฏิเสธ การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากผู้ถูกฟ้องคดีตามหนังสือกรมที่ดิน ลับ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๐๕.๓/๑๘๐๘ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๘ จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้เหตุแห่งการฟ้องคดี ในวันดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดีได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๙ จึงเป็นการฟ้องคดีภายในกำหนดหนึ่งปีนับวันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

คดีมีประเด็นต้องวินิจฉัยในเนื้อหาแห่งคดีต่อไปว่า การที่พนักงานเจ้าหน้าที่ ของผู้ถูกฟ้องคดี ออก น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ ทับที่สงวนหวงห้ามของทางราชการ เป็นการ กระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ หากเป็นการกระทำละเมิด ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องรับผิดในผลละเมิดนั้น เพียงใด เห็นว่า โดยที่พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตต์หวงห้ามที่ดินบริเวณเขาผาหมู เขาแม่กะทิง เขาถ้ำบ่อแก้ว เขาห้วยแก๊ด เขาห้วยโรง และทางแยกเข้าไปชนหินในท้องที่ตำบลร่องกวาง และตำบลไผ่โทน อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ พุทธศักราช ๒๔๘๑ ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๔๘๑ จึงถือว่าพระราชกฤษฎีกานี้ รวมทั้งแผนที่ท้าย พระราชกฤษฎีกา มีผลผูกพันต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในการงดเว้นที่จะไม่ออก น.ส. ๓ ก. ในที่ดินที่อยู่ภายในเขตหวงห้ามตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวตั้งแต่วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๔๘๑ ดังนั้น การที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีออก น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ ทับที่สงวนหวงห้ามตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ และเป็นการฝ่าฝืนต่อมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ประกอบกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๙๗) และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๙๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติ ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ต่อมา น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ ถูกเพิกถอน ย่อมทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเชื่อโดยสุจริตตลอดมาว่า น.ส. ๓ ก. ฉบับดังกล่าว มีความถูกต้องมั่นคง และได้ใช้เงินลงทุนทำประโยชน์ไปจำนวนมากแล้ว ต้องได้รับความเสียหายจากการสูญเสีย

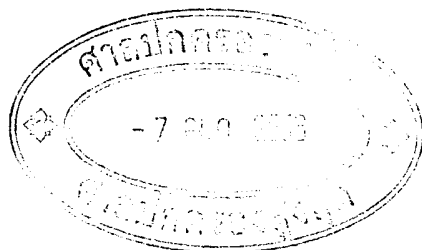

/สิทธิครอบครอง...

สิทธิครอบครองและประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้ที่ดินแปลงดังกล่าวต่อไป กรณีจึงถือว่าการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีออก น.ส. ๓-ก. เลขที่ ๗๕๐ ทับที่สงวนหวงห้ามของทางราชการเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี

มีปัญหาที่ต้องพิจารณาต่อไปว่า ผู้ถูกฟ้องคดีต้องรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดดังกล่าวเพียงใด เห็นว่า เมื่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการออก น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดดังกล่าวตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และเมื่อพิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายแล้วเห็นว่าการคืนทรัพย์สินที่ผู้ฟ้องคดีต้องเสียไปเพราะละเมิดย่อมหมายถึงการคืนสิทธิครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินตาม น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีไม่อาจคืนให้ผู้ฟ้องคดีได้โดยสภาพเพราะสิทธิดังกล่าวได้ถูกเพิกถอนแล้วตามคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒๙๖๒/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๖ ดังนั้น การใช้ค่าสินไหมทดแทนจึงทำได้เพียงการใช้ราคาที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามราคาที่ดินในวันที่มีการเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว ซึ่งที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ มีราคาประเมินตามหนังสือรับรองของสำนักงานที่ดินจังหวัดแพร่ สาขาร่องกางลงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๔๘ เป็นเงิน ๑๓๐,๗๒๕ บาท จึงกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีใช้ราคาที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๑๓๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงินดังกล่าว นับตั้งแต่วันฟ้องคดี ที่ผู้ถูกฟ้องคดีโต้แย้งว่าค่าเสียหายดังกล่าวเกิดจากการที่ผู้ฟ้องคดีถูกรอนสิทธิโดยนางคำแดง ผู้ชายที่ดิน ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะใช้สิทธิเรียกร้องจากนางคำแดง ตามมาตรา ๔๗๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นั้นฟังไม่ขึ้น สำหรับค่าเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีกู้เงินจากธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) นั้นปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ไถ่ถอนจำนองแล้วเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๓๓ จึงไม่มีความเสียหายใดๆที่จะเรียกร้องให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนได้ และกรณีกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มาลงทุนโครงการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมจำนวน ๒๕๐,๐๐๐ บาท นั้นผู้ฟ้องคดีไม่แสดงพยานหลักฐานให้ศาลเห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายในส่วนนี้อย่างไรจึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย นอกจากนั้น ในระหว่างที่ยังไม่มีการบังคับตามคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒๙๖๒/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๖ ผู้ฟ้องคดีได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวตลอดมา โดยปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ผู้ฟ้องคดี

/มีรายได้...

มีรายได้จากผลผลิตที่ผู้ฟ้องคดีลงทุนไปเป็นเงินทั้งสิ้น ๒๙๐,๒๕๐ บาท จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับการบรรเทาความเสียหายจากการกู้เงินมาลงทุนทำประโยชน์ในที่ดินแปลงดังกล่าวแล้ว

ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีใช้ราคาที่ดินเป็นเงิน ๑๓๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของเงินดังกล่าว นับตั้งแต่วันที่ฟ้องคดีจนกว่าจะชำระเสร็จ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด กับคืนค่าธรรมเนียมศาลตามส่วนแห่งการชนะคดีแก่ผู้ฟ้องคดี และคำขออื่นให้ยก

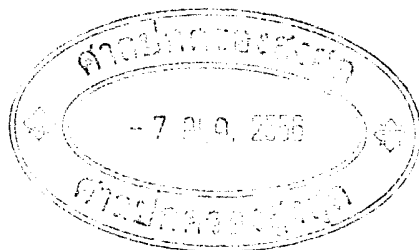
ผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีไม่เห็นพ้องด้วยกับคำวินิจฉัยของศาลปกครองชั้นต้นที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในวันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือกรมที่ดินลับ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๐๕.๓/๑๘๐๘ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๘ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๗ ถึงผู้ถูกฟ้องคดี อุทธรณ์คำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒๙๖๒/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๖ เพิกถอน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๕๑๖.๒/๘๒๙๕ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๗ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่าปลัดกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้ว เห็นชอบด้วยตามคำสั่งอธิบดีกรมที่ดินและให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๔๗ จึงถือได้ว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี หากผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์จะฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวต้องฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๔๗ หรือหากจะฟ้องขอให้ชดใช้ค่าเสียหายต้องฟ้องภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๔๗ เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่ที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๙ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว และการที่ผู้ฟ้องคดีขออนุญาตถอนฟ้องคดีนี้จากศาลจังหวัดแพร่ เพื่อมาฟ้องคดีต่อศาลปกครองนั้น ไม่ใช่เหตุจำเป็นที่จะทำให้ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีได้ นอกจากนี้ การฟ้องคดีนี้ไม่ใช่การฟ้องคดีปกครองที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือสถานะของบุคคลที่จะยื่นฟ้องเมื่อใดก็ได้ และไม่ใช่เป็นการฟ้องคดีที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่นที่ศาลปกครองจะรับไว้พิจารณาได้ ศาลจึงควรมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ตามข้อ ๓๐ วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง

/พ.ศ. ๒๕๔๓...

พ.ศ. ๒๕๔๓ และผู้ถูกฟ้องคดีไม่เห็นฟ้องด้วย ที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดี เป็นคู่สัญญาซื้อขายที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ กับนางคำแดง ผู้ฟ้องคดีจึงต้องใช้ความระมัดระวังตรวจสอบทรัพย์สินที่จะซื้อว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยผิดกฎหมาย และเป็นทรัพย์สินที่มีไว้ในครอบครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติของ กฎหมายหรือไม่ ตามหลักกฎหมายซื้อขายที่กำหนดให้ฝ่ายผู้ซื้อต้องใช้ความระมัดระวัง ตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของทรัพย์สินที่จะซื้อเอง และไม่ปรากฏข้อความหรือ บันทึกร้อยค่าใดๆ ว่า ก่อนซื้อที่ดินผู้ฟ้องคดีได้สอบถามพนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีว่า ที่ดินแปลงดังกล่าวออกทับที่สงวนหวงห้ามของทางราชการหรือไม่ แต่ได้ปรากฏร้อยค่าของ ผู้ฟ้องคดีที่ยืนยันว่าได้ติดต่อกับเจ้าของที่ดินโดยตรง หากเกิดความผิดพลาดผู้ฟ้องคดี ขอรับผิดเองทั้งสิ้น และที่ดินดังกล่าวซื้อขายกันในราคาเพียง ๖,๐๐๐ บาท นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีซื้อที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ จากนางคำแดง เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๒๖ แต่พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตต์หวงห้ามที่ดินบริเวณเขาผาหมู เขาแม่กะทิง เขาถ้ำบ่อแก้ว เขาห้วยแก๊ด เขาห้วยโรง และทางแยกเข้าไปชนหินในท้องที่ตำบลร่องกวาง และตำบลไม้โทน อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ พุทธศักราช ๒๕๔๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษามีผลใช้บังคับ เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๑ ซึ่งถือได้ว่าคนไทยทุกคนไม่ใช่เฉพาะแต่พนักงานเจ้าหน้าที่ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่จะต้องรู้ถึงการสงวนหวงห้ามที่ดินดังกล่าวตั้งแต่วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๑ สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการถูกเพิกถอน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ เมื่อนางคำแดง เป็นผู้ขายที่ดินแปลงดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี นางคำแดง จึงต้องรับผิดชอบ ในผลแห่งการรอนสิทธิ ตามมาตรา ๔๗๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อีกทั้ง การออก น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ เป็นการออกตามโครงการเดินสำรวจออก น.ส. ๓ ก. โดยมีได้แจ้งการครอบครองตามมาตรา ๕๘ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๑๙ หากมีการตรวจสอบในภายหลังพบว่าออกไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อธิบดีกรมที่ดินย่อมมีอำนาจเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวได้โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน การที่อธิบดีกรมที่ดินมีคำสั่งที่ ๒๙๖๒/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๖ เพิกถอน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ จึงไม่ใช่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลปกครองสูงสุดกลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นยกฟ้อง

ผู้ฟ้องคดีแก้อุทธรณ์ว่า ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๔๘ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายจากการถูกเพิกถอน

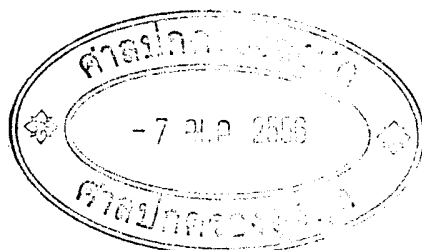
/น.ส. ๓ ก...

น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือลับ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๐๕.๓/๑๘๐๘ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๘ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่าผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงการฟ้องคดีในวันที่ได้รับหนังสือดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดี ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๙ จึงเป็นการฟ้องคดีภายใน ระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี การที่ผู้ฟ้องคดีซื้อที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ จากนางคำแดง เนื่องจาก น.ส. ๓ ก. เป็นเอกสารสิทธิที่ทางราชการเป็นผู้ออก ผู้ฟ้องคดีจึงเชื่อโดยสุจริตว่าเป็น น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวถูกต้องตามกฎหมาย อีกทั้งได้มีการจดทะเบียนซื้อขายต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีหลายครั้งแล้ว การที่พนักงานเจ้าหน้าที่ ของผู้ถูกฟ้องคดีออก น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ โดยไม่ตรวจสอบว่าทับที่สงวนหวงห้าม ของทางราชการหรือไม่ จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยความประมาทเลินเล่อทำให้ผู้ฟ้องคดี ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลปกครองสูงสุด พิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นที่พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีใช้ราคาที่ดิน เป็นเงิน ๑๓๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับตั้งแต่วันที่ฟ้องคดีจนกว่าจะชำระเสร็จ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด กับคืนค่าธรรมเนียมศาลตามส่วนของการชนะคดีแก่ผู้ฟ้องคดี คำขออื่นให้ยก

ศาลปกครองสูงสุดออกนั่งพิจารณาคดี โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของ ตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี

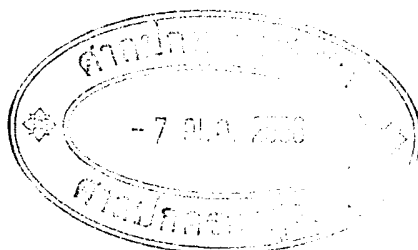
ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณาเอกสารทั้งหมดในสำนวนคดี กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๒๖ ผู้ฟ้องคดีได้ซื้อที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ เนื้อที่ ๔ ไร่ ๑ งาน ๔๓ ตารางวา จากนางคำแดง โพร้เงิน โดยจดทะเบียนสิทธิ และนิติกรรมต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ว่าการอำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่ และได้เข้า ทำประโยชน์ในที่ดิน โดยกู้เงินจากธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) สาขาแพร่ มาปรับปรุงพัฒนาที่ดินเพื่อปลูกไม้ผลต่าง ๆ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้เข้าร่วมโครงการปลูกหมอนเลี้ยงไหม ครบวงจรของจังหวัดแพร่ จึงได้ไถ่ถอนจำนองที่ดินแปลงดังกล่าวจากธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) เพื่อนำไปจดทะเบียนจำนองเป็นประกันหนี้เงินกู้กับธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร สาขาแพร่ แต่พนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีแจ้งว่า น.ส. ๓ ก.

/แปลงดังกล่าว...

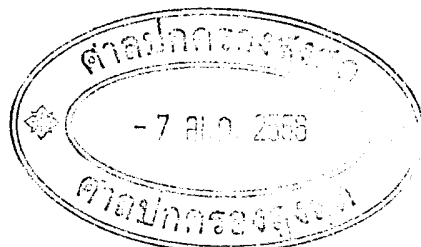
แปลงดังกล่าวออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต่อมา อธิบดีกรมที่ดินได้มีคำสั่งที่ ๑๓๒๒/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๔๖ ตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามความในมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เพื่อเพิกถอน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ คณะกรรมการสอบสวน ได้ดำเนินการสอบสวนแล้วเห็นว่า น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ ออกไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากได้ออกทับที่สงวนหวงห้ามตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดิน บริเวณเขาผาหมู เขาแม่กะทิง เขาถ้ำบ่อแก้ว เขาห้วยแก๊ด เขาห้วยโรง และทางแยกเข้าไปชนหิน ในท้องที่ตำบลร่องกวาง และตำบลไผ่โทน อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ พุทธศักราช ๒๔๘๑ และเป็นที่ดินที่ทางราชพัสดุจังหวัดแพร่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นที่สงวนของกรมทางหลวง ทะเบียนเลขที่ พร ๑๙ ตำบลไผ่โทน อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ เนื้อที่ ๑๕ ไร่ ๓ งาน ๖๖ ตารางวา ใช้ประโยชน์ในราชการกระทรวงคมนาคม (กรมทางหลวง) ปลุกสวนป่า อธิบดีกรมที่ดิน จึงได้มีคำสั่งที่ ๒๙๖๒/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๖ ให้เพิกถอน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ และได้มีหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๑๖.๒/๓๗๘๙๖ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๖ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๗ ถึงผู้ถูกฟ้องคดี อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๑๖.๒/๘๒๙๕ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๗ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่าปลัดกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาอุทธรณ์ ของผู้ฟ้องคดีแล้ว เห็นชอบด้วยตามคำสั่งอธิบดีกรมที่ดินและให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีได้รับ หนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๔๗ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๔๘ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายให้แก่ ผู้ฟ้องคดีดังนี้ ค่าที่ดินตามราคาประเมินทุนทรัพย์เป็นเงินจำนวน ๑๓๐,๗๒๕ บาท เงินกู้จากธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) เป็นเงินจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท และค่าสูญเสียชีวิตโอกาส การลงทุนในกิจการอื่นๆ เป็นเงินจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๓๓๐,๗๒๕ บาท แต่ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือลับ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๐๕.๓/๑๘๐๘ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๘ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่าผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดี มาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๙ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี ดังนี้ ค่าที่ดินตามราคาประเมินทุนทรัพย์ ในปัจจุบันเป็นเงินจำนวน ๑๓๐,๐๐๐ บาท เงินกู้จากธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นเงินจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๔๓๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันฟ้อง จนถึงวันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด

/คดีมีประเด็น...

คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยในชั้นอุทธรณ์ ๒ ประเด็น ดังนี้
 ประเด็นที่หนึ่ง ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในระยะเวลาการฟ้องคดีหรือไม่
 พิเคราะห์แล้วเห็นว่า มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง
 ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติว่า ศาลปกครองมีอำนาจ
 พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่น
 ของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย
 หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมาย
 กำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร และมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง
 (๓) บัญญัติว่า ในการพิพากษาคดี ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดค่าบังคับสั่งให้ใช้เงินหรือให้
 ส่งมอบทรัพย์สินหรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ โดยจะกำหนดระยะเวลา
 และเงื่อนไขอื่น ๆ ไว้ด้วยก็ได้ ในกรณีที่มีการฟ้องเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิด
 ของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือการฟ้องเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

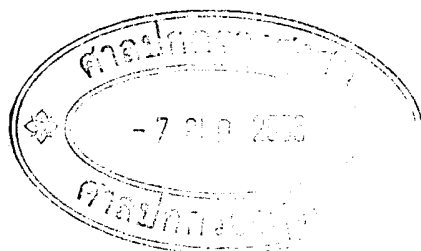
คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๒๖ ผู้ฟ้องคดีได้ซื้อที่ดิน น.ส. ๓ ก.
 เลขที่ ๗๕๐ จากนางคำแดง โดยจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของ
 ผู้ถูกฟ้องคดี ณ ที่ว่าการอำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่ และได้ดำเนินการปรับปรุงที่ดิน
 เพื่อปลูกไม้ผลต่างๆ ต่อมา อธิบดีกรมที่ดินได้มีคำสั่งที่ ๒๙๖๒/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๓๐
 ธันวาคม ๒๕๔๖ เพิกถอน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ โดยอ้างว่า น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวได้ออกทับ
 ที่สงวนหวงห้ามตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินบริเวณเขาผาห่ม
 เขาแม่กะทิง เขาถ้ำบ่อแก้ว เขาห้วยแก๊ด เขาห้วยโรง และทางแยกเข้าไปชนหินในท้องที่
 ตำบลร่องวาง และตำบลไผ่โตน อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่ พุทธศักราช ๒๔๘๑ และเป็นที่ดิน
 ที่ราชพัสดุจังหวัดแพร่ได้ขึ้นทะเบียนที่สงวนของกรมทางหลวงทะเบียนเลขที่ พร ๑๙
 ตำบลไผ่โตน อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่ เนื้อที่ ๑๕ ไร่ ๓ งาน ๖๖ ตารางวา ใช้ประโยชน์
 ในราชการกระทรวงคมนาคม (กรมทางหลวง) ปลูกสวนป่า ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการที่พนักงาน
 เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีออก น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวโดยไม่ตรวจสอบก่อนว่าทับที่สงวนหวงห้าม
 ของทางราชการหรือไม่ เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่อ ทำให้ผู้ฟ้องคดี
 ได้รับความเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายให้แก่
 ผู้ฟ้องคดี ดังนี้ ค่าที่ดินตามราคาประเมินทุนทรัพย์ในปัจจุบันเป็นเงินจำนวน ๑๓๐,๐๐๐ บาท
 เงินกู้จากธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
 เป็นเงินจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๔๓๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตร

/ร้อยละ ๗.๕ ต่อปี...

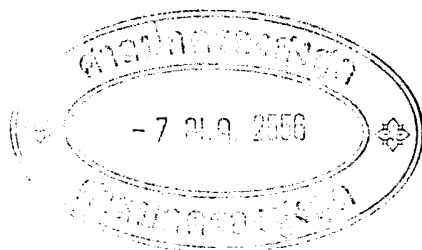
ร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันฟ้องจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุด คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่โดยที่ มาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว บัญญัติว่า การฟ้องคดีตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๓) ให้ยื่นฟ้องภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดี กรณีจึงมีปัญหาต้องพิจารณาต่อไปว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีนี้ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ในกรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ในการปฏิบัติหน้าที่ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติให้ผู้เสียหายใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้สองประการ กล่าวคือ ประการที่หนึ่ง ผู้เสียหายอาจฟ้องคดีต่อศาลขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดอยู่ในสังกัดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดี หรืออีกนัยหนึ่ง ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน ประการที่สอง ผู้เสียหายอาจยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด อยู่ในสังกัดให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายให้แก่ตน ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ตนนั้น มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐต้องออกไปรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอนั้นโดยไม่ชักช้า เมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเช่นใดแล้วหากผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐก็ให้มีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย เมื่อได้มีการจัดตั้งศาลปกครองขึ้นแล้ว มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว บัญญัติให้ถือว่าสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามมาตรา ๑๑ เป็นสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง และมาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติว่า สิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ในคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง ให้ถือว่าเป็นสิทธิฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม จากบทบัญญัติของ

/กฎหมาย...

กฎหมายดังกล่าว แม้กฎหมายจะมีได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่าผู้เสียหายจะต้องยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนภายในระยะเวลาใด แต่ก็เป็นที่เห็นได้จากเหตุผลของเรื่องว่าผู้เสียหายต้องยื่นขอต่อหน่วยงานของรัฐภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ที่จะพึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันทำละเมิดเช่นเดียวกับการฟ้องคดีต่อศาล ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้ว แม้หน่วยงานของรัฐจะพิจารณาคำขอนั้น ผู้เสียหายซึ่งไม่พอใจผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐก็หาสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๑๑ ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้อีกไม่ คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า อธิบดีกรมที่ดินได้มีคำสั่งที่ ๒๙๖๒/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๖ ให้เพิกถอน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ และได้มีหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๑๖.๒/๓๗๘๙๖ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๖ แจงให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๗ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๕๑๖.๒/๘๒๙๕ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๗ แจงผู้ฟ้องคดีว่าปลัดกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้ว เห็นชอบด้วยตามคำสั่งอธิบดีกรมที่ดินและให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๔๗ กรณีจึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้ถึงการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีออก น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๗๕๐ โดยมีขอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากออกทับที่สงวนหวงห้ามของทางราชการ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายถูกเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีในการปฏิบัติหน้าที่และรู้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีในวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๔๗ เป็นอย่างช้า ผู้ฟ้องคดีจึงต้องฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ผู้ฟ้องคดี หรือยื่นคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ผู้ฟ้องคดีภายในหนึ่งปีนับแต่วันดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๔๘ แต่ผู้ฟ้องคดีหาได้ดำเนินการเช่นว่านี้ภายในระยะเวลาดังกล่าวไม่ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๔๘ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี และผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือลับ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๐๕.๓/๑๘๐๘ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๘ แจงผู้ฟ้องคดีว่าผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถชดใช้

/ค่าเสียหาย...

ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๙ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีฟังขึ้น

ประเด็นที่สอง พนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้กระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ และผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้กระทำหรือไม่ เพียงใด

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า เมื่อได้วินิจฉัยในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่าผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว ซึ่งเป็นกรณีที่ศาลไม่อาจรับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาได้ กรณีจึงไม่จำต้องวินิจฉัยในประเด็นนี้อีกต่อไป ที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีใช้ราคาที่ดินเป็นเงิน ๑๓๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันฟ้องคดีจนกว่าจะชำระเสร็จให้แก่ผู้ฟ้องคดีภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด กับคืนค่าธรรมเนียมศาลตามส่วนแห่งการชนะคดีแก่ผู้ฟ้องคดี และคำขออื่นให้ยก นั้น ศาลปกครองสูงสุดไม่เห็นพ้องด้วย

พิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้ยกฟ้องและให้คืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดให้แก่ผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดี

นายสุชาติ มงคลเลิศพล
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายไพบูลย์ เสียงก้อง
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

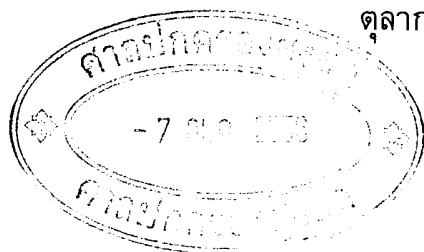
นายสุเมธ รอยกุลเจริญ
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายประสิทธิ์ศักดิ์ มีลาภ
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นางมณีวรรณ พรหมน้อย
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายอุดมศักดิ์ อังศุพิสิฐ

ภาคผนวก ข
คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 498/2557

○ คำพิพากษา
(อุทธรณ์)

(ต. ๒๒)

คดีหมายเลขดำที่ อ. ๓๙๓/๒๕๕๑
คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๔๗๘/๒๕๕๑

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๑๖ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

ระหว่าง
[Redacted Name]
กรรมที่ดิน

ผู้ฟ้องคดี

ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจ
ตามกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

ผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำพิพากษา ในคดีหมายเลขดำที่ ๕๙๓/๒๕๕๑
หมายเลขแดงที่ ๓๙๕/๒๕๕๑ ของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองกลาง)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ ผู้ฟ้องคดีได้รับซื้อฝากที่ดิน
ตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๑๔๖๔ ตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง
(วังสะพุง) จังหวัดเลย เนื้อที่ ๖๐ ไร่ ๒ งาน กับที่ดินแปลงอื่นรวมสิบห้าแปลงมีกำหนดหนึ่งปี
จากร้อยตรี ประหยัด กล้าแก้วกล้า ในราคา ๗,๓๗๕,๑๐๔ บาท เมื่อครบกำหนดเวลาไถ่ถอน
ผู้ขายมิได้ไถ่ถอนที่ดินที่ขายฝากทั้งสิบห้าแปลงคืน สิทธิในที่ดินดังกล่าวจึงตกเป็นของ
ผู้ฟ้องคดี ต่อมา อธิบดีกรมที่ดินได้มีหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๑๕/๓๘๒๕ ลงวันที่ ๖
กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า เนื่องจากมีการออกไปแทน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔

/โดยในขณะ...

โดยในขณะที่มีการออกไปแทน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวฉบับเจ้าของที่ดินซึ่งมีชื่อ นายลาน บัวโส เป็นเจ้าของได้จดทะเบียนจำนองเป็นประกันไว้กับธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ไม่ได้สูญหาย และนายลาน ไม่ได้ไปดำเนินการขอยกออกไปแทน น.ส. ๓ ก. ขอแก้ไขเนื้อที่ และรูปแผนที่ และขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมแต่อย่างใด ดังนั้น การออกไปแทน น.ส. ๓ ก. การแก้ไขเนื้อที่และรูปแผนที่จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งการจดทะเบียนไถ่ถอน จากจำนอง ระหว่าง ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) กับ นายลาน และการจดทะเบียนขาย ระหว่าง นายลาน กับ ร้อยตรี ประหยัด เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ จึงเป็นโมฆะ ทำให้การจดทะเบียนขายฝากรวมสิบบ้างแปลงมีกำหนดหนึ่งปี ระหว่าง ร้อยตรี ประหยัด กับ ผู้ฟ้องคดี เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ คลาดเคลื่อนไปด้วยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน อธิบดีกรมที่ดินจึงมีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๓๑๘/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ให้เพิกถอนแก้ไขรายการจดทะเบียนที่ดินและเพิกถอนใบแทน น.ส. ๓ ก. ดังนี้ ๑. ให้เพิกถอนรายการจดทะเบียนใน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ โดยให้เพิกถอน รายการจดทะเบียนประเภทไถ่ถอนจากจำนอง ระหว่าง ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) กับ นายลาน ซึ่งจดทะเบียนเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ ให้เพิกถอนรายการ จดทะเบียนประเภทขาย ระหว่าง นายลาน กับ ร้อยตรี ประหยัด ซึ่งจดทะเบียนเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ ให้เพิกถอนรายการจดทะเบียนประเภทขายฝากรวมสิบบ้างแปลง มีกำหนดหนึ่งปี ระหว่าง ร้อยตรี ประหยัด กับ ผู้ฟ้องคดี ซึ่งจดทะเบียนเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ และให้แก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ใน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ โดยให้กลับไปใช้รูปแผนที่และเนื้อที่เดิม ๒. ให้เพิกถอนใบแทน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ ซึ่งออกให้แก่ นายลาน เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ และ ๓. ให้แก้ไขประเภทการจดทะเบียน ใน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๕ เลขที่ ๑๗๗๓ เลขที่ ๑๗๗๕ เลขที่ ๑๗๗๖ เลขที่ ๑๗๗๘ เลขที่ ๑๗๘๐ เลขที่ ๑๗๘๒ เลขที่ ๑๗๘๓ เลขที่ ๑๗๘๗ เลขที่ ๑๗๙๐ เลขที่ ๑๗๙๕ เลขที่ ๑๗๙๖ เลขที่ ๑๗๙๗ และเลขที่ ๑๗๙๘ ตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง (วังสะพุง) จังหวัดเลย ในช่องประเภทการจดทะเบียนจากประเภท ขายฝากรวมสิบบ้างแปลงมีกำหนดหนึ่งปี เป็น ขายฝากรวมสิบบ้างแปลงมีกำหนดหนึ่งปี ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ถึงอธิบดีกรมที่ดิน อุทธรณ์ว่าคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๓๑๘/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว หรือให้ชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี เป็นเงิน ๗,๓๗๕,๐๐๐ บาท อธิบดีกรมที่ดินมีหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๑๕/๘๒๗๐

/ลงวันที่...

ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๗ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า อธิบดีกรมที่ดิน ได้พิจารณาคำอุทธรณ์แล้วเห็นว่าคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีฟังไม่ขึ้น และได้รายงานความเห็น พร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์พิจารณาตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ต่อไปแล้ว สำหรับกรณีขอให้ชดใช้ค่าเสียหายนั้น หากผลการพิจารณาอุทธรณ์เป็นที่ยุติแล้ว ถ้าผู้ฟ้องคดีเห็นว่ากรมที่ดินจะต้องรับผิดชอบ ค่าเสียหาย ผู้ฟ้องคดีก็ชอบที่จะขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายต่อไปตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๗ ถึงอธิบดีกรมที่ดิน ขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับ ความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้ฟ้องคดีตามราคาจากผู้ฟ้องคดีรับซื้อฝากที่ดิน กล่าวคือ ผู้ฟ้องคดี รับซื้อฝากที่ดินรวมสิบห้าแปลง ในราคา ๗,๓๗๕,๑๐๔ บาท เฉลี่ยราคาไร่ละ ๑๒,๖๕๙ บาท ที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ มีเนื้อที่ ๖๐ ไร่ ๒ งาน เป็นเงิน ๗๖๕,๘๖๙.๕๐ บาท ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดี เป็นเงิน ๗๖๕,๘๖๙.๕๐ บาท ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิด ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ต่อมา อธิบดีกรมที่ดินได้มีหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๑๕/๑๒๙๐๒ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ว่า รองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายในพิจารณาแล้ว เห็นว่า น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ มีชื่อ นายลาน เป็นผู้ถือสิทธิครอบครอง จดทะเบียนจำนองไว้กับ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๓๑ ต่อมา เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ ได้มีการออกไปแทน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ จดทะเบียนประเภท โฉนดจำนอง ระหว่าง ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) กับ นายลาน จดทะเบียนประเภทขาย ระหว่าง นายลาน กับ ร้อยตรี ประหยัด และจดทะเบียนประเภทขายฝากรวมสิบห้าแปลง มีกำหนดหนึ่งปี ระหว่าง ร้อยตรี ประหยัด กับ ผู้ฟ้องคดี รวมทั้งได้มีการแก้ไขเนื้อที่ และรูปแผนที่จากเดิมเนื้อที่ ๓๔ ไร่ ๑ งาน เป็น ๖๐ ไร่ ๒ งาน แต่ความปรากฏ ในภายหลังว่า น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ ฉบับเจ้าของที่ดินไม่ได้สูญหาย และนายลาน ผู้มีชื่อใน น.ส. ๓ ก. ไม่ได้ไปดำเนินการออกไปแทน น.ส. ๓ ก. ไม่ได้ขอแก้ไขเนื้อที่ และรูปแผนที่ และไม่ได้ขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมแต่อย่างใด การที่อธิบดีกรมที่ดิน มีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๓๑๘/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ สั่งให้เพิกถอนไปแทน

/น.ส. ๓ ก....

น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ เพิกถอนรายการจดทะเบียนประเภทไถ่ถอนจำนอง ชาย และชายฝากในใบแทน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว ตลอดจนแก้ไขประเภทรายการจดทะเบียนชายฝาก รวมสิบห้าแปลงใน น.ส. ๓ ก. อีกสิบสี่แปลงนั้น ชอบแล้ว พร้อมทั้งแจ้งว่าถ้าผู้ฟ้องคดี ประสงค์จะได้แย้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในระยะเวลาเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งหรือทราบคำวินิจฉัยอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ สำหรับกรณีขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจะได้ดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีต่อไปแล้ว หลังจากนั้น ผู้อำนวยการกองนิติการ ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมที่ดินได้มีหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๐๕.๓/๑๓๓๓๒ ลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๗ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ได้รับคำขอ ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาแล้วเมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๗ แต่เมื่อระยะเวลาได้ล่วงเลยมา ๑๘๐ วัน แล้ว ยังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา ผู้ฟ้องคดี จึงมีหนังสือลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ถึงอธิบดีกรมที่ดิน ทวงถามผลการพิจารณา ขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้รับแจ้งผลการพิจารณาแต่อย่างใด จึงนำคดี มาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๔๘

ขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหม ทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๗๖๕,๘๖๙.๕๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าวนับแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ จนถึงวันฟ้องเป็นเงิน ๖๒๘,๔๙๐.๖๘ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑,๓๙๔,๓๖๐.๑๘ บาท และดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงิน ๗๖๕,๘๖๙.๕๐ บาท นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ รวมทั้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าฤชาธรรมเนียม และค่าดำเนินการฟ้องคดีแทนผู้ฟ้องคดีด้วย

ผู้ถูกฟ้องคดีให้การว่า ตามที่อธิบดีกรมที่ดินมีคำสั่งกรมที่ดิน ที่ ๓๑๘/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ เรื่อง เพิกถอนแก้ไขรายการจดทะเบียนที่ดินและ เพิกถอนใบแทน น.ส. ๓ ก. สืบเนื่องมาจากได้มีการออกใบแทน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ รวมทั้งได้มีการแก้ไขเนื้อที่และรูปแผนที่จากเดิมเนื้อที่ ๓๔ ไร่ ๑ งาน เป็น ๖๐ ไร่ ๒ งาน และพนักงานเจ้าหน้าที่ได้จดทะเบียนประเภทไถ่ถอนจากจำนอง ระหว่าง ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) กับ นายลาน จดทะเบียนประเภทชาย ระหว่าง นายลาน กับ ร้อยตรี ประหยัด และจดทะเบียนประเภทชายฝากรวมสิบห้าแปลงมีกำหนดหนึ่งปี ระหว่าง ร้อยตรี ประหยัด กับ ผู้ฟ้องคดี ซึ่งจดทะเบียนเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗

/ตามลำดับ...

ตามลำดับ ใน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ ไปโดยคลาดเคลื่อนไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจาก น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวไม่ได้สูญหาย และนายลาน ผู้มีชื่อถือสิทธิครอบครองใน น.ส. ๓ ก. ไม่ได้ดำเนินการขออนุญาตโอน น.ส. ๓ ก. ขอแก้ไขเนื้อที่และรูปแผนที่ รวมทั้งไม่ได้ขอตระเบียนสิทธิและนิติกรรมดังกล่าว นอกจากนี้ยังมีผลทำให้ น.ส. ๓ ก. อีกสิบสี่แปลง ที่จดทะเบียนขายฝากมีกำหนดหนึ่งปีในคราวเดียวกัน ซึ่งระบุประเภทการจดทะเบียนว่า ขายฝากรวมสิบห้าแปลงมีกำหนดหนึ่งปี คลาดเคลื่อนไปด้วย อธิบดีกรมที่ดิน ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามความในมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ ฉบับเจ้าของที่ดินไม่ได้สูญหาย และนายลาน ผู้มีชื่อใน น.ส. ๓ ก. ไม่ได้ไปดำเนินการขออนุญาตโอน น.ส. ๓ ก. ขอแก้ไขเนื้อที่และรูปแผนที่ และขอตระเบียนสิทธิและนิติกรรมแต่อย่างใด ดังนั้น การออกใบอนุญาต น.ส. ๓ ก. การแก้ไขเนื้อที่และรูปแผนที่จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งการจดทะเบียนไถ่ถอนจากจำนอง ระหว่าง ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) กับ นายลาน และการจดทะเบียนขาย ระหว่าง นายลาน กับ ร้อยตรี ประหยัด เป็นโมฆะ ทำให้การจดทะเบียนขายฝากรวมสิบห้าแปลงมีกำหนดหนึ่งปี ระหว่าง ร้อยตรี ประหยัด กับ ผู้ฟ้องคดี คลาดเคลื่อนไปด้วย อธิบดีกรมที่ดินจึงมีคำสั่งให้เพิกถอนแก้ไขรายการจดทะเบียนที่ดินและเพิกถอนใบอนุญาต น.ส. ๓ ก. ดังนี้ ๑. ให้เพิกถอนรายการจดทะเบียนใน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ โดยให้เพิกถอนรายการจดทะเบียนประเภทไถ่ถอนจากจำนอง ระหว่าง ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) กับ นายลาน ซึ่งจดทะเบียนเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ ให้เพิกถอนรายการจดทะเบียนประเภทขาย ระหว่าง นายลาน กับ ร้อยตรี ประหยัด ซึ่งจดทะเบียนเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ ให้เพิกถอนรายการจดทะเบียนประเภทขายฝากรวมทั้งสิบห้าแปลงมีกำหนดหนึ่งปี ระหว่าง ร้อยตรี ประหยัด กับ ผู้ฟ้องคดี ซึ่งจดทะเบียนเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ ให้แก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ ใน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว โดยให้กลับไปใช้รูปแผนที่และเนื้อที่เดิม ๒. ให้เพิกถอนใบอนุญาต น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ ซึ่งออกให้แก่ นายลาน เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ ๓. ให้แก้ไขประเภทการจดทะเบียนใน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๕ เลขที่ ๑๗๗๓ เลขที่ ๑๗๗๕ เลขที่ ๑๗๗๖ เลขที่ ๑๗๗๘ เลขที่ ๑๗๘๐ เลขที่ ๑๗๘๒ เลขที่ ๑๗๘๓ เลขที่ ๑๗๘๗ เลขที่ ๑๗๙๐ เลขที่ ๑๗๙๕ เลขที่ ๑๗๙๖ เลขที่ ๑๗๙๗ และเลขที่ ๑๗๙๘ ในช่องประเภทการจดทะเบียนจากประเภท ขายฝากรวมสิบห้าแปลงมีกำหนดหนึ่งปี เป็น ขายฝากรวม

/สิบสี่แปลง...

สืบเปลี่ยนแปลงมีกำหนดหนึ่งปี และอธิบดีกรมที่ดินได้มีหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๑๕/๓๘๒๕ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ แจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือ เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ถึงอธิบดีกรมที่ดิน อุทธรณ์ว่าคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๓๑๘/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว หรือให้ชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี เป็นเงิน ๗,๓๗๕,๐๐๐ บาท และเมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๗ ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือถึง อธิบดีกรมที่ดิน ขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ผู้ฟ้องคดี โดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีรับซื้อฝากที่ดินรวมสิบห้าแปลง ในราคา ๗,๓๗๕,๐๐๔ บาท เฉลี่ยราคาไร่ละ ๑๒,๖๕๙ บาท ที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ มีเนื้อที่ ๖๐ ไร่ ๒ งาน เป็นเงิน ๗๖๕,๘๖๙.๕๐ บาท จึงขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดี เป็นเงิน ๗๖๕,๘๖๙.๕๐ บาท ต่อมา อธิบดีกรมที่ดินได้มีหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๑๕/๑๒๙๐๒ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๗ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า รองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจ ด้านกิจการความมั่นคงภายในพิจารณาแล้วเห็นว่าคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๓๑๘/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ชอบแล้ว ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีพร้อมทั้ง แจ้งว่าถ้าผู้ฟ้องคดีประสงค์จะได้แย้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งหรือทราบผลการวินิจฉัยอุทธรณ์สำหรับกรณี ขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจะได้ดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีต่อไป ต่อมา ผู้ว่าราชการจังหวัดเลยได้มีคำสั่งจังหวัดเลย ที่ ๑๒๙๐/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๗ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ซึ่งคณะกรรมการ ได้ดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงแล้วปรากฏว่า มีเจ้าหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบทางละเมิด ๓ คน คือ นายประดิษฐ์ แก้วศิริ อดีตเจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอภูหลวง เป็นผู้แก้รูปแผนที่ และเนื้อที่ น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ จากเดิม ๓๔ ไร่ ๑ งาน เป็น ๖๐ ไร่ ๒ งาน โดยเจ้าของที่ดินไม่เคยติดต่อขอให้ดำเนินการ นายวัชระ ยศบัญญัติ เจ้าหน้าที่ บริหารงานที่ดินอำเภอภูหลวง และนายอำนาจ ไชยพรมมา เจ้าหน้าที่ที่ดิน ๔ ได้ร่วมกัน ดำเนินการออกไปแทน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ จดทะเบียนไว้ถอนจากจำนอง และจดทะเบียนขายที่ดินให้แก่ ร้อยตรี ประหยัด ในวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ โดยนายลาน เจ้าของที่ดินไม่รู้เห็นด้วย ทั้งยังมีการจดทะเบียนขายฝากให้ผู้ฟ้องคดี ในวันเดียวกันด้วย พิจารณาแล้วเห็นว่าเจ้าหน้าที่ทั้งสามคนได้กระทำไปด้วยความจงใจ

/ก่อให้เกิด...

ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบผู้เสียหาย และรัฐมีสิทธิที่จะเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๕ และมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ว่าราชการจังหวัดเลยได้มีหนังสือจังหวัดเลย ที่ ลย ๐๐๑๙.๕/๑๐๗๐๙ ลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๔๘ ส่งสำนวนการสอบสวนให้ปลัดกระทรวงการคลังพิจารณา และผู้อำนวยการกองนิติการ ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมที่ดินได้มีหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๐๕.๓/๗๘๐ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๔๘ แจ้งผลการพิจารณาเรื่องขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า ได้ส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว ขณะนี้เรื่องอยู่ระหว่างการพิจารณา ผลเป็นประการใดจะแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบต่อไป ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ที่อาจได้รับความเสียหายโดยตรงจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว คือ นายลาน เจ้าของที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ มิใช่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นผู้รับซื้อฝากที่ดินจากร้อยตรี ประหยัด ดังนั้น เมื่ออธิบดีกรมที่ดินได้มีคำสั่งเพิกถอนรายการจดทะเบียนทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิในที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ ที่รับซื้อฝาก ผู้ฟ้องคดีชอบที่จะเรียกร้องให้ ร้อยตรี ประหยัด ผู้ขายฝากรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี อีกทั้งผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นวันที่อธิบดีกรมที่ดินได้มีหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๑๕/๓๘๒๕ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ แจ้งคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๓๑๘/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบหรืออย่างช้าที่สุดในวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือขอให้อธิบดีกรมที่ดินชดใช้ค่าสินไหมทดแทน การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๔๘ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ นอกจากนี้คดีนี้ไม่ใช่คดีเกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือสถานะบุคคล และไม่เป็นการเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่นที่ศาลปกครองรับไว้พิจารณาได้

ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การว่า ที่ผู้ถูกฟ้องคดีให้การว่าผู้ที่ได้รับความเสียหายโดยตรงจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ คือ นายลาน เจ้าของที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ มิใช่ผู้ฟ้องคดี นั้น ขัดแย้งกับผลการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนแล้วมีความเห็นว่า เจ้าหน้าที่ทั้งสามคนกระทำไปด้วยความจงใจ ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่หน่วยงานของรัฐ

/หน่วยงาน...

หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบผู้เสียหาย และรัฐมีสิทธิที่จะเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๕ และมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ และผู้อำนวยการกองนิติการ ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมที่ดินได้มีหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๐๕.๓/๗๘๐ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๔๘ แจ้งผลการพิจารณาเรื่องขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า ได้ส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว ขณะนี้เรื่องอยู่ระหว่างการพิจารณา ผลเป็นประการใดจะแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบต่อไป ส่วนกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่าผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้เมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีแล้วนั้น เป็นคำให้การที่คลาดเคลื่อนต่อข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย เนื่องจากเมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๓๑๘/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ให้เพิกถอนแก้ไขรายการจดทะเบียนที่ดินและเพิกถอนใบแทนน.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว และผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือกรมที่ดิน ที่ ๐๕๑๕/๑๒๙๐๒ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๗ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์พิจารณาแล้วให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีซึ่งผู้ฟ้องคดียอมรับผลการพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าว ประเด็นเรื่องการขอให้เพิกถอนคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๓๑๘/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ เป็นอันยุติลง คงเหลือประเด็นการขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีมีหนังสือขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๗ และผู้อำนวยการกองนิติการ ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมที่ดินได้มีหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๐๕.๓/๑๓๓๓๒ ลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๗ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ได้รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาแล้วเมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๗ ผู้ถูกฟ้องคดีต้องพิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดีให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด ๑๘๐ วัน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน วันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีจึงต้องนับแต่วันที่ครบกำหนด ๑๘๐ วัน คดีนี้จึงยังไม่พ้นระยะเวลาการฟ้องคดี

ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ประสงค์ให้การเพิ่มเติม

/ศาลปกครอง...

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วคดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า เหตุละเมิดในคดีนี้เกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องรับผิดชอบผู้ฟ้องคดีในเหตุผลแห่งละเมิดดังกล่าวหรือไม่ เพียงใด

เห็นว่า ข้อเท็จจริงปรากฏจากการสอบสวนของผู้ถูกฟ้องคดีเองว่า เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี คือ นายประดิษฐ์ นายวัชร และนายอำนาจ ได้กระทำโดยทุจริตอาศัยช่องทางที่ตนมีตำแหน่งหน้าที่ราชการร่วมกันดำเนินการแก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ใน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ ออกไปแทน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว แล้วจัดแจ้งรายการจดทะเบียนไถ่ถอนจากจำนอง ขาย และขายฝากโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากนายลาน เจ้าของที่ดินที่แท้จริงมิได้ยื่นคำขอหรือรู้เห็นยินยอมแต่อย่างใดทั้งสิ้น ซึ่งบุคคลทั่วไปหากมิใช่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงแล้ว หากมีช่องทางที่จะทำเช่นนั้นได้ไม่การกระทำของเจ้าหน้าที่ทั้งสามจึงเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการรับซื้อฝากที่ดินดังกล่าวจาก ร้อยตรี ประหยัด แต่ต่อมาถูกเพิกถอนการจดทะเบียนขายฝากนั้น ความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับย่อมเป็นผลโดยตรงจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ทั้งสาม เพราะเหตุว่าผู้ฟ้องคดีเชื่อถือหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน (ใบแทน น.ส. ๓ ก.) ซึ่งเป็นเอกสารราชการ ดังนั้น การกระทำของเจ้าหน้าที่ทั้งสามจึงเป็นละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีด้วย โดยผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องรับผิดชอบต่อผู้ฟ้องคดีในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่วนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ฟ้องคดีจะพึงได้รับการชดใช้ นั้น เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีรับซื้อฝากที่ดินมือเปล่าจำนวนมากถึงสิบห้าแปลง จำนวนเนื้อที่รวมกันถึง ๕๐๐ ไร่เศษ แม้กฎหมายจะมีได้กำหนดไว้โดยตรงให้ผู้ฟ้องคดีต้องมีหน้าที่ตรวจสอบที่ดินที่รับซื้อฝากเสียก่อน แต่ธรรมชาติของวิญญูชนที่รับซื้อฝากที่ดินมือเปล่าจำนวนมากถึงเพียงนั้น ย่อมต้องใช้ความระมัดระวังรอบคอบในการตรวจสอบที่ดินดังกล่าว โดยเฉพาะเป็นที่ประจักษ์ว่า ร้อยตรี ประหยัด มิได้มีสิทธิครอบครองในที่ดินเหล่านั้นมาก่อน แต่เป็นไปในลักษณะของการกว้านซื้อที่ดินจากชาวบ้านมาขายฝากกับผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงควรใช้ความระมัดระวังตรวจสอบการครอบครองที่ดินเสียก่อนในส่วนที่ดินตาม น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ ก็มีการแก้ไขเนื้อที่จากเดิม ๓๔ ไร่ ๑ งาน เป็น ๖๐ ไร่ ๒ งาน ประกอบกับมีผู้ที่ต้องรับผิดชอบต่อผู้ฟ้องคดีด้วยอีกโสดหนึ่ง ได้แก่ ร้อยตรี ประหยัด การที่จะกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหาย

/แก่ผู้ฟ้องคดี...

แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสิ้นจึงไม่เป็นธรรม เมื่อรับฟังได้ว่าความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับเกิดจากความประมาทเลินเล่อของผู้ฟ้องคดีอยู่ด้วยส่วนหนึ่งเช่นนี้ อาศัยมาตรา ๔๔๒ ประกอบกับมาตรา ๒๒๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงเห็นสมควรกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเท่ากับราคาขายฝากเฉลี่ยไร่ละ ๑๒,๖๕๙ บาท ตามที่ผู้ฟ้องคดีขอมาในคำฟ้อง แต่ให้คิดคำนวณตามเนื้อที่ที่แท้จริง คือ ๓๔ ไร่ ๑ งาน เป็นเงิน ๔๓๓,๕๗๐.๗๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของเงินจำนวนดังกล่าว นับตั้งแต่วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ อันเป็นวันที่อธิบดีกรมที่ดินมีคำสั่งเพิกถอนรายการจดทะเบียนขายฝากที่ดินแปลงพิพาท ทั้งนี้ จนกว่าผู้ถูกฟ้องคดีจะชำระเสร็จ

ที่ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่า ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีแล้วนั้น เห็นว่า มาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้สิทธิแก่ผู้ฟ้องคดีที่จะยื่นคำขอต่อผู้ถูกฟ้องคดีให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ตนได้ โดยยังไม่จำเป็นต้องฟ้องคดีต่อศาล ดังนั้น หากผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอต่อผู้ถูกฟ้องคดีภายในระยะเวลาการใช้สิทธิเรียกร้อง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้พิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน ตามความในมาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และผู้ฟ้องคดีประสงค์จะนำคดีขึ้นฟ้องร้องต่อศาลโดยไม่รอผลการพิจารณาวินิจฉัยอีกต่อไป เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมจึงเห็นสมควรถือเอาวันที่พ้นกำหนดเวลา ๑๘๐ วันดังกล่าว เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๗ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และผู้ถูกฟ้องคดีได้รับคำขอดังกล่าวไว้พิจารณาในวันเดียวกันนั้นเอง ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีต้องพิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๗ จึงต้องถือเอาวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๔๗ เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้เหตุแห่งการฟ้องคดี การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ย่อมเป็นการยื่นฟ้องภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินค่าสินไหมทดแทนจำนวน ๔๓๓,๕๗๐.๗๕ บาท แก่ผู้ฟ้องคดี พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับตั้งแต่

/วันที่ ๖ ...

วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ จนกว่าจะชำระเสร็จ ทั้งนี้ให้ชำระให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด กับทั้งให้คืนค่าธรรมเนียมศาลแก่ผู้ฟ้องคดีตามส่วนของการชนะคดี

ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ผู้ฟ้องคดีเห็นด้วยกับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ที่วินิจฉัยว่าความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับเป็นผลโดยตรงจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ทั้งสาม เพราะเหตุว่าผู้ฟ้องคดีเชื่อถือหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน น.ส. ๓ ก. ซึ่งเป็นเอกสารราชการ ดังนั้น กระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ทั้งสามจึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีด้วย โดยผู้ถูกฟ้องคดี จะต้องรับผิดชอบผู้ฟ้องคดีในผลแห่งการกระทำละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการ ปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่ที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีรับซื้อฝากที่ดินมือเปล่าจำนวนมาก ถึงสิบห้าแปลง จำนวนเนื้อที่รวมกันถึง ๕๐๐ ไร่ โดยไม่ตรวจสอบก่อน และผู้ฟ้องคดีสามารถ เรียกชดเชยค่าเสียหายจาก ร้อยตรี ประหยัด ผู้ขายฝากได้อีกทางหนึ่ง จึงพิพากษาให้ชดเชย ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีเท่ากับราคาขายฝากเฉลี่ยไร่ละ ๑๒,๖๕๙ บาท โดยให้ คิดคำนวณตามเนื้อที่ที่แท้จริง คือ ๓๔ ไร่ ๑ งาน เป็นเงิน ๔๓๓,๕๗๐.๗๕ บาท นั้น ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วย เนื่องจากผู้ฟ้องคดีรับซื้อฝากที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ จาก ร้อยตรี ประหยัด ตามเนื้อที่ที่ปรากฏใน น.ส. ๓ ก. ซึ่งระบุเนื้อที่ ๖๐ ไร่ ๒ งาน เพราะผู้ฟ้องคดี เชื่อถือจำนวนเนื้อที่ที่ปรากฏใน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว และผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อน เสียหายจากการที่เจ้าหน้าที่ทั้งสามของผู้ถูกฟ้องคดีร่วมกันออกใบแทน น.ส. ๓ ก. และจดทะเบียนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดี จึงต้องรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายให้ผู้ฟ้องคดีเต็มจำนวน ส่วนเจ้าหน้าที่ทั้งสามจะต้องรับผิดชอบเพียงใด ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องไปใช้สิทธิไล่เบียดกับเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีกันเอง อีกทั้ง ยังไม่แน่ชัดว่า ร้อยตรี ประหยัด ผู้ขายฝากต้องรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายด้วยหรือไม่ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้อง จ่ายเงินค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๗๖๕,๘๖๙.๕๐ บาท สำหรับกรณีที่ ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้จ่ายดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ อันเป็นวันที่มีคำสั่งเพิกถอนรายการจดทะเบียนขายฝากจนกว่าจะชำระ เสร็จนั้น ไม่ถูกต้อง เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้ออกใบแทน น.ส. ๓ ก. โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ และผู้ฟ้องคดีได้รับซื้อฝาก ที่ดินดังกล่าวในวันเดียวกัน วันที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี จึงต้องนับแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ มิใช่วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ซึ่งถือว่าเป็นวันที่

/ผู้ฟ้องคดี...

ผู้ฟ้องคดีเพิ่งรู้ถึงการกระทำละเมิด ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษาแก้คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๗๖๕,๘๖๙.๕๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จ กับทั้งให้คืนค่าธรรมเนียมศาลที่ผู้ฟ้องคดีต้องชำระทั้งสองศาล

ผู้ถูกฟ้องคดีแก้อุทธรณ์ว่า โดยทั่วไปวิญญูชนที่รับซื้อฝากที่ดินรวมสิบห้าแปลง เนื้อที่รวมกันถึง ๕๐๐ ไร่ จะต้องใช้ความระมัดระวังรอบคอบในการตรวจสอบที่ดิน โดยเฉพาะกรณีนี้ ร้อยตรี ประหยัด เพิ่งซื้อที่ดินมาจากเจ้าของและผู้ครอบครองเดิม แล้วจดทะเบียนขายฝากให้แก่ผู้ฟ้องคดีในวันเดียวกัน ที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า ความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับเกิดจากความประมาทเลินเล่อของผู้ฟ้องคดีด้วย จึงชอบแล้ว และเงินที่ผู้ฟ้องคดีจ่ายให้แก่ ร้อยตรี ประหยัด เพื่อรับซื้อฝากที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ เป็นเงินที่ ร้อยตรี ประหยัด ได้มาโดยปราศจากมูลเหตุอันจะอ้างกฎหมายได้ ร้อยตรี ประหยัด จึงต้องคืนเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีฐานลามิควรได้ ตามมาตรา ๔๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเทียบเคียงได้กับคำพิพากษาฎีกาที่ ๓๑๑๑/๒๕๓๙ และคำพิพากษาฎีกาที่ ๒๗๑๑/๒๕๔๔ ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่มีสิทธิฟ้องคดี ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า เหตุแห่งการกระทำละเมิดเกิดขึ้นตั้งแต่วันจดทะเบียนขายฝาก เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ จึงขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ นั้น เห็นว่า คดีนี้ผู้ฟ้องคดีระบุในคำฟ้องขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระดอกเบี้ยนับแต่วันฟ้องเป็นต้นไป ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระดอกเบี้ยนับแต่วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นวันที่มีคำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนที่ดินและเพิกถอนใบแทน น.ส. ๓ ก. จนกว่าจะชำระจึงเป็นการพิพากษาเกินไปกว่าหรือนอกเหนือจากที่ปรากฏในคำฟ้อง และเป็นข้อที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษายกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี

ผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีไม่เห็นฟ้องด้วยกับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น กล่าวคือ คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏชัดแจ้งว่าเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗

/ได้มีการ...

ได้มีการออกใบแทน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ จดทะเบียนไว้ก่อนจากจำนอง และขายให้แก่ ร้อยตรี ประหยัด โดยที่ น.ส. ๓ ก. ฉบับดังกล่าวไม่ได้สูญหาย และนายลาน ผู้มีชื่อใน น.ส. ๓ ก. มิได้ยื่นคำขอออกใบแทน และขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม รวมทั้งธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ผู้รับจำนองยืนยันว่าไม่เคยยินยอมให้ไว้ก่อนจำนอง การออกใบแทน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ และการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดี รับซื้อฝากที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ จากร้อยตรี ประหยัด ซึ่งได้ที่ดินมาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจอ้างสิทธิใดๆ ใน น.ส. ๓ ก. ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีอำนาจฟ้อง ผู้ถูกฟ้องคดีให้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน ส่วนการที่นายประดิษฐ์ นายวัชร และนายอำนวย อาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการร่วมกันกระทำการทุจริต โดยออกใบแทน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ แก่ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ใน น.ส. ๓ ก. แล้วจดทะเบียนไว้ก่อนจากจำนอง ขาย และขายฝาก ให้แก่ผู้ฟ้องคดีนั้น ถือเป็นการกระทำเฉพาะตัว มิใช่เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งผู้ฟ้องคดีชอบที่จะใช้สิทธิฟ้องเจ้าหน้าที่ทั้งสามให้รับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายได้โดยตรง จะฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ นอกจากนี้ ก่อนที่อธิบดีกรมที่ดินจะมีคำสั่งให้เพิกถอนแก้ไขรายการ จดทะเบียนและเพิกถอนใบแทน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ตามความในมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงว่า น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ ไม่ได้สูญหาย และนายลาน ผู้มีชื่อใน น.ส. ๓ ก. ไม่ได้ดำเนินการขอออกใบแทน น.ส. ๓ ก. ขอแก้ไขเนื้อที่และรูปแผนที่ และขอจดทะเบียนสิทธิ และนิติกรรมแต่อย่างใด ดังนั้น การออกใบแทน น.ส. ๓ ก. การแก้ไขเนื้อที่และรูปแผนที่ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้การจดทะเบียนไว้ก่อนจากจำนอง ระหว่าง ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) กับนายลาน และการจดทะเบียนขายระหว่าง นายลาน กับ ร้อยตรี ประหยัด เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ เป็นโมฆะ ซึ่งทำให้การจดทะเบียนขายฝากรวมสิบห้าแปลง มีกำหนดหนึ่งปี ระหว่าง ร้อยตรี ประหยัด กับ ผู้ฟ้องคดี คลาดเคลื่อนไปด้วย เห็นควรแก้ไข เนื้อที่และรูปแผนที่ เพิกถอนใบแทน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ เพิกถอนรายการจดทะเบียน ทั้งสามรายการ และแก้ไขประเภทการจดทะเบียนขายฝากรวมสิบห้าแปลงมีกำหนดหนึ่งปี ให้เป็นการถูกต้อง อธิบดีกรมที่ดินจึงได้มีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๓๑๘/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ให้เพิกถอนรายการจดทะเบียนที่ดินและเพิกถอนใบแทน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีจึงมิใช่การกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ

/ต่อบุคคลอื่น...

ต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหาย ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี แต่หาก ผู้ถูกฟ้องคดีต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่า ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจำนวน ๔๓๓,๕๗๐.๗๕ บาท นั้น เป็นการพิพากษามากเกินสมควร เนื่องจาก ร้อยตรี ประหยัด ผู้ขายฝากที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีควรจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน มากกว่าผู้ถูกฟ้องคดี และที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระดอกเบี้ยให้แก่ ผู้ฟ้องคดีในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ จนกว่าจะชำระเสร็จนั้น เป็นการพิพากษาเกินไปกว่าหรือนอกจากที่ปรากฏในคำฟ้อง จึงไม่ชอบ ขอให้ศาลปกครองสูงสุด กลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นพิพากษายกฟ้อง

ผู้ฟ้องคดีแก้อุทธรณ์ว่า ที่ผู้ถูกฟ้องคดีกล่าวอ้างในอุทธรณ์ว่าผู้ฟ้องคดีไม่อาจ อ้างสิทธิใด ๆ ใน น.ส. ๓ ก. ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงไม่มีอำนาจฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีให้รับผิดชอบ ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้น เป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วในศาลปกครองชั้นต้น และที่ผู้ถูกฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า การกระทำของเจ้าหน้าที่ทั้งสามเป็นการกระทำเฉพาะตัว มิใช่เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่นั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการออกใบแทน น.ส. ๓ ก. และการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมนั้น เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีเท่านั้นที่กระทำได้ บุคคลทั่วไปย่อมไม่สามารถกระทำได้โดยเด็ดขาด ข้อกล่าวอ้างของผู้ถูกฟ้องคดีจึงฟังไม่ขึ้น นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีฟ้องคดีนี้โดยมิได้กล่าวหาว่า อธิบดีกรมที่ดินออกคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๓๑๘/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ให้เพิกถอนแก้ไขรายการจดทะเบียนและ เพิกถอนใบแทน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด แต่เป็นการฟ้อง ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีออกใบแทน น.ส. ๓ ก. ปลอมและจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดี จึงไม่ตรงประเด็น ส่วนกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่า หากผู้ถูกฟ้องคดีต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน ให้แก่ผู้ฟ้องคดี ร้อยตรี ประหยัด ผู้ขายฝากที่ดินควรจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน มากกว่าผู้ถูกฟ้องคดีนั้น เป็นข้อกล่าวอ้างลอย ๆ ไม่มีเหตุผล เนื่องจากเมื่อเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้กระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องรับผิดชอบใช้ ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายเต็มจำนวน ผู้ถูกฟ้องคดีไม่อาจอ้างบุคคลอื่นให้ต้องรับผิดชอบร่วมด้วย และผู้ฟ้องคดีฟ้องคดีนี้เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้

/ค่าสินไหม...

ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๗๖๕,๘๖๙.๕๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ จนถึงวันฟ้องเป็นเงิน ๖๒๘,๔๙๐.๖๘ บาท รวมเป็นเงิน ๑,๓๙๔,๓๖๐.๑๘ บาท และดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๗๖๕,๘๖๙.๕๐ บาท นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ดังนั้น ที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดีในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ จนกว่าจะชำระเสร็จ จึงมิใช่เป็นการพิพากษาเกินคำขอ แต่อย่างใด

ศาลปกครองสูงสุดออกนั่งพิจารณาคดี โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของ ตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณาเอกสารทั้งหมดในสำนวนคดี กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ผู้ฟ้องคดีได้รับ ชื่อฝากที่ดินตาม น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ เนื้อที่ ๖๐ ไร่ ๒ งาน กับที่ดินแปลงอื่นรวมสิบบ้างแปลง มีกำหนดหนึ่งปีจาก ร้อยตรี ประหยัด ในราคา ๗,๓๗๕,๑๐๔ บาท เมื่อครบกำหนดเวลา ไล่ถอน ผู้ขายมิได้ไล่ถอนที่ดินที่ขายฝากทั้งสิบบ้างแปลงคืน สิทธิในที่ดินดังกล่าว จึงตกเป็นของผู้ฟ้องคดี ต่อมา อธิบดีกรมที่ดินได้มีหนังสือกรมที่ดิน ที่ ๐๕๑๕/๓๘๒๕ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า เนื่องจากมีการออกใบแทน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ โดยในขณะที่มีการออกใบแทน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวฉบับเจ้าของที่ดินซึ่งมีชื่อ นายลาน เป็นเจ้าของ ได้จดทะเบียนจำนองเป็นประกันไว้กับธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ไม่ได้สูญหาย และนายลาน ไม่ได้ยื่นดำเนินการขอออกใบแทน น.ส. ๓ ก. ขอแก้ไขเนื้อที่และรูปแผนที่ และขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมแต่อย่างใด ดังนั้น การออกใบแทน น.ส. ๓ ก. การแก้ไขเนื้อที่และรูปแผนที่ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้ง การจดทะเบียนไล่ถอนจากจำนอง ระหว่าง ธนาคาร กรุงเทพ จำกัด (มหาชน) กับ นายลาน และการจดทะเบียนขาย ระหว่าง นายลาน กับ ร้อยตรี ประหยัด เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ จึงเป็นโมฆะ ทำให้การจดทะเบียนขายฝากรวมสิบบ้างแปลงมีกำหนดหนึ่งปี ระหว่าง ร้อยตรี ประหยัด กับ ผู้ฟ้องคดี เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ คลาดเคลื่อนไปด้วยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน อธิบดีกรมที่ดินจึงมีคำสั่งอธิบดี

/กรมที่ดิน...

กรมที่ดิน ที่ ๓๑๘/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ให้เพิกถอนรายการจดทะเบียน และเพิกถอนใบแทน น.ส. ๓ ก. ดั่งนี้ ๑. ให้เพิกถอนรายการจดทะเบียนใน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ โดยให้เพิกถอนรายการจดทะเบียนประเภทไถ่ถอนจากจำนอง ระหว่าง ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) กับ นายลาน ซึ่งจดทะเบียนเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ ให้เพิกถอนรายการจดทะเบียนประเภทขาย ระหว่าง นายลาน กับ ร้อยตรี ประหยัด ซึ่งจดทะเบียนเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ ให้เพิกถอนรายการจดทะเบียนประเภท ขายฝากรวมทั้งสิบบ้างแปลงมีกำหนดหนึ่งปี ระหว่าง ร้อยตรี ประหยัด กับ ผู้ฟ้องคดี ซึ่งจดทะเบียนเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ และให้แก่ใช้รูปแผนที่และเนื้อที่ใน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ โดยให้กลับไปใช้รูปแผนที่และเนื้อที่เดิม ๒. ให้เพิกถอนใบแทน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ ซึ่งออกให้แก่ นายลาน เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ และ ๓. ให้แก้ไข ประเภทการจดทะเบียนใน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๕ เลขที่ ๑๗๗๓ เลขที่ ๑๗๗๕ เลขที่ ๑๗๗๖ เลขที่ ๑๗๗๘ เลขที่ ๑๗๘๐ เลขที่ ๑๗๘๒ เลขที่ ๑๗๘๓ เลขที่ ๑๗๘๗ เลขที่ ๑๗๙๐ เลขที่ ๑๗๙๕ เลขที่ ๑๗๙๖ เลขที่ ๑๗๙๗ และเลขที่ ๑๗๙๘ ในช่องประเภท การจดทะเบียนจากประเภท ขายฝากรวมสิบบ้างแปลงมีกำหนดหนึ่งปี เป็น ขายฝากรวม สิบบ้างแปลงมีกำหนดหนึ่งปี ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ จึงได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ถึงอธิบดีกรมที่ดิน อุทธรณ์ว่าคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๓๑๘/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว หรือให้ชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๗,๓๗๕,๐๐๐ บาท และได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๗ ถึงอธิบดีกรมที่ดิน ขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีรับซื้อฝากที่ดินรวมสิบบ้างแปลง ในราคา ๗,๓๗๕,๑๐๔ บาท เฉลี่ยราคาไร่ละ ๑๒,๖๕๙ บาท น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ มีเนื้อที่ ๖๐ ไร่ ๒ งาน เป็นเงิน ๗๖๕,๘๖๙.๕๐ บาท จึงขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นเงิน ๗๖๕,๘๖๙.๕๐ บาท ต่อมา อธิบดีกรมที่ดินได้มีหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๑๕/๑๒๙๐๒ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๗ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า รองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่ม การกิจด้านกิจการความมั่นคงภายในพิจารณาแล้วเห็นว่าการที่อธิบดีกรมที่ดินมีคำสั่งอธิบดี กรมที่ดิน ที่ ๓๑๘/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ สั่งให้เพิกถอนใบแทน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ เพิกถอนรายการจดทะเบียนประเภทไถ่ถอนจำนอง ขาย และขายฝาก

/ในใบแทน...

ในใบแทน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว ตลอดจนแก้ไขประเภทรายการจดทะเบียนขายฝากรวม
 สิบบ้างแปลงใน น.ส. ๓ ก. อีกสิบสี่แปลงนั้น ชอบแล้ว พร้อมทั้งแจ้งว่าถ้าผู้ฟ้องคดีประสงค์
 จะโต้แย้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง
 หรือทราบคำวินิจฉัยอุทธรณ์ สำหรับกรณีขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้น ผู้ถูกฟ้องคดี
 จะได้ดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีต่อไป หลังจากนั้น ผู้อำนวยการกองนิติการ ปฏิบัติราชการแทน
 อธิบดีกรมที่ดินได้มีหนังสือกรมที่ดิน ที่ ๐๕๐๕.๓/๑๓๓๓๒ ลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๗
 แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ได้รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาแล้ว
 เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๗ ต่อมา ผู้ว่าราชการจังหวัดเลยได้มีคำสั่ง ที่ ๑๒๙๐/๒๕๔๗
 ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๗ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ
 ทางละเมิด ซึ่งคณะกรรมการได้ดำเนินการสอบข้อเท็จจริงแล้วปรากฏว่า มีเจ้าหน้าที่ที่
 จะต้องรับผิดชอบทางละเมิด ๓ คน คือ นายประดิษฐ์ แก้วศิริ อดีตเจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดิน
 อำเภอภูหลวง เป็นผู้แก้รูปแผนที่และเนื้อที่ น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ จากเดิม ๓๔ ไร่ ๑ งาน
 เป็น ๖๐ ไร่ ๒ งาน โดยเจ้าของที่ดินไม่เคยติดต่อขอให้ดำเนินการ นายวัชร ยศปัญญา
 เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอภูหลวง และนายอำนาจ ไชยพรมมา เจ้าหน้าที่ที่ดิน ๔
 ได้ร่วมกันดำเนินการออกใบแทน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ จดทะเบียนไถ่ถอนจากจำนอง
 และจดทะเบียนขายที่ดินให้แก่ ร้อยตรี ประหยัด ในวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ โดยนายลาน
 เจ้าของที่ดินไม่รู้เห็นด้วย ทั้งยังมีการจดทะเบียนขายฝากให้ผู้ฟ้องคดีในวันเดียวกันด้วย
 พิจารณาแล้วเห็นว่าเจ้าหน้าที่ทั้งสามคนได้กระทำไปด้วยความจงใจ ก่อให้เกิดความเสียหาย
 อย่างร้ายแรงแก่หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหาย และรัฐมีสิทธิ
 ที่จะเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๕ และมาตรา ๘
 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย
 ได้มีหนังสือจังหวัดเลย ที่ ลย ๐๐๑๙.๕/๑๐๗๐๙ ลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๔๘ ส่งสำนวน
 การสอบสวนให้ปลัดกระทรวงการคลังพิจารณา และผู้อำนวยการกองนิติการ ปฏิบัติราชการ
 แทนอธิบดีกรมที่ดินได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๕๐๕.๓/๗๘๐ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๔๘
 แจ้งผลการพิจารณาเรื่องขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า ได้ส่งเรื่องให้
 กระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว ขณะนี้เรื่องอยู่ระหว่างการพิจารณา ผลเป็นประการใด
 จะแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบต่อไป แต่เมื่อระยะเวลาได้ล่วงเลยมา ๑๘๐ วัน แล้ว ผู้ฟ้องคดี
 ยังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา จึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ถึงอธิบดีกรมที่ดิน

/ทวงถาม...

ทวงถามผลการพิจารณาขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ก็มีได้รับแจ้งผลการพิจารณาแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๗๖๕,๘๖๙.๕๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ จนถึงวันฟ้องเป็นเงิน ๖๒๘,๔๙๐.๖๘ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑,๓๙๔,๓๖๐.๑๘ บาท และดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงิน ๗๖๕,๘๖๙.๕๐ บาท นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ รวมทั้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าดำเนินการฟ้องคดีแทนผู้ฟ้องคดีด้วย

คดีมีประเด็นต้องวินิจฉัยในชั้นอุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการที่เจ้าหน้าที่ออกไปแทน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ และจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมใน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เพียงใด

กรณีมีประเด็นต้องวินิจฉัยในเบื้องต้นว่า ผู้ฟ้องคดีมีอำนาจฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีให้รับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการที่เจ้าหน้าที่ทั้งสามออกไปแทน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ และจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมใน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.๒๕๔๒ กำหนดให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร โดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้นิยามคำว่า หน่วยงานทางปกครอง หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครอง และ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หมายความว่า (๑) ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง คณะบุคคล หรือผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครอง (๒) คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท คณะกรรมการหรือบุคคลซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจในการออกกฎ คำสั่ง หรือมติใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคล และ (๓) บุคคลที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือ

/ในกำกับ...

ในกำกับดูแลของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตาม (๑) หรือ (๒) ประกอบกับ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติว่า หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตน ได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าว ได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้ และมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ในกรณีที่ ผู้เสียหายเห็นว่า หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๕ ผู้เสียหายจะยื่นคำขอ ต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดเชยค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนก็ได้ ในการนี้หน่วยงานของรัฐต้องออกใบรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอนั้น โดยไม่ชักช้า เมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเช่นใดแล้วหากผู้เสียหายยังไม่พอใจผลการวินิจฉัย ของหน่วยงานของรัฐก็ให้มีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมาย ว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย และวรรคสอง บัญญัติว่า ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอที่ได้รับตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หากเรื่องใดไม่อาจพิจารณาได้ทันในกำหนดนั้นจะต้องรายงาน ปัญหาและอุปสรรคให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือกำกับหรือควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ทราบและขออนุมัติขยายระยะเวลาออกไปได้ แต่รัฐมนตรีดังกล่าวจะพิจารณาอนุมัติให้ขยาย ระยะเวลาให้อีกได้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน โดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ได้นิยามคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการ ที่เรียกชื่ออย่างอื่นหรือมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่นและ รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่น ของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย และนิยามคำว่า เจ้าหน้าที่ หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด

ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นส่วนราชการระดับกรม ในสังกัดกระทรวงมหาดไทย จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และเป็นหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยข้อ ๒ ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้กรมที่ดินมีภารกิจเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในที่ดิน ของบุคคลและจัดการที่ดินของรัฐโดยการออกหนังสือแสดงสิทธิ และให้บริการจดทะเบียนสิทธิ

/และนิติกรรม...

และนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ เพื่อให้บุคคลมีความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และได้รับบริการที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนให้การบริหารจัดการที่ดินของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ ผู้ฟ้องคดีได้รับซื้อฝากที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ เนื้อที่ ๖๐ ไร่ ๒ งาน กับที่ดินแปลงอื่น รวมสิบห้าแปลงมีกำหนดหนึ่งปี จากร้อยตรี ประหยัด ในราคา ๗,๓๗๕,๑๐๔ บาท เมื่อครบกำหนดเวลาไถ่ถอน ผู้ขายมิได้ไถ่ถอนที่ดินที่ขายฝากทั้งสิบห้าแปลงคืน สิทธิในที่ดินดังกล่าว จึงตกเป็นของผู้ฟ้องคดี แต่ต่อมา อธิบดีกรมที่ดินได้มีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๓๑๘/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ให้เพิกถอนแก้ไขรายการจดทะเบียนที่ดินและเพิกถอนใบแทน น.ส. ๓ ก. ดังนี้ ๑. ให้เพิกถอนรายการจดทะเบียนใน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ โดยให้เพิกถอนรายการจดทะเบียนไถ่ถอนจากจำนอง ระหว่าง ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) กับ นายลาน ซึ่งจดทะเบียนเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ ให้เพิกถอนรายการจดทะเบียนประเภทขาย ระหว่าง นาย ลาน กับร้อยตรี ประหยัด ซึ่งจดทะเบียนเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ ให้เพิกถอนรายการจดทะเบียนประเภทขายฝากรวมสิบห้าแปลงมีกำหนดหนึ่งปี ระหว่าง ร้อยตรี ประหยัด กับ ผู้ฟ้องคดี ซึ่งจดทะเบียนเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ ให้แก้ไขรูปแผนที่ และเนื้อที่ใน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ โดยให้กลับไปใช้รูปแผนที่และเนื้อที่เดิม ๒. ให้เพิกถอนใบแทน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ ซึ่งออกให้แก่ นายลาน เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ และ ๓. ให้แก้ไขประเภทการจดทะเบียนใน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๕ เลขที่ ๑๗๗๓ เลขที่ ๑๗๗๕ เลขที่ ๑๗๗๖ เลขที่ ๑๗๗๘ เลขที่ ๑๗๘๐ เลขที่ ๑๗๘๒ เลขที่ ๑๗๘๓ เลขที่ ๑๗๘๗ เลขที่ ๑๗๙๐ เลขที่ ๑๗๙๕ เลขที่ ๑๗๙๖ เลขที่ ๑๗๙๗ และเลขที่ ๑๗๙๘ ในช่องประเภท การจดทะเบียนจากประเภท ขายฝากรวมสิบห้าแปลงมีกำหนดหนึ่งปี เป็น ขายฝากรวม สิบสี่แปลงมีกำหนดหนึ่งปี เห็นว่า ก่อนที่อธิบดีกรมที่ดินจะมีคำสั่งดังกล่าว อธิบดีกรมที่ดิน ได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนแล้วปรากฏข้อเท็จจริงว่า น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ ฉบับเจ้าของที่ดินไม่ได้สูญหาย และนายลาน ผู้มีชื่อ น.ส. ๓ ก. ไม่ได้ดำเนินการ ขอลอกใบแทน น.ส. ๓ ก. ขอแก้ไขเนื้อที่และรูปแผนที่ และขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม แต่อย่างใด ประกอบกับปรากฏข้อเท็จจริงจากการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวน ข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดตามคำสั่งจังหวัดเลย ที่ ๑๒๙๐/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๘

/มิถุนายน...

มิถุนายน ๒๕๔๗ ว่ามีเจ้าหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบทางละเมิดเกี่ยวกับกรณีนี้ ๓ คน คือ นายประติษฐ์ อติตเจ้าหน้าทีบริหารงานที่ดินอำเภอภูหลวงเป็นผู้แก้รูปแผนที่และเนื้อที่ น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ จากเดิม ๓๔ ไร่ ๑ งาน เป็น ๖๐ ไร่ ๒ งาน โดยเจ้าของที่ดินไม่เคยติดต่อขอให้ดำเนินการ นายวัชระ เจ้าหน้าทีบริหารงานที่ดินอำเภอภูหลวง และนายอำนาจ เจ้าหน้าทีที่ดิน ๔ ได้ร่วมกันดำเนินการออกใบแทน น.ส. ๓ ก. จดทะเบียนโฉนดจากจำนองและจดทะเบียนขายให้แก่ร้อยตรี ประหยัด ในวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ โดยนายลาน เจ้าของที่ดินไม่รู้เห็นด้วย ทั้งยังมีการจดทะเบียนขายฝากให้ผู้ฟ้องคดี ในวันเดียวกัน กรณีจึงรับฟังได้ว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่ทั้งสามเป็นการกระทำละเมิด ในการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายถูกเพิกถอนการจดทะเบียนสิทธิ และนิติกรรมและเพิกถอนใบแทน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ และความเสียหายดังกล่าวถือได้ว่าเป็นผลโดยตรงจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ทั้งสาม ซึ่งผู้ฟ้องคดีอาจฟ้องผู้ถูกฟ้องคดี ให้รับผิดชอบในผลแห่งการกระทำของเจ้าหน้าที่ทั้งสามได้โดยตรงตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรืออาจจะใช้สิทธิยื่นคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้ฟ้องคดี ได้ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๗ ถึงอธิบดีกรมที่ดิน ขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้ฟ้องคดีตามราคาที่ผู้ฟ้องคดีรับซื้อฝากที่ดิน กล่าวคือ ผู้ฟ้องคดีรับซื้อฝากที่ดิน รวมสิบห้าแปลงในราคา ๗,๓๗๕,๑๐๔ บาท เฉลี่ยราคาไร่ละ ๑๒,๖๕๙ บาท ที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๖๔ มีเนื้อที่ ๖๐ ไร่ ๒ งาน เป็นเงิน ๗๖๕,๘๖๙.๕๐ บาท จึงขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๗๖๕,๘๖๙.๕๐ บาท และผู้อำนวยการกองนิติการ ปฏิบัติราชการ แทนอธิบดีกรมที่ดินได้มีหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๐๕.๓/๑๓๓๓๒ ลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๗ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ได้รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาแล้ว เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๗ แต่เมื่อระยะเวลาได้ล่วงเลยมา ๑๘๐ วันแล้วยังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ถึงอธิบดีกรมที่ดิน ทวงถามผลการพิจารณา แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้รับแจ้งผลการพิจารณาแต่อย่างใด จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ขอให้ศาลปกครอง มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน

/๗๖๕,๘๖๙.๕๐ บาท...

๗๖๕,๘๖๕.๕๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี และโดยที่การออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน การรังวัด การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม และการเพิกถอนหรือแก้ไขการออกโฉนดที่ดินหรือ น.ส. ๓ ก. การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์หรือการจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์โดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นการใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายที่ดิน ที่มีลักษณะเป็นการเตรียมการและดำเนินการเพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครองและการออกคำสั่งทางปกครอง คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากใช้อำนาจตามกฎหมาย อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

กรณีมีปัญหาคือต้องพิจารณาต่อไปว่า ผู้ฟ้องคดีฟ้องคดีภายในระยะเวลาการฟ้องคดีหรือไม่ ศาลปกครองสูงสุดโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีผู้เสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐได้รับผิดชัดใช้คำสั่งใหม่ทดแทนในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่มิได้รับแจ้งการวินิจฉัยนั้น โดยที่มาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หากเรื่องใดไม่อาจพิจารณาได้ทันในกำหนดนั้นจะต้องรายงานปัญหาและอุปสรรคให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือกำกับหรือควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทราบและขออนุมัติขยายระยะเวลาออกไป โดยรัฐมนตรีดังกล่าวจะพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาให้อีกได้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน เมื่อกฎหมายกำหนดระยะเวลาให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอไว้ชัดเจน หากพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐออกไปรับคำขอแล้วผู้ขอไม่ได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย และไม่ได้รับแจ้งการขยายระยะเวลาพิจารณาคำขอดังกล่าวออกไป ถือว่าหน่วยงานของรัฐมีคำวินิจฉัยปฏิเสธคำขอโดยปริยาย ผู้เสียหายย่อมรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐออกไปรับคำขอ หากผู้เสียหายประสงค์จะฟ้องคดีต่อศาลขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐรับผิดชัดใช้คำสั่งใหม่ทดแทนจะต้องใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาล

/ภายใน...

ภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่พ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐ ออกใบรับคำขอ อนึ่ง หากศาลวินิจฉัยให้ผู้เสียหายมีสิทธิฟ้องคดีได้ภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่พ้น กำหนดสามร้อยหกสิบวันนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐออกใบรับคำขอทั้งที่รัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือกำกับหรือควบคุมดูแลมิได้อนุมัติให้ขยายระยะเวลาพิจารณาคำขอ ก็จะทำให้การใช้ สิทธิฟ้องคดีของผู้เสียหายล่าช้าออกไป และจะทำให้บทกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์การ ขยายระยะเวลาพิจารณาคำขอไม่มีสภาพบังคับ อีกทั้งเท่ากับว่าศาลปกครองใช้อำนาจ ในการขยายระยะเวลาพิจารณาคำขอแทนรัฐมนตรี อันเป็นการก้าวล่วงอำนาจของฝ่ายบริหาร คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๗ ถึงอธิบดีกรมที่ดิน ขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิด ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และผู้อำนวยการกองนิติการ ปฏิบัติราชการแทน อธิบดีกรมที่ดินได้มีหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๐๕.๓/๑๓๓๓๒ ลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๗ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่าได้รับคำขอของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาแล้วในวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๗ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันแล้ว คือ ภายในวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๗ ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้แจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ทั้งไม่ปรากฏว่ามีการขออนุมัติขยาย ระยะเวลาออกไปอีกแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีก็ชอบที่จะใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายใน เก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกใบรับคำขอของ ผู้ฟ้องคดี กล่าวคือ ภายในวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๘ เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้น เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๘ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว ซึ่งเงื่อนไขเกี่ยวกับระยะเวลาการฟ้องคดีนี้เป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของ ประชาชน แม้ไม่มีคู่กรณีฝ่ายใดยกขึ้นว่ากล่าวในชั้นอุทธรณ์ ศาลปกครองสูงสุดก็มีอำนาจ ยกปัญหาดังกล่าวขึ้นวินิจฉัยแล้วมีคำพิพากษาหรือคำสั่งได้ตามข้อ ๙๒ ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ เมื่อได้วินิจฉัยว่าการฟ้องคดีนี้เป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นอื่นอีก ที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดี ชำระเงินค่าสินไหมทดแทนจำนวน ๔๓๓,๕๗๐.๗๕ บาท แก่ผู้ฟ้องคดี พร้อมทั้งดอกเบี้ย ร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จนกว่าจะชำระเสร็จ ทั้งนี้ ให้ชำระให้

/แล้วเสร็จ...

แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด กับทั้งให้คืนค่าธรรมเนียมศาลแก่ผู้ฟ้องคดี ตามส่วนของการชนะคดี จึงไม่ชอบ ศาลปกครองสูงสุดไม่เห็นพ้องด้วย

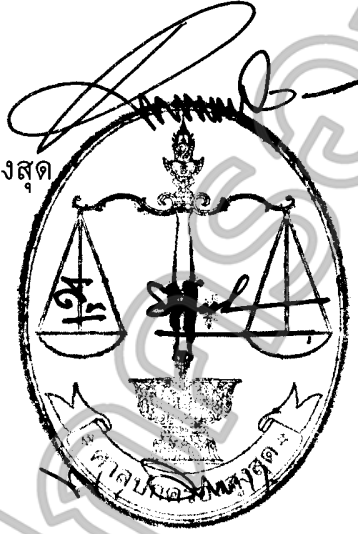
พิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้ยกฟ้อง และให้คืนค่าธรรมเนียมศาลในชั้นต้นและชั้นอุทธรณ์ทั้งหมดแก่ผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดี

นายสุชาติ มงคลเลิศพล
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายไพบูลย์ เสียงก้อง
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

นายสุเมธ รอยกุลเจริญ
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายพรชัย มนัสศิริเพ็ญ
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นางมณีวรรณ พรหมน้อย
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการผู้แถลงคดี : นางสาวมาลี ลิ้มป้อวาท

ภาคผนวก ฅ
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 12686/2557

ฎีกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 12686/2557

โจทก์

จำเลย

ป.พ.พ. มาตรา 193/30, 448 วรรคหนึ่ง

พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 มาตรา 5 วรรคหนึ่ง

บทบัญญัติเรื่องอายุความละเมิดตาม ป.พ.พ. มาตรา 448 วรรคหนึ่ง ใช้บังคับในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องผู้กระทำละเมิดหรือผู้ร่วมรับผิดกับผู้กระทำละเมิด เช่น นายจ้างต้องร่วมกันรับผิดกับลูกจ้างในผลแห่งละเมิดซึ่งลูกจ้างได้กระทำไปในทางการที่จ้างเป็นต้น แต่คดีนี้จำเลยที่ 3 ในฐานะหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อโจทก์ทั้งสองในผลแห่งละเมิดที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดลำพูนสาขาบ้านโฮ้ง ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของจำเลยที่ 3 ได้กระทำละเมิดต่อโจทก์ทั้งสอง และกรณีนี้โจทก์ทั้งสองจะฟ้องเจ้าหน้าที่ของจำเลยที่ 3 ไม่ได้ตาม พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 มาตรา 5 วรรคหนึ่ง ความรับผิดของจำเลยที่ 3 เช่นว่านี้ มิใช่รับผิดในฐานะผู้กระทำละเมิดหรือผู้ร่วมรับผิดกับผู้กระทำละเมิด จึงไม่อาจนำกำหนดอายุความตาม ป.พ.พ. มาตรา 448 วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับได้ และ พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 ไม่ได้บัญญัติอายุความกรณีความรับผิดของหน่วยงานของรัฐ ตามมาตรา 5 วรรคหนึ่ง ไว้โดยเฉพาะจึงต้องนำกำหนดอายุความ 10 ปี ตาม ป.พ.พ. มาตรา 193/30 มาใช้บังคับแก่คดีนี้

คดีสืบเนื่องมาจากโจทก์ทั้งสองได้ยื่นฟ้องจำเลยทั้งสามที่ศาลปกครองเชียงใหม่ต่อมาคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลวินิจฉัยชี้ขาดว่า คดีนี้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ปรากฏตามคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ 12/2554 ลงวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2554 ศาลปกครองเชียงใหม่มีคำสั่งให้โอนคดีนี้มายังศาลชั้นต้นตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ.2542

โจทก์ทั้งสองฟ้องขอให้มีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของจำเลยที่ 1 ที่ให้เพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ 22905 ตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน ให้จำเลยที่ 3 ใช้อำนาจที่ดินเป็นเงิน 402,050 บาท

ระหว่างพิจารณาโจทก์ทั้งสองยื่นคำร้องขอถอนฟ้องจำเลยที่ 1 และที่ 2 ศาลชั้นต้นอนุญาต จำหน่ายคดีเฉพาะจำเลยที่ 1 และที่ 2 ออกจากสารบบความ

จำเลยที่ 3 ยื่นคำให้การขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ

โจทก์ทั้งสองอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิพากษากลับ ให้จำเลยที่ 3 ใช้อำนาจเสีย 402,050 บาท แก่โจทก์ทั้งสอง ให้จำเลยที่ 3 ใช้อำนาจค่าธรรมเนียมทั้งสองศาลแทนโจทก์ทั้งสอง โดยกำหนดค่าทนายความให้ 8,000 บาท

จำเลยที่ 3 ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ 3 เพียงว่า ฟ้องโจทก์ทั้งสองขาดอายุความหรือไม่ เห็นว่า บทบัญญัติเรื่องอายุความละเมิดได้บัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 448 วรรคหนึ่ง ว่า "สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดนั้น ท่านว่าขาดอายุความเมื่อพ้นปีหนึ่งนับแต่วันที่ต้องเสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันทำละเมิด" อายุความตามบทบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องผู้กระทำละเมิดหรือผู้ร่วมรับผิดกับผู้กระทำละเมิด เช่น นายจ้างต้องร่วมกันรับผิดกับลูกจ้างในผลแห่งละเมิดซึ่งลูกจ้างได้กระทำไปในทางการที่จ้างนั้น ตาม

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 425 เป็นต้น แต่คดีนี้ จำเลยที่ 3 ในฐานะหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ทั้งสองในผลแห่งละเมิดที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน สาขาบ้านโฮ่ง ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของจำเลยที่ 3 ได้กระทำละเมิดต่อโจทก์ทั้งสอง และกรณีนี้ โจทก์ทั้งสองจะฟ้องเจ้าหน้าที่ของจำเลยที่ 3 ไม่ได้ ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 มาตรา 5 วรรคหนึ่ง ความรับผิดของจำเลยที่ 3 เช่นว่านี้ มิใช่รับผิดในฐานะผู้กระทำละเมิดหรือผู้ร่วมรับผิดกับผู้กระทำละเมิด ดังที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัย ปัญหานี้เป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้คู่ความไม่ได้ฎีกา ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เอง คดีจึงไม่อาจนำกำหนดอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 448 วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับได้ และพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 ไม่ได้บัญญัติอายุความกรณีความรับผิดของหน่วยงานของรัฐ ตามมาตรา 5 วรรคหนึ่ง ไว้โดยเฉพาะ จึงต้องนำกำหนดอายุความ 10 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/30 มาใช้บังคับแก่คดีนี้ ซึ่งการนับอายุความประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/12 ให้เริ่มนับแต่ขณะที่อาจบังคับสิทธิเรียกร้องเป็นต้นไป ก่อนจำเลยที่ 3 โดยจำเลยที่ 1 มีคำสั่งให้เพิกถอนโฉนดที่ดินพิพาทเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2551 โจทก์ทั้งสองยังไม่ได้ได้รับความเสียหายและยังไม่รู้ว่าผู้ใดจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่ตน อายุความจึงยังไม่เริ่มนับ ต่อมาเมื่อจำเลยที่ 3 โดยจำเลยที่ 1 มีคำสั่งให้เพิกถอนโฉนดที่ดินพิพาทดังกล่าว โจทก์ทั้งสองย่อมได้รับความเสียหาย และถือได้ว่าโจทก์ทั้งสองรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในวันที่ 30 มิถุนายน 2551 อายุความจึงเริ่มนับตั้งแต่วันดังกล่าว ปราบกฏว่าโจทก์ทั้งสองได้ยื่นฟ้องจำเลยที่ 3 ต่อศาลปกครองเชียงใหม่ เรียกร้องให้ชดใช้ค่าเสียหายเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2551 และต่อมามีการโอนคดีจากศาลปกครองเชียงใหม่มาศาลชั้นต้น การที่โจทก์ทั้งสองยื่นฟ้องคดีนี้จึงยังไม่ถึง 10 ปี นับแต่วันที่โจทก์ทั้งสองอาจบังคับสิทธิเรียกร้องได้ คดีโจทก์ทั้งสองจึงยังไม่ขาดอายุความ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิพากษามานั้น ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วย ฎีกาของจำเลยที่ 3 ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

(มานัส เหลืองประเสริฐ-พิศล พิรุณ-ประทีป เฉลิมภักทรกุล)

ศาลจังหวัดลำพูน - นายปกครอง เปรมดิษฐกุล

ศาลอุทธรณ์ภาค 5 - นายสมนึก พานิช

แหล่งที่มา

กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

แผนก

หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้น

พ603/2555

หมายเหตุ

ภาคผนวก ๑
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4373/2558

ฎีกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4373/2558

โจทก์

จำเลย

ป.พ.พ. มาตรา 448 วรรคหนึ่ง, 193/30

พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 มาตรา 5 วรรคหนึ่ง

ตาม พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 มาตรา 5 วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ผู้เสียหายในทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำไปในทางปฏิบัติหน้าที่ ฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากหน่วยงานรัฐโดยตรง แต่ห้ามมิให้ฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่รัฐนั้น เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่าจำเลยที่ 1 กระทำละเมิดในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ จำเลยที่ 2 ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ในผลแห่งละเมิดที่จำเลยที่ 1 ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ตาม พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 มาตรา 5 วรรคหนึ่ง ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวหาได้บัญญัติให้จำเลยที่ 2 ต้องรับผิดชอบร่วมกับจำเลยที่ 1 ผู้กระทำความผิดดังเช่นในฐานนายจ้างกับลูกจ้างไม่ จึงไม่อาจกำหนดอายุความตาม ป.พ.พ. มาตรา 448 วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับ แต่เนื่องจากตาม พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 มิได้บัญญัติอายุความฟ้องร้องหน่วยงานรัฐไว้โดยเฉพาะ จึงต้องนำกำหนดอายุความ 10 ปี ตาม ป.พ.พ. มาตรา 193/30 มาใช้บังคับแก่กรณีนี้

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงิน 97,785.38 บาท แก่โจทก์ พร้อมด้วยดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีนับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ

จำเลยทั้งสองให้การขอหยักฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยที่ 2 ชำระเงิน 90,963.15 บาท แก่โจทก์พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าวนับแต่วันที่ 24 เมษายน 2555 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ โดยดอกเบี้ยคำนวณถึงวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ 5 กันยายน 2555) ให้ไม่เกิน 6,822.23 บาท ตามที่โจทก์ขอกับให้จำเลยที่ 2 ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 3,000 บาท ให้ยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ 1 ค่าฤชาธรรมเนียมระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ 1 ให้เป็นพับ

จำเลยที่ 2 อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ

จำเลยที่ 2 ฎีกา โดยผู้พิพากษาที่ได้นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นรับรองว่ามีเหตุที่สมควรที่จะฎีกาในข้อเท็จจริงได้

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่าจำเลยที่ 1 เป็นลูกจ้างประจำของสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร จำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นและเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 โดยจำเลยที่ 1 ทำหน้าที่เป็นพนักงานขับรถขนขยะของสำนักงานเขตดอนเมือง อันเป็นกิจการของจำเลยที่ 2 ผู้เป็นนายจ้าง เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2554 เวลา 9 นาฬิกาเศษ ขณะที่จำเลยที่ 1 ขับรถขนขยะหมายเลขทะเบียน 93 - 9725 กรุงเทพมหานคร ไปตามถนนกำแพงเพชร 6 จากทางดอนเมืองมุ่งหน้าไปทางหลักสี่ รถยนต์คันที่จำเลยที่ 1 ขับพุ่งชนท้ายรถยนต์เก๋งยี่ห้อโตโยต้ารุ่นคัมรี่ หมายเลขทะเบียน สร 6766 กรุงเทพมหานคร ซึ่งนายวัชรินทร์เป็นผู้ขับและเอาประกันภัยไว้แก่โจทก์ เป็นเหตุให้รถยนต์คันดังกล่าวได้รับความเสียหาย โจทก์ซึ่งเป็นผู้รับประกันภัยรถยนต์คันนั้นได้ออกเงินซ่อมแซมรถยนต์จนอยู่ในสภาพที่ดี โจทก์จึงรับช่วงสิทธิของนายวัชรินทร์ที่จะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในมูลละเมิดจากจำเลยทั้งสองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 880 ครั้นต่อมาเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2555 โจทก์ยื่นฟ้องจำเลยที่ 1 และสำนักงานเขตดอนเมืองเป็นจำเลยต่อศาลชั้นต้นขอให้บังคับให้จำเลยที่ 1 และสำนักงานเขตดอนเมือง ร่วมกันชดใช้ค่าซ่อมรถยนต์ที่โจทก์รับประกันภัยให้แก่โจทก์ ศาลชั้นต้นมีคำสั่ง

เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2555 ว่า จำเลยที่ 1 เป็นลูกจ้างในหน่วยงานของรัฐ แม้จำเลยที่ 1 กระทำละเมิดโจทก์ก็ไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยที่ 1 ให้ชำระค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ได้ แต่ต้องฟ้องหน่วยงานของรัฐเป็นจำเลย ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 ส่วนสำนักงานเขตดอนเมืองจำเลยที่ 2 ไม่เป็นนิติบุคคล จึงมีคำสั่งไม่รับฟ้องของโจทก์ ให้จำหน่ายคดีเสียจากสารบบความ วันที่ 5 กันยายน 2555 โจทก์จึงยื่นฟ้องจำเลยทั้งสองเป็นคดีนี้

ที่จำเลยที่ 2 ฎีกาในปัญหาข้อกฎหมายว่า เหตุละเมิดเกิดขึ้นเมื่อวันที่ 26 เมษายน 2554 แต่โจทก์ฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2555 ซึ่งล่วงพ้นกำหนดปีหนึ่งนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะฟ้องต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 448 วรรคหนึ่ง เห็นว่า ตามที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 มาตรา 5 วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ผู้เสียหายในมูลละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำไปในการปฏิบัติหน้าที่ฟ้องเรียก ค่าสินไหมทดแทนจากหน่วยงานของรัฐโดยตรง แต่ห้ามมิให้ฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่นั้น เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่าจำเลยที่ 1 กระทำละเมิดในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ จำเลยที่ 2 ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ในผลแห่งละเมิดที่จำเลยที่ 1 ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 มาตรา 5 วรรคหนึ่ง ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวหาได้บัญญัติให้จำเลยที่ 2 ต้องรับผิดชอบร่วมกับจำเลยที่ 1 ผู้กระทำความผิดดังเช่นในฐานนายจ้างกับลูกจ้างไม่ จึงไม่อาจนำกำหนดอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 448 วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับแก่กรณีนี้ได้ แต่เนื่องจากตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 มีได้บัญญัติอายุความฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐไว้โดยเฉพาะ จึงต้องนำกำหนดอายุความ 10 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/30 มาใช้บังคับแก่กรณีนี้ ข้อเท็จจริงได้ความว่า จำเลยที่ 1 กระทำละเมิดเมื่อวันที่ 26 เมษายน 2554 โจทก์ฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2555 ยังไม่พ้นกำหนดอายุความ 10 ปี คดีของโจทก์จึงไม่ขาดอายุความ ฎีกาของจำเลยที่ 2 ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

(กำพล ภูสุตแสง-ธีระพงศ์ จิระภาค-อำนาจ พวงชมพู)

ศาลแขวงพระนครเหนือ - นายประเสริฐ เชิดทวิทรัพย์

ศาลอุทธรณ์ - นางสาวภทริกา จุลฤกษ์

แหล่งที่มา

กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

แผนก

หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้น

พ225/2556

หมายเหตุ

ภาคผนวก ฎ
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5726/2558

ฎีกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5726/2558

โจทก์

จำเลย

ป.พ.พ. มาตรา 193/30, 448

ป.วิ.พ. มาตรา 4 (1)

พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 มาตรา 5 วรรค หนึ่ง

คำฟ้องของโจทก์ระบุว่าไปคู่มือจดทะเบียนรถยนต์ เอกสารที่จำเลยที่ 2 ทำปลอมขึ้นได้กระทำที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แต่จำเลยที่ 1 นารถยนต์ทั้งสองคันดังกล่าวมาขายให้แก่โจทก์ที่ร้านของโจทก์ที่อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ร้านของโจทก์ดังกล่าวจึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุอันเป็นที่มาแห่งการโต้แย้งสิทธิของโจทก์ ถือได้ว่ามูลคดีเกิดขึ้นที่อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจศาลชั้นต้นตาม ป.วิ.พ. มาตรา 4 (1)

สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดตาม ป.พ.พ. มาตรา 448 วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่าขาดอายุความเมื่อพ้นหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ที่จะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันทำละเมิด และในวรรคสองที่ว่าแต่ถ้าเรียกค่าเสียหายในมูลอันเป็นความผิดที่มีโทษตามกฎหมายลักษณะอาญา และมีกำหนดอายุความทางอาญายาวกว่า ก็ให้เอาอายุความที่ยาวกว่ามาบังคับนั้น คงใช้บังคับได้แต่ในกรณีการเรียกร้องค่าเสียหายในมูลละเมิดจากตัวผู้กระทำผิดหรือร่วมกระทำผิดโดยเฉพาะเท่านั้น มิได้รวมถึงการเรียกร้องจากผู้อื่นซึ่งมิได้เป็นผู้กระทำผิดหรือร่วมในการกระทำผิดด้วย

จำเลยที่ 4 มิได้เป็นผู้กระทำผิดหรือร่วมในการกระทำผิด เพียงแต่เป็นหน่วยงานของรัฐต้นสังกัดของจำเลยที่ 2 ซึ่งถูกโจทก์กล่าวหาว่ากระทำการโดยทุจริตหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ปลอมไปคู่มือจดทะเบียนรถยนต์พิพาททำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ซึ่งตาม พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 มาตรา 5 วรรคหนึ่ง กำหนดให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวต้องรับผิดทางแพ่งต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยเท่านั้นหาได้บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดร่วมกับเจ้าหน้าที่ของตนซึ่งเป็นผู้กระทำละเมิดดังเช่นในฐานนายจ้างกับลูกจ้างไม่ จึงไม่อาจนำกำหนดอายุความตาม ป.พ.พ. มาตรา 448 มาใช้บังคับแก่กรณีนี้ได้ แต่เนื่องจากตาม พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 มิได้บัญญัติอายุความฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐไว้โดยเฉพาะ จึงต้องนำกำหนดอายุความ 10 ปี ตาม ป.พ.พ. มาตรา 193/30 มาใช้บังคับแก่กรณีนี้ แม้จำเลยที่ 2 และที่ 4 จะให้การต่อสู้ว่า โจทก์รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ที่จะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนคือ จำเลยที่ 2 ถึงที่ 4 ตั้งแต่วันที่ 31 มกราคม 2548 แต่โจทก์นำคดีนี้มาฟ้องเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2550 ยังไม่พ้นกำหนดสิบปี คดีของโจทก์จึงไม่ขาดอายุความ

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชำระเงินจำนวน 20,000,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

จำเลยทั้งสองให้การขอให้อยกฟ้อง

จำเลยที่ 1 ขาดนัดพิจารณา

ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยที่ 4 ชำระเงิน 3,525,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้อง เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ให้จำเลยที่ 4 ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลแทนโจทก์ เฉพาะค่าขึ้นศาลทั้งสองศาลให้ใช้ตาม ทุนทรัพย์ที่โจทก์ชนะคดีในชั้นอุทธรณ์ โดยกำหนดค่าทนายความรวม 20,000 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีรวม 10,000 บาท นอกจากนี้แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นอุทธรณ์ระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 ให้เป็นพับ

โจทก์ จำเลยที่ 2 และที่ 4 ฎีกา โดยผู้พิพากษาที่ได้นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นรับรองว่าจำเลยที่ 2 มีเหตุสมควรที่จะฎีกาในข้อเท็จจริง

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงตามที่คู่ความมิได้ฎีกาโต้แย้งรับฟังเป็นยุติว่า โจทก์ประกอบธุรกิจซื้อขายแลกเปลี่ยนรถยนต์มือสอง ใช้ชื่อการค้าว่าร้านวรรณลักษณ์ ออโต้คาร์ เชียงใหม่ จำเลยที่ 4 เป็นนิติบุคคลประเภทกรมในรัฐบาล ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ 2 เป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดจำเลยที่ 4 ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานขนส่ง 7 ทำหน้าที่หัวหน้างานฝ่ายทะเบียน และได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่นายทะเบียนประจำอยู่ที่สำนักงานขนส่งจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำเลยที่ 1 นารถยนต์ ยี่ห้อเบนซ์ รุ่น อี 230 สีน้ำเงิน หมายเลขทะเบียน กข 6319 กำแพงเพชร มาขายให้โจทก์ ต่อมาโจทก์ขายรถยนต์คันดังกล่าวให้แก่นางพรณีภา นางพรณีภาแจ้งย้ายรถยนต์ไปใช้ที่จังหวัดลำพูน และเปลี่ยนหมายเลขทะเบียนใหม่เป็น กข 8019 ลำพูน จำเลยที่ 1 นารถยนต์ยี่ห้อเบนซ์ สีเทา รุ่น อี 230 หมายเลขทะเบียน กค 386 สุพรรณบุรี มาขายให้แก่โจทก์ ต่อมานายทะเบียนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาประกาศยกเลิกการจดทะเบียนรถยนต์หลายคัน รวมทั้งรถยนต์ทั้งสองคันดังกล่าวตามประกาศนายทะเบียนพระนครศรีอยุธยา หลังจากนั้นเจ้าพนักงานตำรวจยึดรถยนต์ทั้งสองคันไป สำหรับจำเลยที่ 1 และที่ 3 ศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิพากษายกฟ้อง โจทก์มิได้ฎีกา คดีโจทก์สำหรับจำเลยที่ 1 และที่ 3 จึงยุติไปตามคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ภาค 5

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ 2 และที่ 4 ประการแรกว่า ฟ้องโจทก์เกี่ยวกับจำเลยที่ 2 และที่ 4 เคลือบคลุมหรือไม่ จำเลยที่ 2 และที่ 4 ฎีกาว่า คำฟ้องของโจทก์มุ่งเรียกร้องให้จำเลยที่ 2 ที่ 4 และที่ 1 ร่วมกันชำระหนี้อันมีมูลฐานมาจากการกล่าวอ้างว่า จำเลยที่ 2 ซึ่งสังกัดจำเลยที่ 4 ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบร่วมกับจำเลยที่ 1 ปลอมเอกสารใบคู่มือจดทะเบียนรถยนต์ทั้งสองคันดังกล่าว แต่โจทก์มิได้บรรยายฟ้องว่าจำเลยที่ 2 ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบจงใจกระทำละเมิดต่อโจทก์โดยทุจริตหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงร่วมกับจำเลยที่ 1 อย่างไร ทำการปลอมใบคู่มือจดทะเบียนรถยนต์พิพาททั้งสองคันด้วยวิธีการอย่างไร เป็นการปลอมขึ้นทั้งฉบับหรือแต่บางส่วน จำเลยที่ 2 และที่ 4 สมคบกับจำเลยที่ 1 นำมาขายให้แก่โจทก์อย่างไร จึงถือว่าคำฟ้องของโจทก์มิได้แสดงโดยแจ้งชัดซึ่งสภาพแห่งข้อหา ข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาและคำขอบังคับ ฟ้องของโจทก์ในส่วนที่เกี่ยวกับจำเลยที่ 2 และที่ 4 จึงเคลือบคลumn นั้น เห็นว่า โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยที่ 2 ซึ่งรับราชการอยู่ที่สำนักงานขนส่งจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในสังกัดของจำเลยที่ 4 โดยทุจริตหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงปลอมเอกสารราชการใบคู่มือจดทะเบียนรถยนต์ทั้งสองคันดังกล่าว โดยคันแรกจำเลยที่ 2 นำทะเบียนรถยนต์หมายเลข ภจ 7387 กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของนายสุวิทย์ ยี่ห้อเบนซ์ สีเขียว หมายเลขตัวรถ ดับเบิลยู ดี บี 2100376 เอ 294422 หมายเลขเครื่องยนต์ 11197062057045 มาสวมเป็นทะเบียนรถยนต์ ยี่ห้อเบนซ์ สีน้ำเงิน หมายเลขตัวรถ ดับเบิลยู ดี บี 2100372 เอ 240863 หมายเลขเครื่องยนต์ 11197022050730 และคันที่สองจำเลยที่ 2 นำทะเบียนรถยนต์หมายเลข ภค 224 กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของนางเล็ก ยี่ห้อเบนซ์ สีเทา หมายเลขตัวรถดับเบิลยู ดี บี 2100372 เอ 290062 หมายเลขเครื่องยนต์ 11197022059027 มาสวมเป็นทะเบียนรถยนต์ยี่ห้อเบนซ์ สีเทา หมายเลขตัวรถดับเบิลยู ดี บี 2100372 เอ 173809 หมายเลขเครื่องยนต์ 11197002037969 ต่อมาจำเลยที่ 1 นารถยนต์ทั้งสองคันดังกล่าวมาขายให้แก่โจทก์ เจ้าพนักงานตำรวจยึดรถยนต์ทั้งสองคันคืน ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ขอให้บังคับจำเลยที่ 2 และที่ 4 ชำระค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ย ถือได้ว่าฟ้องโจทก์ได้แสดงโดยแจ้งชัดซึ่งสภาพแห่งข้อหาและคำขอบังคับ ทั้งข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหา ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 172 วรรคสอง ส่วนที่จำเลยที่ 2 จงใจกระทำละเมิดหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงร่วมกับจำเลยที่ 1 อย่างไร ปลอมใบคู่มือจดทะเบียนรถยนต์ด้วยวิธีการอย่างไร เป็นการปลอมทั้งฉบับหรือแต่เพียงบางส่วน จำเลยที่ 2 และที่ 4 สมคบกับจำเลยที่ 1 นำมาขายให้แก่โจทก์อย่างไร หาใช่ข้อสาระสำคัญที่ต้องกล่าวไว้ในฟ้อง แต่เป็นรายละเอียดที่โจทก์สามารถนำสืบได้ในชั้นพิจารณา ฟ้องโจทก์เกี่ยวกับจำเลยที่ 2 และที่ 4 จึงไม่เคลือบคลumn ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิพากษามานั้น ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ฎีกาของจำเลยที่ 2 และที่ 4 ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ 2 และที่ 4 ประการต่อไปว่าโจทก์มีอำนาจเสนอคำฟ้องต่อศาลชั้นต้นได้หรือไม่ จำเลยที่ 2 และที่ 4 ฎีกาว่า เอกสารที่จำเลยที่ 2 ทำปลอมขึ้นได้กระทำที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มูลคดีจึงเกิดขึ้นในเขตศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา การที่จำเลยที่ 1 นำรถยนต์ทั้งสองคันมาขายให้แก่โจทก์ที่จังหวัดเชียงใหม่ จึงมิใช่ต้นเหตุอันเป็นที่มาของการโต้แย้งสิทธิของโจทก์ มูลคดีจึงไม่ได้เกิดขึ้นในเขตอำนาจศาลชั้นต้น โจทก์จึงเสนอคำฟ้องต่อศาลชั้นต้นหาได้ไม่ เห็นว่า แม้อำนาจฟ้องของโจทก์ระบุว่าเอกสารที่จำเลยที่ 2 ทำปลอมขึ้นได้กระทำที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาแต่จำเลยที่ 1 นำรถยนต์ทั้งสองคันดังกล่าวมาขายให้แก่โจทก์ที่ร้านของโจทก์ที่อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ร้านของโจทก์ดังกล่าวจึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุอันเป็นที่มาแห่งการโต้แย้งสิทธิของโจทก์ ถือได้ว่ามูลคดีเกิดขึ้นที่อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจศาลชั้นต้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 4 (1) ฎีกาข้อนี้ของจำเลยที่ 2 และที่ 4 ฟังไม่ขึ้น

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ 2 และที่ 4 ต่อไปว่า คดีโจทก์ขาดอายุความหรือไม่ เห็นว่า สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 448 วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่าขาดอายุความเมื่อพ้นหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ที่จะต้องชำระค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันทำละเมิด และในวรรคสองที่ว่า แต่ถ้าเรียกร้องค่าเสียหายในมูลอันเป็นความผิดที่มีโทษตามกฎหมายลักษณะอาญา และมีกำหนดอายุความทางอาญายาวกว่า ก็ให้อายุความที่ยาวกว่ามาบังคับนั้น คงใช้บังคับได้แต่ในกรณีการเรียกร้องค่าเสียหายในมูลละเมิดจากตัวผู้กระทำผิดหรือร่วมกระทำผิดโดยเฉพาะเท่านั้น มิได้รวมถึงการเรียกร้องจากผู้อื่นซึ่งมิได้เป็นผู้กระทำผิดหรือร่วมในการกระทำผิดด้วย จำเลยที่ 4 ในคดีนี้มีได้เป็นผู้กระทำผิดหรือร่วมในการกระทำผิด เพียงแต่เป็นหน่วยงานของรัฐต้นสังกัดของจำเลยที่ 2 ซึ่งถูกโจทก์กล่าวหาว่ากระทำการโดยทุจริตหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ปลอมใบคู่มือจดทะเบียนรถยนต์พิพาททำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ซึ่งตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 มาตรา 5 วรรคหนึ่ง กำหนดให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวต้องรับผิดทางแพ่งต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยเท่านั้นหาได้บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดร่วมกับเจ้าหน้าที่ของตนซึ่งเป็นผู้กระทำละเมิดดังเช่นในฐานนายจ้างกับลูกจ้างไม่ จึงไม่อาจนำกำหนดอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 448 มาใช้บังคับแก่กรณีนี้ได้ แต่เนื่องจากตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 มิได้บัญญัติอายุความฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐไว้โดยเฉพาะ จึงต้องนำกำหนดอายุความ 10 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/30 มาใช้บังคับแก่กรณีนี้ แม้จำเลยที่ 2 และที่ 4 จะให้การต่อสู้ว่า โจทก์รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ที่จะต้องชำระค่าสินไหมทดแทนคือ จำเลยที่ 2 ถึงที่ 4 ตั้งแต่วันที่ 31 มกราคม 2548 แต่โจทก์นำคดีนี้มาฟ้องเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2550 ยังไม่พ้นกำหนดสิบปี คดีของโจทก์จึงไม่ขาดอายุความ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิพากษามานั้น ศาลฎีกาเห็นชอบด้วยในผล ฎีกาของจำเลยที่ 2 และที่ 4 ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ 2 และที่ 4 ประการต่อไปว่า จำเลยที่ 2 กระทำละเมิดต่อโจทก์และจำเลยที่ 4 ต้องรับผิดในผลแห่งละเมิดต่อโจทก์ตามฟ้องหรือไม่ ปัญหาในข้อนี้ ศาลอุทธรณ์ภาค 5 ได้วินิจฉัยไว้โดยละเอียดแล้วว่า พยานหลักฐานที่จำเลยที่ 4 นำสืบยังมีข้อพิรุธว่า จำเลยที่ 2 ได้ดำเนินการตรวจสอบเอกสารการจดทะเบียนรถยนต์พิพาทไปตามหน้าที่ของตนแล้วหรือไม่ พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบมีน้ำหนักน่าเชื่อถือมากกว่าพยานหลักฐานของจำเลยที่ 4 ซึ่งศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วย กรณีไม่มีเหตุเปลี่ยนแปลงแก้ไขดุลพินิจในส่วนนี้ของศาลอุทธรณ์ภาค 5 ฎีกาของจำเลยที่ 2 และที่ 4 ฟังไม่ขึ้น

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์และฎีกาจำเลยที่ 4 ประการสุดท้ายว่า จำเลยที่ 4 ต้องรับผิดต่อโจทก์เพียงใด สำหรับความเสียหายต่อรถยนต์พิพาททั้งสองคัน นั้น ศาลอุทธรณ์ภาค 5 วินิจฉัยไว้โดยละเอียดและชอบแล้ว ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ส่วนความเสียหายจากการเสื่อมเสียชื่อเสียงต้องปิดกิจการนั้น แม้ข้อเท็จจริงจะรับฟังได้ว่าโจทก์ได้ปิดกิจการชื่อ ชาย แลกเปลี่ยนรถยนต์มือสอง แต่ทางนำสืบของโจทก์ก็ไม่ปรากฏว่าโจทก์ได้ปิดกิจการก่อนหรือหลังถูกเจ้าพนักงานตำรวจยึดรถยนต์พิพาททั้งสองคัน คงได้ความแต่เพียงจากที่โจทก์เบิกความเป็นพยานตอบทนายจำเลยที่ 2 ถึงที่ 4 ถามค้านว่า โจทก์ปิดกิจการเมื่อปี 2547 อันเป็นปีเดียวกันกับที่เจ้าพนักงานตำรวจได้ยึดรถยนต์พิพาททั้งสองคันคั้นเท่านั้น นอกจากนี้พยานโจทก์ปากนายชนภัทร เจ้าหน้าที่วิเคราะห์สินเชื่อ ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) เบิกความเป็นพยานว่า โจทก์ได้มายื่นคำร้องขอกู้ยืมเงินจากธนาคารดังกล่าวเมื่อปี 2548 อันเป็นเวลาภายหลังจากที่โจทก์ได้ปิดกิจการเมื่อปี 2547 ไปแล้ว ฉะนั้น การปิดกิจการของโจทก์จึงไม่น่าจะมีสาเหตุเพราะโจทก์ขาดสภาพคล่องทางการเงินเนื่องจากโจทก์ไม่ได้รับอนุมัติเงินกู้จากธนาคารดังกล่าวแต่อย่างใด แต่การปิดกิจการของโจทก์อาจมาจากสาเหตุประการอื่น ๆ เช่น สภาพตลาดของธุรกิจชื่อ ชาย แลกเปลี่ยนรถยนต์มือสอง หรือการขาดการดูแลเอาใจใส่ในการประกอบธุรกิจของโจทก์เอง ที่โจทก์ฎีกาว่า โจทก์ต้องขาดทุนจากการขายที่ดินเพื่อใช้หนี้ให้แก่ธนาคารนั้น เห็นว่า หนี้ที่โจทก์มีต่อธนาคารเป็นหนี้ที่โจทก์กู้ยืมเงินมาเพื่อใช้หมุนเวียนในการประกอบธุรกิจ ชื่อ ชาย แลกเปลี่ยนรถยนต์มือสองซึ่งเป็นธุรกิจที่ต้องใช้เงินลงทุนจำนวนมาก หนี้ดังกล่าว

กล่าวจึงเป็นหนี้ที่เป็นผลต่อเนื่องผูกพันจากการประกอบธุรกิจซึ่งโจทก์ก็ไม่ได้นำสืบให้เห็นว่าการที่เจ้าพนักงานตำรวจยึดรถยนต์พิพาททั้งสองคันไปส่งผลกระทบต่อยอดหนี้ที่โจทก์มีต่อธนาคารอย่างไร พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบมายังไม่อาจรับฟังว่า โจทก์ต้องปิดกิจการซื้อ ขาย แลกเปลี่ยนรถยนต์มือสองไปเพราะเจ้าหน้าที่ตำรวจยึดรถยนต์พิพาทในคดีนี้ไป ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิพากษากำหนดค่าเสียหายในส่วนนี้ให้โจทก์จำนวน 600,000 บาท นั้น ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น ส่วนฎีกาของจำเลยที่ 4 ในข้อนี้ฟังขึ้นบางส่วน

พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยที่ 4 ชำระเงิน 2,925,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้อง (ฟ้องวันที่ 10 มกราคม 2550) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ ให้จำเลยที่ 4 ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลแทนโจทก์ เฉพาะค่าขึ้นศาลทั้งสามศาลให้ใช้ตามทวนทรัพย์ที่โจทก์ชนะคดีในชั้นฎีกา โดยกำหนดค่าทนายความรวม 30,000 บาท นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 5 ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นฎีการะหว่างโจทก์กับจำเลยที่ 2 ให้เป็นพับ

(เฉลิมศักดิ์ ภัทรสมันต์-อดิศักดิ์ ปัตรวลี-ทวิศักดิ์ ทองภักดี)

แหล่งที่มา

สำนักวิชาการ

แผนก

หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้น

หมายเหตุ

แหล่งที่มา ศูนย์วิชาการงานคดี ศาลฎีกา